

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH GOOD GOVERNANCE OF
SAMPHRAN MUNICIPALITY, SAMPHRAN DISTRICT,
NAKHONPATHOM PROVINCE

พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมโสภณ (หาญกุล)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ
อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺโฐ (หาญกุล)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH GOOD GOVERNANCE OF
SAMPHRAN MUNICIPALITY, SAMPHRAN DISTRICT,
NAKHONPATHOM PROVINCE

PHRAMAHACHINNAWAT DHAMMASETTHO (HANKUL)

A These Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Public Administration)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2014

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระครูปริยัติกิตติธำรง, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(รศ.ประณต นันทียะกุล)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นพดล ดีไทยสงค์)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

กรรมการ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร.)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

ประธานกรรมการ

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร. กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโธ)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
- ผู้วิจัย** : พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ (หาญกุล)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, พธ.บ., M.A., Ph.D.(Pol. Sc.)
 - : พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. พธ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๑), ศศ.ม., รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
- วันที่สำเร็จการศึกษา** : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ๒) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยกำหนดรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยสูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐาน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test), การทดสอบค่าเอฟ (F-test), การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๙ ท่าน เลือกแบบเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (structured In-depth Interview) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวต่อตัว (face-to-face In-depth Interview) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาความ (descriptive Interpretation)

ผลการวิจัยพบว่า

๑) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.77$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.74$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.72$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.70$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.67$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.64$)

๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้(ต่อเดือน) พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่าปัญหา อุปสรรค คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆได้อย่างเคร่งครัด บุคลากรบางส่วนยังขาดเรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานเห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ข้อเสนอแนะคือผู้บริหารต้องนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม เทศบาลเมืองสามพราณควรสร้างทัศนคติทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดแก่บุคลากรภายในองค์กรเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะบุคลากรฝ่ายบริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความรอบรู้และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเป็นที่ตั้งเป็นธรรมกับประชาชนทุกชุมชนและมีความเสมอภาคต่อโครงการพัฒนา ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวและมีส่วนร่วมทุกมิติครอบคลุมขอบเขตชัดเจนต่อการบริหารงานของเทศบาลทั้งระบบตามหลักธรรมาภิบาล จนนำภาคองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดแบบยั่งยืน

Thesis Title : Administration in Accordance with Good Governance of Samphran Municipality, Samphran District, Nakhonpathom Province

Researcher : Phramahachinnawat Dhammasettho (Hankul)

Degree : Master of Buddhism (Public Administration)

Thesis supervisory committee

: Asst. Prof. Dr. Thatchanan Issaradet, B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

: Phrakhrusangkharakkittisak kittipanyo, B.A. (Hons.), M.A. (Soc. Dev.), D.P.A. (Pub. Admin.)

Date of graduation : March 31, 2015

Abstract

The objective of this study were: 1) to study the administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province, 2) to compare the administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province, classified by personal factors 3) to study the problems, obstacles and suggestions about administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province.

The research methodology was the mixed research method between the quantitative research by using the survey research from the questionnaires. The quantitative research collected the data through the questionnaires and the qualitative research was the structured in-depth interview from key informants to support the quantitative data. The sampling group came from the Taro Yamane's formula. The tool for data collection was the questionnaires. The data analysis was the ready programme for the research of social sciences. The data analysis was by frequency, percentage, mean, standard deviation; SD, t-test and F-test by one way analysis of variance; ANOVA, and test the differences of the average pairing with the Least Significant Difference: LSD. The quantitative research, 9 key informants were purposefully selected from experts and administrators. The tool for collecting data was structured In-depth Interview. The data collection was the face to face In-depth Interview and structured In-depth Interview. The data was analyzed by descriptive interpretation.

The Findings of this research as follows :

1. The administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province, found that opinions of the people to administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province in overall, was at high level ($\bar{X} = 3.79$) When considered in each side, found that it was at high level for all sides as follows : the rule of law ($\bar{X} = 3.77$) the morality ($\bar{X} = 3.79$) the transparency ($\bar{X} = 3.82$) the participation ($\bar{X} = 3.76$) the responsibility ($\bar{X} = 3.87$) accountability ($\bar{X} = 3.74$)

2. the findings of comparison the opinions of the people to administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province, classified by personal factors like gender, age, education, career, and income per month, found that opinions of the people to administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province in overall, indifferently. it rejected the set hypothesis.

3. The problems, obstacles and suggestions about administration in accordance with good governance of samphran municipality, samphran district, nakhonpathom province, found that the problems, obstacle were some officers did not practice along with the law or regulations strictly and lacked of discipline to work for the benefits of the people as whole but worked for their own benefit and friends.

Suggestions as follows : the administrators should use the principles of good governance for applying in the administration for the same pattern by using the right laws and rules. samphran municipality should create the ethical and moral attitude to officers or personnel, support the personnel to realize the public benefit more than own benefit, should create the harmony to personnel in the organization for efficient administration for administration along with good governance, especially, administrative personnel must have the knowledge, honour, sincerity, have the right actions with the people in every community and equality for the development. To allow the people to check and participate the opinion expression for decision making to solve the problems and participate in all directions covering to administration of municipality with good governance until leading the organization to the success with high efficiency sustainably.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช และพระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้คำแนะนำปรึกษา และดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ ประธานกรรมการและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์คือ พระครูปริยัติกิตติธำรง, ผศ.ดร., รศ.ประณต นันทิยะกุล, อาจารย์ ดร.นพดล ดีไทยสงค์, ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช และพระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร. ตลอดถึงผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยคือ ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, และอาจารย์ ดร.ธิดาภูมิ หมั่นมี อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอเจริญพรขอบคุณ คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองสามพราณ อันได้แก่นายกเทศมนตรีและบุคลากรในเทศบาลเมืองสามพราณทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยและการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกรวมถึงประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราณที่ให้ความร่วมมืออนุเคราะห์ช่วยตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอขอบคุณคณาจารย์เจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และขอขอบคุณ พระครูปฐมวรวัฒน์, ผศ.ดร. เจ้าอาวาสวัดสามพราณ ที่เมตตาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาและสนับสนุนทุนการศึกษาตลอดมา รวมไปถึง คุณแม่สุทิน วิเวกานนท์, คุณแม่ประทุม ศโรทยานนท์, คุณแม่ณิชา ธนอธิโชติ และโยมสายบุญวัดสามพราณ (พุทธโฆภานา) ที่ช่วยให้การสนับสนุนทุนการศึกษา พร้อมทั้งเพื่อนๆนิสิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตรุ่นที่ ๘ ทุกรูป/คน ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้กันและกันด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์ใดๆอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแก่ ครูบาอาจารย์ บิดามารดา ญาติสนิทมิตรสหาย ที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุกๆเรื่อง รวมทั้งบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺโฐ (หาญกุล)

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญแผนภาพ	(ฎ)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร	๘
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	๒๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล	๔๓
๒.๔ ข้อมูลพื้นที่วิจัย	๔๘
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๙
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๔
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๔
๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๗๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๗
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๐
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๘๒
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๓
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	๘๕

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๙๒
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	๑๐๒
๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	๑๐๙
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๑๖
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๑๙
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๙
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๒๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๙
บรรณานุกรม	๑๓๑
ภาคผนวก	๑๓๘
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	๑๔๐
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๔๗
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Try Out)	๑๕๐
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์ Reliability (Alpha)	๑๕๒
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๕๕
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเชิงลึก	๑๕๗
ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๖๗
ประวัติผู้วิจัย	๑๗๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงการกระจายตัวของประชากรและจำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาล เมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม	๕๐
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๖
๔.๑	จำนวนร้อยละของประชาชนจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล	๘๓
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม	๘๕
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม	๘๖
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม	๘๗
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส	๘๘
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๘๙
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ	๙๐
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ	๙๑
๔.๙	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ	๙๒
๔.๑๐	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ	๙๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม วุฒิการศึกษา	๙๕
๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ	๙๗
๔.๑๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๙๙
๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๐๐
๔.๑๕ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๑๐๑
๔.๑๖ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม	๑๐๒
๔.๑๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม	๑๐๓
๔.๑๘ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม	๑๐๔
๔.๑๙ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม	๑๐๔
๔.๒๐ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส	๑๐๕
๔.๒๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส	๑๐๕
๔.๒๒ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๑๐๖
๔.๒๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๑๐๖
๔.๒๔ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ	๑๐๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๕	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล เมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ	๑๐๗
๔.๒๖	ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล เมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๐๘
๔.๒๗	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล เมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๐๘

แผนที่	สารบัญแผนภาพ	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย		๗๓
๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย		๑๑๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานการณ์ของสังคมไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยของโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ ซึ่งเป็นยุคของกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ ทำให้เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามอิทธิพลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นผลรวมไปถึง การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเกิดความไม่สอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงทำให้สังคมโลกหันกลับมามองถึงสาเหตุปัญหาที่แท้จริง ในการบริหารของแต่ละประเทศที่มีผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลต่อองค์การอื่นๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ และความล้มเหลวความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์การ ในปัจจุบันการบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อนกว่าในอดีต แต่การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐยังอยู่ในช่วงปรับตัว และยังคงเคยอยู่กับการใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วน (Fragment Administration) ผลลัพธ์ก็คือหน่วยงานแต่ละหน่วยและบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มุ่งทำงานเฉพาะส่วนของตน ไม่ได้มุ่งเน้นให้มีการประสานงาน และบูรณาการกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่นๆ ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร^๑

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของประชาชนชาวไทยในการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราช และความมั่นคงของชาติการทํานุบำรุงรักษา ศาสนาทุกศาสนาให้สถิตสถาพรการเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นมิ่งขวัญของชาติ การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม การกำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารให้มีดุลยภาพและประสิทธิภาพ ตามวิถีการปกครองแบบรัฐสภา รวมทั้งให้สถาบันศาล และองค์กรอิสระอื่นๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรมตามแนวทางการบริหารงานแผ่นดินไปสู่หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) การวางหลักประกันด้านการคุ้มครองความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน การวางแนวทางและหลักการในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การส่งเสริม ความเป็นอิสระ และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

^๑ กฤษณ์ เพิ่มทันจิตต์, “หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่” ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการบริหารแนวพุทธ”, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๕.

ประกอบกับยุคของกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมไปอย่างรวดเร็ว^๒

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการประเทศอย่างแท้จริง เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเปิดให้ประชาชนมีเสรีภาพการพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยมมีความเป็นธรรมให้กับทุกภาคส่วนมากขึ้น โดยประสบการณ์ของนานาประเทศพบว่า ประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากหรือมีลักษณะเปิดทางการเมืองสูงจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวางเกิดกระบวนการรวมตัวของประชาชน สร้างค่านิยมใหม่ให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องความเป็นธรรม ความเสมอภาค และประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาที่สร้างความเป็นธรรม และความสันติสุขในสังคม

แนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงาน ปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่างๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบต่อสังคมสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล^๓ เพราะธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึงทุกๆด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการเมือง ภาคธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชนและสังคมด้วยนั่นเอง การบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันของรัฐบาล มีนโยบายที่จะพัฒนาการเมืองการปกครองของประเทศไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองและพิทักษ์สิทธิของตนได้มากขึ้นมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพเสริมสร้างหลักนิติรัฐ นิติธรรม สร้างความโปร่งใส และจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินและให้บริการประชาชน^๔ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย การจัดซื้อจัดจ้าง

^๒บุญฤทธิ์ เกศจำรงค์, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑).

^๓บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ, และบุญมี ลี, “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล”, รายงานการวิจัย, (สถาบัน -พระปกเกล้า, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗.

^๔ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, “โครงการพัฒนาที่มีภัยร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อม การป้องกันภัยและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น”, สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พีเอลิฟวิ่ง จำกัด. ๒๕๔๔), หน้า ๔๑.

และการแต่งตั้งถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง เพื่อความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนเร่งส่งเสริมความสนใจในบทบาท และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลาง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมดำเนินการ ตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เพื่อให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม^๕

เทศบาลถือได้ว่าเป็นหน่วยงานการปกครองในระดับท้องถิ่นที่เก่าแก่คู่กันเคย และเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นที่กระจายอำนาจเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ เช่น ฉบับปี ๒๕๔๐ และฉบับปี ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของตนเอง อันเป็นการพัฒนาพื้นฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เทศบาลยังแบ่งเป็น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล โดยในพื้นที่นี้เทศบาลตำบล ๒ แห่ง มาศึกษาเปรียบเทียบ เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๐ เช่น รักษาความเรียบร้อยของประชาชน บำรุงศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รวมทั้งมีอำนาจในการบริหารจัดการหรือปฏิบัติงานให้บริการพัฒนาเทศบาลทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง^๖

เทศบาลเมืองสามพราณเป็นองค์กรขนาดใหญ่มีบุคลากรเป็นจำนวนมากประกอบด้วยข้าราชการลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างซึ่งมีความแตกต่างทางพฤติกรรมของบุคคลทัศนคตินิยม และพื้นฐานที่มาของแต่ละบุคคลจึงต้องมีการพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพเพื่อใช้คนให้เหมาะกับงานอย่างเป็นระบบแบบลูกโซ่ตั้งแต่การวางแผนนโยบายกำหนดแผนความต้องการบุคลากรขององค์กร การสรรหาการคัดเลือกการพัฒนาการกำหนดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่งการโอนย้ายและการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรโดยเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์คือการได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมตรงตามความต้องการขององค์กรโดยองค์กรสามารถดึงดูดบุคลากรโดยการธำรงรักษาและพัฒนาให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถพึงพอใจที่จะอยู่ปฏิบัติงานกับองค์กรนานที่สุดเท่าที่องค์กรต้องการทั้งนี้เพื่อให้องค์กร

^๕สิริพัฒน์ ลาภจิตร, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรบริหารส่วนตำบล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^๖สุนันทา กาหยี, “การเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารจัดการระหว่างเทศบาลตำบลห้วยยอดกับเทศบาลตำบลนาหวาง ในอำเภห้วยยอด จังหวัดตรัง”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓).

สามารถกระทำการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความมุ่งหมายขององค์กรเพื่อเกิดประโยชน์ต่อประชาชนสังคมและประเทศชาติ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล สำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสำหรับนำไปวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารในด้านต่างๆ ภายในองค์กรให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่องค์กรเทศบาลอื่นๆ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๓.๒ เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค เป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตโดยศึกษาบูรณาการจากหลักธรรมาภิบาล (Good governance) ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล^๗ จึงแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีจำนวน ๑๗,๒๖๓ คน^๘

๒. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ ท่าน ได้แก่

๑. ตัวแทนพระสงฆ์	จำนวน ๒ รูป
๒. ข้าราชการฝ่ายการเมือง	จำนวน ๒ ท่าน
๓. ข้าราชการฝ่ายประจำ	จำนวน ๑ ท่าน
๔. ผู้นำชุมชน	จำนวน ๒ ท่าน
๕. ตัวแทนประชาชน	จำนวน ๒ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมเป็นระยะเวลา ๑๓ เดือน

^๗ธีระพล อรุณะภิลกร (บรรณาธิการ), **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๘ - ๑๐.

^๘งานทะเบียนราษฎร์: สำนักงานปลัดเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, (วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗).

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งในทางวัตถุ และบุคคลมาดำเนินการภายในส่วนงานต่างๆของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักในการบริหารงานของผู้บริหารและพนักงานที่ส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรและประชาชนในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานตามกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ด้วยความถูกต้อง ความดีงาม มีการกระจายอำนาจการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รณรงคให้บุคลากรยึดถือหลักความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม

หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดหลักความถูกต้องให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้

หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงานและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีการเปิดเผยตรงไปตรงมาสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ บุคลากรและประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึง และรับทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึงมีกระบวนการให้บุคลากรสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมรับรู้การวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผลงานและเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและมีพลังในการทำงานร่วมกัน

หลักความรับผิดชอบต่อ หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ได้แก่การตระหนักในหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล และกล้ายอมรับผลการกระทำ

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากร/งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่มุ่งให้เกิดการประหยัดมีการจัดลำดับชั้นการดำเนินงานการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

เทศบาล หมายถึง เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

บุคลากร หมายถึง ข้าราชการเทศบาลเมืองสามพรานและข้าราชการหรือพนักงานของเทศบาลที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือจากเงินงบประมาณ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนทุกคนที่อยู่ในเขตการดูแลของเทศบาลเมืองสามพราน

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๑.๗.๔ ผลของการวิจัยที่ได้จะเป็นองค์ความรู้สำคัญต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและประชาชน สืบไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษามากยิ่งขึ้นไปโดยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล
- ๒.๔ ข้อมูลพื้นที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
 - ๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล
 - ๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล
- ๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบถึง ความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะ การทำงานร่วมกันของกลุ่มคนในองค์กรซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึง ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าครอบครัวหรือองค์กรโดยอ้อมเกี่ยวข้องกับการบริหาร อยู่เสมอ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม คำว่าบริหาร มาจากคำว่า Administration มีความหมายเหมือนกับคำว่า Management ฉะนั้น จึงมีการใช้ทั้งสอง คำนี้ในลักษณะเดียวกัน แต่คำว่า Management มักจะใช้ในการบริหารองค์การหรือหน่วยงานที่มุ่งใน ด้านกำไร แต่การบริหารงานในวงการศึกษาหรือการบริหารงานโครงการสุขภาพในสถานศึกษานั้นมิได้ มุ่งหวังผลกำไรหรือขาดทุน จึงใช้คำว่า Administration จึงจะเหมาะสมที่สุด มีนักบริหาร นักวิชาการ

และนักศึกษามากมายหลากหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ^๑ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

การบริหาร (Administration) หมายถึงกระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้^๒ และหมายถึงการทำงานต่างๆ ให้เสร็จลุล่วงไปโดยอาศัยผู้อื่นเป็นผู้ทำ โดยมีทรัพยากรด้านบุคคลเข้าร่วมทำงานในองค์การ ซึ่งเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุ ดิน เงินทุน และข้อมูลสารสนเทศต่างๆ^๓ เป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรม และอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้^๔ ตามแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการซึ่งการบริหารเป็นการกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ^๕ ซึ่งกระบวนการบริหารเกิดได้หลายแนวคิดเช่น โปสด์คอร์ด (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของลูเธอร์ กุลิค (Luther Gulick) และลินดอล เออร์วิก (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร ๗ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยความสะดวก (Directing) การประสานงาน การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของเฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วย ๕ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับการ (Commanding) การประสานงาน และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า พอคค์^๖ และผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหารงานคือจะต้องมีความหนักแน่นมั่นคง และสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละคน และรู้จักกระจายอำนาจให้ลูกน้องได้ช่วยแบ่งเบาภาระของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารงานที่ดีจึงเป็นผู้ที่คอยดูแลภาพรวมในการทำงานของบุคคลในองค์การ^๗

^๑นางพิศสมัย หมกทอง, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๒พะยอม วงศ์สารศรี, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: พรานนกการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๖.

^๓ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑ - ๑๓.

^๔พิทยา บวรวัฒนา, **การบริหารเชิงบูรณาการ**, (นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

^๕มัลลิกา ต้นสอน, **การจัดการยุคใหม่**, (กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^๖วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, **การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น: สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย**, (กรุงเทพมหานคร: โฟร์เพช, ๒๕๔๕), หน้า ๓๙.

^๗พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), **คนสำราญงานสำเร็จ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๒๕ - ๓๒.

ซึ่งจะทำให้งานดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย^๔ การบริหารงาน หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้^๕

- ๑) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
- ๒) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- ๓) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- ๔) การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของบุคคล ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มเพื่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มในการที่จะทำให้ภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์

การบริหารงานคือการใช้ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับคนอื่นซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบอย่างมีระบบ กล่าวคือ มีหลักการ กฎเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ซึ่งการบริหารเป็นกระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจนั้น กล่าวคือเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นองค์ประกอบด้วยการบริหารโดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธีหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หรือเป็นลำดับรายการในการบริหารซึ่งในการบริหารนั้นจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำอะไรก่อน และต่อไปจะทำอะไร ซึ่งจัดว่าเป็นหลักเกณฑ์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขตและหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ได้อธิบายองค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อองค์การ ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ที่แน่นอน กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไม เพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่าผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหาไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้วก็ไม่มีความหมายที่จะบริหารการดำเนินงานต่างๆ จะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

๒) ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมไปถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ 4M คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management) หรือ 6M ที่มีเครื่องจักร (Machine) และตลาด (Market) เพิ่มเข้ามาซึ่งในปัจจุบันมีความจำเป็นมากขึ้น

๓) มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4 Ms หรือ 6 Ms ดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและที่เกิดขึ้นจริงๆด้วย การนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

๔) ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการบริหารงานนั้นสิ่งที่วัดผลสำเร็จของงานว่าบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ขององค์การก็คือ ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึงความสามารถขององค์การในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่

^๔ สมยศ นาวิการ, พฤติกรรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘.

^๕ สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๔.

มีอยู่ระยะสั้น โดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าและค่าใช้จ่ายกับปัจจัยนำออกและรายได้ขององค์กร^{๑๐}

นักบริหาร นักวิชาการ ตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ว่าการบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จมี ๕ ประการตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้คือ

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร^{๑๑} จึงสรุปได้ว่า “POSDC” นั้นเป็นหลักทางการบริหารที่มีการคิดค้นและเริ่มใช้มาเป็นเวลานานซึ่งหลักนี้มีหลักการกฎเกณฑ์ และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ซึ่งการบริหารเป็นกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและน่านโยบายไปปฏิบัติ แต่การที่จะนำหลักการนี้ไปบริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นตัวผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเองนั้นจะต้องเข้าใจหลักนี้เป็นอย่างดี และจะต้องมีความสามัคคีเชื่อใจกันและกันในการดำเนินงานเพื่อที่จะให้งานนั้นๆ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานได้

สรุปได้ว่า การบริหาร คือ ศาสตร์และศิลป์แห่งการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ซึ่งนักบริหารมีหน้าที่ในการวางแผน จัดการองค์กร อำนวยการ และควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

^{๑๐} สมคิด บางโม, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๖๒ - ๖๓.

^{๑๑} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีในการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

การนำหลักวิชาการด้านการบริหารมาใช้ คือ “กระบวนการบริหาร” และ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” มาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการให้ความหมายการบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ กล่าวคือการบริหารจัดการเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะมีองค์ประกอบของความรู้ (Knowledge) มีหลักเกณฑ์ (Principle) และทฤษฎี (Theory) ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกันกับวิชาจิตวิทยาสังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำความรู้หลักการ และทฤษฎีไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องศิลปะ ดังนั้นนักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลปะ^{๑๒} นอกจากนี้ยังมีการลักษณะการบริหารที่สำคัญ ๕ ลักษณะ คือ

๑. การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน หมายความว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม คือ อาศัยกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่น มิฉะนั้นจะทำงานไม่สำเร็จ สำคัญของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีมีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ และมีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

๒. การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้ เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ เป้าหมายต้องสูงแล้วสามารถทำให้สำเร็จ เป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้ เป้าหมายต่ำเกินไปก็ทำให้ไม่ทำทลายไม่มีคุณค่า ประการที่สอง การจะไปถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ประการสุดท้ายจะต้องระบุเวลาที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายนั้น

๓. การบริหารเป็นการสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนคำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด การทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่างคืองานบรรลุผลตามที่ต้องการ และการใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

๔. การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเราอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดการใช้ทรัพยากรต่างๆ จึงต้องตระหนัก ๒ ข้อใหญ่ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้ และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่าให้เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นการบริหารกับเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างไร ส่วนผู้บริหารในองค์การจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

^{๑๒} เต๋น ชะเนตียัง, การบริหารงานบุคคล, (ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, ๒๕๕๓), หน้า ๕๒.

๕. การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น^{๑๓}

แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหาร อย่างเป็นระบบโดยเฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎี การบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตารางการบริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กูลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกันที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า “POSDCoRB” Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)^{๑๔} กระบวนการการบริหารควรประกอบด้วย ๑๐ ประการ คือ

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าโดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนากลวิธี ในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

๒) การจัดการ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี

๓) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ

๔) การตัดสินใจ (Decision) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจแยกแยะและวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าในการทำงานจะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

๕) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการวินิจัยสั่งการรวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนถึงศิลปะในการบริหารงานที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี

๖) การควบคุม (Controlling) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินการเป็นไปด้วยดี และราบรื่นศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะทำการประสานงานดีขึ้น และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

๗) การร่วมมือประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงานเข้ามามีส่วนร่วมทำงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญยิ่งของการประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของ “จิตใจ”

๘) การสื่อข้อความ (Communicating) หมายถึง การผ่านข่าวสารข้อมูลและความเข้าใจ เพื่อที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

^{๑๓} เสนาะ ตีเยาว์, **หลักการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑-๒.

^{๑๔} สุปรีชา กมลาคณ์, **กลยุทธ์การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

๙) การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานตลอดจนการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) แจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงานจะหมายถึง วิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

๑๐) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงินตลอดจนการใช้งบประมาณในการควบคุมงาน^{๑๕}

การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นรูปแบบผู้นำโครงสร้างระบบราชการและหน้าที่ของผู้บริหารในองค์กรแห่งหนึ่งสามารถนำมาประยุกต์ไปใช้กับองค์การ เรียกว่าวิธีที่ดีที่สุด (One Best way) อย่างไรก็ตามผู้บริหารในแต่ละองค์การจะเผชิญกับสถานการณ์เฉพาะที่มีเอกลักษณ์ของตัวเองไม่มีหลักสากลใดที่สามารถใช้ได้กับทุกปัญหาผู้บริหารต้องศึกษาการบริหารโดยมีประสบการณ์จากกรณีศึกษา (Case study) จำนวนมากและวิเคราะห์ว่าวิธีการใดที่สามารถใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) เป็นแนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน และการตัดสินใจในงานต่างๆ ที่เขามีส่วนรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานต่างๆ ขององค์การใดที่ใช้นโยบายการบริหารแบบนี้เป็นการแสดงให้เห็นพนักงานได้รู้ว่าฝ่ายบริหารเห็นความสำคัญของพนักงานที่มีต่อความสำเร็จขององค์การ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีมีความภูมิใจ และรับผิดชอบต่องานอย่างเต็มที่ซึ่งเป็นการจูงใจในการทำงานที่ดีวิธีหนึ่ง^{๑๖}

หลักสำคัญของการบริหาร ๕ ลักษณะ คือ

๑) การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน หมายความว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม คือ อาศัยกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่นมิฉะนั้นจะทำงานไม่สำเร็จ สาเหตุสำคัญของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้คือมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีมีความเป็นผู้นำ และสามารถทำงานเป็นทีมได้มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ และมีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

๒) การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้ เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ เป้าหมายต้องสูงแล้วสามารถทำให้สำเร็จ เป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้เป้าหมายต่ำเกินไปก็ไม่มีคุณค่า ประการที่สอง การจะไป

^{๑๕} พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒), หน้า ๖๔-๗๒.

^{๑๖} สุพิน เกษาคุปต์, การจัดการปฏิบัติงาน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๙๒-๙๓.

ถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ประการสุดท้าย จะต้องระบุเวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

๓) การบริหารเป็นการสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนคำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่าทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด การทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่างคืองานบรรลุผลตามที่ต้องการ และการใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

๔) การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเราอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดการใช้ทรัพยากรต่างๆ จึงต้องตระหนัก ๒ ข้อใหญ่ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้ และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่าให้เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นการบริหารกับเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างไร ส่วนผู้บริหารในองค์กรจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕) การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น^{๑๗}

แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหาร อย่างเป็นระบบโดยเฮนรี ฟาโย นักบริหาร ชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎี การบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตารางการบริหารเช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กุลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโยกำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCoRB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)^{๑๘}

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่ในการบริหารอันประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์การการสั่งการหรือการมอบหมายงาน การประสานงานการรายงาน และการงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่แน่นอนทรัพยากรในการบริหารมีความประสานระหว่างกันและประสิทธิภาพประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งแนวคิดเหล่านี้จะครอบคลุมไปถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารเชิงกลยุทธ์

^{๑๗} เสนาะ ตีเียว, **หลักการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๕๔๔), หน้า ๑-๒.

^{๑๘} สุปรีชา กมลาคัน, **กลยุทธ์การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ^{๑๙} คือ

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างคือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆก็ช่วยให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงานโดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงานนอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงานควบคู่กับการพิจารณาคณานนี้ คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้นเพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงานฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานแต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น

จากหลักการดังกล่าว พบว่าวิธีการต่างๆ ล้วนแต่เป็นวิธีการที่มีหลักเกณฑ์ตามหลักวิทยาศาสตร์ทำให้เกิดทฤษฎีการบริหารขึ้นมา และได้เสนอแนะว่าผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นจุดกลางของปัญหาและความสำเร็จของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของกลุ่มมาวิเคราะห์และปรับปรุงหาทางออกให้ได้เป็นผลดีที่สุดสำหรับกลุ่มให้ดีขึ้นและมากขึ้นเรื่อยๆ

ซึ่งทฤษฎีการบริหารโดยทั่วไปมีความเชื่ออยู่ว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาลโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ^{๒๐} คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

^{๑๙} เทเลอร์, อังในธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗ - ๔๘.

^{๒๐} Price, Alan, Human Resource Management, In a Business Context, 2 edition, (London: Thomson Learning, 2004), p. 110.

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจคนงานของตนจะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้น และลงนอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว ซึ่งนักทฤษฎีได้กำหนดหลักการในการบริหารจัดการขึ้น ๑๔ ประการ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการดังนี้^{๒๑}

๑. การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) เฮนรี ฟาโยล ได้เสนอว่าคนงานควรจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้นซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) เฮนรี ฟาโยล ได้ให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของแวนเดอร์จะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล ความรู้ทางด้านเทคนิค ความมีคุณค่าทางศีลธรรม และความสามารถในการนำ และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนเห็นว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรอยู่คู่กัน

๓. การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) เฮนรี ฟาโยล กล่าวว่าคำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้องในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชา และทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยาก และผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชามากจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

๔. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ ความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับชั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ดีที่สุดในลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ (Organizing)

^{๒๑} เฮนรี ฟาโยล, อังโน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, **ทฤษฎีองค์การ: ฉบับมาตรฐาน**, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๖๘ - ๖๙.

ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับชั้น การบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลง และองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่างๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับชั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นของสายการบังคับบัญชาแต่ละแผนกต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่นๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ช่วยในการตัดสินใจให้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่น และรู้วิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น สำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้นเป็นการสร้างทีมงานข้ามสายซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

๕. การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชาแต่เป็นการกำหนดว่าควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีความสำคัญ เนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์การ

๖. การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์การ องค์การใดที่ไม่มีการวางแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่า จะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่า กิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

๗. หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้นเป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

๘. การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดหาเพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์การ (Organization Chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการชี้ชัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

๙. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำการต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนั้นนับถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของพนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ชัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

๑๐. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอร้อง (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือ ออกมาสำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร หลายๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด และทำงานอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การ กับคุณสมบัติของผู้นำภายในองค์การ และเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติตามอย่าง ยุติธรรมอีกด้วย

๑๑. ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้รางวัลประกอบด้วยโบนัส และแผนการแบ่งกำไรเป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การให้หรือการจ่ายค่าตอบแทน ให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การ ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพ สามารถ ให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์การ รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่มโดยการให้รางวัลเพื่อเป็น การสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรมและตอบสนองความ พึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

๑๒. ความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมี ความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาว เมื่อพนักงานอยู่ในองค์การซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็น ระยะเวลาโดยพยายามพัฒนาทักษะ และปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ขององค์การ การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัท ขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

๑๓. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ (Subordination of individual interests to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์การถือว่าเป็นประโยชน์ ของทุกคน หรือของทุกกลุ่มในองค์การในขณะที่ยังดำเนินการอยู่จะต้องมีการกำหนด ผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์การและสมาชิกภายในองค์การ

๑๔. ความสามัคคี (Sprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์การที่ ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้น ภายในองค์การ และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโภค และความร่วมมือกัน ถือว่าเป็นส่วนประกอบ สำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนา ความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จ ได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ สำคัญ เพราะความสามัคคีคือพลังเมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์การมีความแข็งแกร่ง

การบริหารนั้นเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ^{๒๒}

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อ ความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์การ

^{๒๒} ประยูร ธรรมจิตโต, **พุทธวิธีในการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓ - ๕.

๒. O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กรเป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กรมีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารนั้นมี ๕ ประการ คือ^{๒๓}

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือโครงการสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรงเป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำวิธีการ และวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆไว้ล่วงหน้า

๒. การแสวงหาการกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์ (Allocation) หมายถึง การแสวงหา กำหนดตัวบุคคล และวัสดุทุกชนิดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญ กระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ

๔. การประสานงาน (Co – Ordination) หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงานพบปะปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกันโดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก

๕. การประเมินผลงาน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะให้ทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผล ขั้นสุดท้ายเพื่อทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผลขั้นสุดท้ายเพื่อเปรียบเทียบผลงานกับผลงานที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อวางแผนใหม่สำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต

แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยเฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการคือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กูลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCoRB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์กร) Staffing (การจัด

^{๒๓}ธีระรัตน์ กิจจารักษ์, เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๔๒), หน้า ๖๗.

บุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)^{๒๔}

หลักการของทฤษฎีนี้คล้ายคลึงกับหลักการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ คือเน้นถึงวิธีการทำงานที่ดีที่สุดและเอาใจใส่ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ต่างกันตรงที่การบริหารแบบจัดการเน้นการทำงานของบังคับบัญชา ถ้าผู้บริหารนำเอาทฤษฎีทั้งสองประเภتماใช้ควบคู่กัน โดยเน้นการทำงานทั้งของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาจะช่วยให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Management) การบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการบริหารงานตามหลักพฤติกรรมได้รับการสนใจอย่างจริงจัง เมื่อปลายคริสต์ศตวรรษ ที่ ๑๙ เป็นต้นมา บรรดานักจิตวิทยา นักมานุษยวิทยา และนักสังคมวิทยา ได้ให้ความสนใจในการทำงานของคนงานในด้านต่างๆ และเชื่อถือว่าคนเป็นองค์ประกอบ สำคัญของการบริหารกว่าวิธีการจัดการเพราะคนมีชีวิตจิตใจเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ ต้องการขวัญและกำลังใจในการทำงาน การที่คนจะทำงานมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ นักทฤษฎีกลุ่มนี้จึงได้ศึกษาเรื่องคนมากกว่าการจัดการบริหารตามหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ได้รับการยกย่องมากและเป็นต้นกำเนิดทฤษฎีนี้

ทฤษฎีการบริหารงานแบบระบบ ทฤษฎีการบริหารงานแบบระบบเป็นระบบการบริหารที่ถือว่าเป็นปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบด้วยกันเข้าเป็นองค์การนั้นต่างมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลซึ่งกันและกันสามารถส่งผลกระทบซึ่งกันและกันได้ให้คำจำกัดความทฤษฎีระบบว่าระบบเป็นการจัดการให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างปัจจัยอิสระ หรือปัจจัยย่อยตั้งแต่สองปัจจัยขึ้นไป และปัจจัยอิสระหรือปัจจัยย่อยรวมทั้งตัวระบบดังกล่าวจะต้องมีขอบเขตที่กำหนดไว้ชัดเจนในอันที่จะแบ่งแยกออกจากสภาพแวดล้อมอื่นๆ ดังนั้นเราอาจสรุปความหมายของระบบได้ว่า ระบบเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิสระตั้งแต่สองปัจจัยขึ้นไปจนเกิดเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิสระตั้งแต่สองความสัมพันธ์ ซึ่งจะแบ่งแยกกระบวนการออกจากสภาพแวดล้อม^{๒๕}

ทฤษฎีการบริหารโดยสถานการณ์ (Contingency Management) การบริหารโดยสถานการณ์เป็นการผสมผสานหลักการและทฤษฎีการบริหารต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หนึ่งโดยไม่ยึดแนวการบริหารแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะแต่ให้เหตุการณ์เป็นตัวกำหนดจะใช้หลักการบริหารแบบไหนทองศรี กาญ ญ อยุธยา ได้สรุปหลักการ การบริหารโดยสถานการณ์ไว้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. การบริหารโดยสถานการณ์ยึดถือความเป็นไปได้สถานการณ์หนึ่งๆเป็นหลัก

๒. เนื่องจากเหตุการณ์ต่างๆเปลี่ยนแปลงไป การบริหารโดยสถานการณ์จึงไม่ควรสถานการณ์อันใดอันหนึ่งตายตัว เพื่อให้เป็นแบบอย่างการบริหารเกินไป แต่ให้มีความยืดหยุ่นพร้อมที่จะพิจารณาสถานการณ์ใหม่ๆ ต่อไป เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เรื่อยๆ

๓. การบริหารโดยสถานการณ์จะคำนึงถึงงานวิทยาการ หรือสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลัก เพื่อให้เกิดผลงานมากกว่าที่จะแสวงหาวิธีการอันดีเลิศมาใช้ในการทำงาน

^{๒๔} สุปรีชา กมลาศน์, *กลยุทธ์การบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

^{๒๕} William Ouchi, *Organization and Management*, (Eaglewood Cliffs: Prentice Hill, 1971),

และต้องคำนึงถึงความจำเป็นในระยะยาวที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยยึดหลักวิทยาการตลอดจนปัจจัยด้านจิตวิทยาเป็นหลักในการพิจารณาด้วย

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน เป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงานการรายงานผล และการงบประมาณที่ผู้บริหารทุกๆ องค์กรจะต้องมีเพื่อให้การทำงานนั้นเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำงาน

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

๒.๒.๑ ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่มีมาแต่โบราณกาลนับแต่สมัยเพลโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์หลายท่านได้พยายามค้นหารูปแบบการปกครองที่ดีแต่ก็ยังไม่ได้ความหมายและขอบเขตที่ชัดเจนอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบและวิวัฒนาการรูปแบบธรรมาภิบาลที่ดีที่เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อมีการค้นหารูปแบบการปกครองที่สามารถนำประเทศไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตกของประเทศที่ได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมและสามารถฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายหลังสงคราม ซึ่งต่อมาระบบการปกครองดังกล่าวผสมผสานกับระบบราชการเวเบอร์ (Weberian) ได้ถูกนำไปใช้ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งลักษณะของระบบดังกล่าวเป็นการปกครองที่มีโครงสร้างเป็นลำดับขั้นมีการเมืองที่เป็นกลางมีเป้าหมายที่ปฏิบัติได้ และมีการประสมประสานของระบบคุณธรรมอย่างไรก็ตามรูปแบบของเวเบอร์ (Weberian) ยากที่จะนำไปประยุกต์ใช้ และสาเหตุเนื่องจากการขยายตัวของระบบราชการทำให้ต่อการจัดการ ขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก นอกจากนี้โครงสร้างระบบราชการทำให้การปกครองบ้านเมืองขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และยังก่อให้เกิดช่องทางการบิดเบือนการใช้อำนาจและการคอร์รัปชัน ในช่วงต้น พ.ศ. ๒๕๒๓ นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องว่าแนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและการปรับปรุงรูปแบบของการปกครองใหม่ ในช่วงดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญๆ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดี หรือที่เรียกกันว่า Good Governance หรือธรรมาภิบาล ดังนั้นแนวคิดธรรมาภิบาลจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในบ้านเมือง^{๒๖}

สำหรับประเทศไทยเริ่มมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้แพร่หลาย ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ และหลังจากวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมในปี พ.ศ.

^{๒๖} สำนักงานคณะกรรมการการพลเรือน, (ม.ป.ป.), “คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี”, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๔๒), หน้า ๑.

๒๕๔๐ เป็นต้นมา ทั้งนี้เนื่องจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจากกองทุนระหว่างประเทศ (IMF) ที่ระบุให้รัฐบาลไทยให้คำมั่นสัญญาว่าจะสร้าง Good Governance ให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ โดยรัฐบาลในขณะนั้นได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประชาชาติต้องมีการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณาการ รัฐบาลได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๐ โดยขอความร่วมมือจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ในการดำเนินการค้นคว้าวิจัย เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสม ได้มีการระดมแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศไทยในระยะสั้นและระยะยาวให้ยั่งยืนซึ่งคณะทำงานดังกล่าวได้จัดเอกสารข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย และเสนอแนวทางแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ระดมแนวคิดในประเทศไทยหลายสาขาที่อาสาสมัครมาร่วมทำงาน และคณะทำงานได้จัดทำเอกสารข้อเสนอเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลไทย เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๒ นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการราชการพลเรือน จัดทำบันทึกข้อกำหนดเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ โดยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๒ และวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศราชกิจจานุเบกษา

แนวคิด ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามภาษาไทย เป็นแนวคิดที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางหลังจากมีเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจในประเทศไทยและในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยแนวคิดเรื่องการจัดการปกครองและการจัดการปกครองที่ได้นั้นได้รับการรณรงค์อย่างมากโดยสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก^{๒๗} และดังที่ทราบแล้วว่าแนวคิดนี้ได้มีการค้นพบมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ แต่ถึงกระนั้นก็ได้มีการนำคำว่า Good Governance มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกล่าวได้ว่าคำว่า Good Governance เพิ่งมีการนำมาใช้อย่างเป็นจริงเป็นจังเมื่อไม่นานนี้เอง ดังที่ออร์พินท์ สฟโชคชัย กล่าวถึงการพัฒนาของการใช้คำ Good Governance ไว้ว่าคำว่า Good Governance เพิ่งปรากฏและมีการใช้ในวงการของนักวิชาการที่สนใจการพัฒนาการปกครองและการปกครองของสังคมเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนคำว่า Governance นั้นได้ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมและมีผู้ใช้กันมานานแล้วโดยออร์พินท์ สฟโชคชัย ได้ให้ความหมายคำว่า Governance ดังนี้ Governance Means (๑) the act, Process, or Power of Governing ; Government, (๒) the State of Being Governed ซึ่งแปลกันตรงๆ ก็หมายถึงการกระทำ กระบวนการหรืออำนาจในการบริหารการปกครองซึ่งเมื่อใช้กับ รัฐก็น่าจะมีความหมายใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับคำว่าภาครัฐ (State) ซึ่งอาจจะหมายถึงทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil Service)^{๒๘} ปัจจุบันทั้งในทางด้านการศึกษาและวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ถือได้ว่า “Governance” หรือการจัดการปกครองเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญของการบริหารภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของการบริหารภาครัฐ กรอบแนวคิด

^{๒๗} พงศทิสาณ ชุมพล, คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย (Concept in Contemporary PoliticalScience), (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๓๐.

^{๒๘} ออร์พินท์ สฟโชคชัย, “สังคมเสถียรภาพและกลไกประชาธิปไตย”, รายงานที่ตีพิมพ์, ฉบับที่ ๒๐ (มกราคม ๒๕๔๑): ๒.

Governance เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาถึงความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับประชาชน ความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับภาคเอกชนหรือกลุ่มทางสังคมที่เกิดการรวมตัวกันโดยสมัครใจ และความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับประชาสังคม^{๒๙}

จากการศึกษาความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ว่า เป็นแนวทางของการบริหารงานของภาครัฐเพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ และพัฒนาประเทศเพื่อนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง รวมถึงการบริหารจัดการในรูปแบบของความเป็นธรรม และเพื่อการพัฒนาคนที่ยั่งยืนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของชาติ เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เรียกว่าสังคมที่ประกอบด้วยธรรม เป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

๒.๒.๒ ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาล หรือที่เรียกว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในยุคปัจจุบันนี้ ได้มีผู้พยายามที่จะให้คำนิยามความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) ว่าคือระบบการบริหารที่มีลักษณะอย่างใดกันแน่ ซึ่งแต่ละท่านก็พยายามที่จะคิดค้นคำเพื่อที่จะหาคำจำกัดความที่รัดกุม ที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายโดยไม่ต้องแปลความหมายกันอีก ดังนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัย จึงได้รวบรวมคำนิยามของธรรมาภิบาลที่องค์กรหรือคณะบุคคลต่างๆ ที่พยายามส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทยไว้ ดังนี้

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่ประกอบด้วยศัพท์ ๒ ศัพท์ มาจากภาษาสันสกฤต คือ ธรรม กับ อภิบาล ซึ่งได้มีท่านผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า

ธรรม หมายถึง ความยุติธรรม คุณความดี ความจริง ความถูกต้อง กฎ กฎเกณฑ์ กฎหมาย

อภิบาล หมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครอง ดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “ วิธีการปกครองที่นำไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืนอันได้แก่ความรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนทั้งปวง”

ดังนั้น ธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงหมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือหาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวงซึ่งวิญญูชนพึงมี และพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอกเป็นต้น เพราะถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการบริหารเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลยังเป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมืองโดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาล ช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพมีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ระบบ

^{๒๙} Morren, Tatiana, Conceptualizing Civil Society Within Good Governance and Social Capital Policies, **Master Thesis**, (Dalhousie University, Canada, 2001), p. 56.

ราชการมีฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อที่มีความโปร่งใสรับผิดชอบ และตรวจสอบได้^{๓๐} ในรูปแบบการกำกับดูแลที่ดีหรือหมายถึงการใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเองโดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร โดยหัวใจของธรรมาภิบาล คือ ความโปร่งใส ความยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจ การกำกับดูแลที่ดีมีความจำเป็นทั้งในภาครัฐและเอกชนในกรณีภาครัฐจะเรียกว่า Good Political Governance ผู้เป็นเจ้าของคือประชาชน ซึ่งใช้สิทธิของตนเองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาเพื่อกำกับดูแลผู้บริหารคือรัฐบาลให้บริหารประเทศในทางที่ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน^{๓๑} ดังนี้ ธรรม ในความหมายที่ ๑ รูปธรรมนามธรรมทั้งหมด หรือสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรมนามธรรมแต่ก็เป็นธรรมชาติด้วย ก็รวมอยู่ในคำว่า ธรรม ธรรม ในความหมายที่ ๒ หมายถึง กฎ ตัวกฎของธรรมชาติ ที่มีอยู่ในธรรมชาตินั้นๆ ธรรม ในความหมายที่ ๓ หมายถึง หน้าที่ที่สิ่งมีชีวิตต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายของธรรมชาติ ธรรม ในความหมายที่ ๔ คือ ผลที่จะได้รับจากการทำหน้าที่

สุดท้ายท่านอาจารย์พุทธทาส ได้นำความหมายของคำว่า ธรรม ๔ ประการนี้มาสรุปเข้าด้วยกันเป็นความหมายสั้นๆของคำว่าธรรมว่า “ธรรม คือ การประพฤติกระทำที่ถูกต้องแก่ความเป็นมนุษย์ทุกชั้นทุกตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา” สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลซึ่งมีความสอดคล้องในผลงานพจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัด ได้ให้ความหมายคำว่า ธรรม^{๓๒} ดังนี้

๑. ธรรมเป็นคำกลางๆใช้หมายถึงสิ่งดีและไม่ดี เพราะทั้งสิ่งดีและไม่ดีต่างก็ทรงความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้ตลอดไปไม่มีเปลี่ยนแปลง เช่น คุณสมบัติของธรรมฝ่ายดีคือ ป้องกันผู้ปฏิบัติตามมิให้ตกต่ำมิให้ตกไปในที่ชั่ว

๒. ธรรม หมายถึง สิ่งดี คุณความดี ความจริง ความถูกต้องดีงาม หลักปฏิบัติทางศาสนา เช่น ใจว่ามิกุศลธรรม มีเมตตาธรรม ประพฤติธรรม เข้าถึงสัจธรรม ความยุติธรรม ความเป็นธรรม

๓. ธรรม ที่หมายถึง สิ่งไม่ดี ความชั่ว ใช้คำว่าอกุศลธรรม บาปกรรม กัณหาธรรม สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลต่อทุกคนในแต่ละองค์กรซึ่งสอดคล้องกับเรื่องหลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์ มีใจความตอนหนึ่งว่า การปกครองการบริหารแบบบูรณาการ (Integration) ของหัวหน้าฝ่ายบริหาร (CEO – Chief Executive Officer) ขององค์กรต่างๆไม่ว่าจะเป็นองค์กรของทางราชการในส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ดี องค์กรรัฐวิสาหกิจ และองค์กรธุรกิจเอกชนก็ดี องค์กรทางศาสนา และองค์กรสาธารณะอื่นๆก็ดี จะให้บังเกิดผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง จะต้องมีการบริหารที่ชื่อว่า การบริหารการปกครองที่ดีนั้นประมวลรวมย่อลงใน “หลักธรรมาภิบาล”^{๓๓} เพื่อที่จะให้เป็น

^{๓๐} นฤมล ทับจุมพล, แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง (Governance), บรรณาธิการ ม.ร.ว.พยุหยาภรณ์ ชุมพล, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕.

^{๓๑} วรภัทร โตรนเกษม, “การสร้าง Good Governance ในองค์กร”, กสท. (ตุลาคม ๒๕๔๒), อ้างใน สถาบันพระปกเกล้า, ทศธรรม: ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, (กรุงเทพมหานคร: ทศธรรม, ๒๕๔๒), หน้า ๑๓.

^{๓๒} พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด, (กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๔๘), หน้า ๓๔๕.

^{๓๓} พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ขยมลคโล), หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชัยมงคลพรินต์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๔.

แนวทางในการใช้หลักธรรมประยุกต์ใช้ในการบริหารงานที่มีความหมาย Good Governance เป็นการปกครองที่ดีโดยรัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลักรัฐและรัฐบาลมีระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวา สามารถตรวจสอบได้^{๓๔} และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลเพราะมีความสอดคล้องกับเรื่องธรรมาภิบาลกับสังคมไทย ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของสังคมคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพ^{๓๕} เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพต่อองค์การ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลที่จะทำให้รัฐและประชาคม รัฐกับสังคม หรือรัฐกับชุมชนนั้นมีรูปแบบความสัมพันธ์มีการปฏิบัติต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน^{๓๖} ซึ่งเป็นหัวใจที่มีความสำคัญต่อระบบการบริหาร เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งที่จะให้องค์การมีความเจริญรุ่งเรือง ธรรมรัฐ คือการวางกรอบการทำงานในระบบราชการเพื่อให้เกิดระบบที่ดีเอื้อต่อคนดีให้อยู่ในระบบที่ดี และไม่ให้คนเลวดำรงตำแหน่งที่ดีในวงราชการ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิบัติราชการ ธรรมรัฐจะเป็นตัวเชื่อมให้สังคมที่มีการแยกส่วนทั้งภาครัฐบาล เอกชน ประชาชน และองค์กรเอกชน เกิดความสัมพันธ์กันทุกส่วนให้เป็นหนึ่งเดียวเพื่อเป็นการตอบสนองต่อสังคม^{๓๗} ให้เกิดความเป็นระเบียบต่อการบริหารการปกครองที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยการบริหารการปกครองที่ดีนั้นจะมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม โปร่งใส เสมอภาค ประสิทธิภาพ เป็นธรรม และรับผิดชอบต่อประชาชน^{๓๘}

จากการศึกษาความหมายข้างต้นอาจสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม ที่ถูกต้อง มีเหตุผล เป็นการกระทำหน้าที่ถูกต้องตามกฎหมายอันตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม อันได้แก่ความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนในชาติ และได้มีผู้ที่ให้คำนิยามเพิ่มเติมของคำว่า Good Governance ว่ามันคือระบบการบริหารที่มีลักษณะอย่างไรว่ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมคำนิยามของธรรมาภิบาลที่องค์กรหรือคณะบุคคลต่างๆ ที่พยายามส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทยไว้ ดังนี้

^{๓๔} ชัยอนันต์ สมุทวณิช ศ.ดร., Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สายธาร, ๒๕๔๑), หน้า ๑๒๓.

^{๓๕} ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

^{๓๖} ประมวล รุจนเสรี, Good Governance การบริหารที่ดีในนายอำเภอในฝัน, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ๒๕๔๑), หน้า ๙๘.

^{๓๗} ทิพาดี เมฆสุวรรณ, ปฏิรูประบบราชการเพื่อความอยู่รอด, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการสำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๑), หน้า ๒๓.

^{๓๘} ไพโรจน์ พรหมสาสน์, การบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการพัฒนาชุมชน, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕-๑๙.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้คำนิยามของคำว่าธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน^{๓๙}

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่าได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย^{๔๐}

นอกจากองค์กรต่างๆแล้ว ยังมีบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาลหลายท่าน ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ที่หมายถึง ความถูกต้อง (ธรรม) แห่งชาติ หรือธรรมรัฐแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

๑. ธรรมรัฐในภาครัฐ (ทั้งการเมืองและระบบราชการ)
๒. ธรรมรัฐในภาคธุรกิจ (Corporate Good Governance)
๓. ธรรมรัฐภาคสังคม (ประชาสังคม – Civil society)

ความถูกต้องในภาครัฐและภาคธุรกิจมีลักษณะอย่างน้อย ๕ ประการ คือ

๑. มีความสุจริต
๒. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
๓. มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้
๔. มีความร่วมมือกันทำความดี (ไม่ร่วมมือกันปล้นผู้อื่น)
๕. มีความเข้มแข็งทางปัญญา เรียนรู้และปรับตัวได้^{๔๑}

ภาคสังคมต้องเป็นสังคมเข้มแข็งหรือประชาสังคม ความเป็นประชาสังคมเป็นปัจจัยชี้ขาดให้เศรษฐกิจดี การเมืองดีและศีลธรรมดี จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของธรรมรัฐแห่งชาติ คนไทยทุกคนควรทำความเข้าใจและมีส่วนร่วมสร้างประชาสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นต่อไปในอนาคตเพราะธรรมาภิบาล^{๔๒} เป็นการจัดการบริหารประเทศที่ดีทุกด้านและทุกระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

^{๓๙} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒, หน้า ๒๖.

^{๔๐} พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖, เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖, หน้า ๒.

^{๔๑} ประเวศ วะสี, เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม, (กรุงเทพมหานคร: ขาวบ้าน, ๒๕๔๒), หน้า ๑-๒.

^{๔๒} สุทธิพร บุญส่ง, คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ทริบเพ็ด กรุ๊ป, ๒๕๕๐), หน้า ๗๗.

และท้องถิ่น องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์การเอกชน นิติบุคคล และภาคประชาชน มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ และสอดคล้องกับความเสียสละของแต่ละภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่าการดำเนินทางการเมืองและเศรษฐกิจอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคม และให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจนและคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพขององค์กร^{๔๓}

นอกจากนี้ธรรมาภิบาล (Good Governance) ยังหมายถึงระบบโครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจการเมือง และสังคมของประเทศเพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข^{๔๔} การทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน^{๔๕}

จากคำนิยามขององค์กรและนักวิชาการต่างๆ ข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน ผู้ศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ๓ ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

๒.๒.๓ องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลแม้จะเป็นแนวความคิดที่ใหม่ แต่ก็เป็นแนวความคิดที่ทั่วโลกให้ความสนใจมากแนวคิดหนึ่งในสถานการณ์โลกปัจจุบันดังที่ธนาคารโลกมีข้อสรุปไว้ว่าหลัก Good Governance หรือวิธีการปกครองที่ดีตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานกล่าวว่าแนวความคิดนี้จะเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่างๆ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่สภาวะปรกติมีเสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว องค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อจะนำไปสู่

^{๔๓}ไชยวัฒน์ คำชู, การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๔๒-๔๓.

^{๔๔}อรพิน สพอชชัย, สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี, รายงานที่ตีพิมพ์, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๑), หน้า ๔.

^{๔๕}บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ, ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐.

การพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เรียกว่าสังคมที่ประกอบด้วยธรรมเป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในทุกกรณีที่ตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ฉะนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงได้รวบรวมและสรุปองค์ประกอบต่างๆ ของหลักธรรมาภิบาลที่ปรากฏอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี : ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ และพระราชกฤษฎีกา : ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ เพื่อนำมาเป็นการรอบในการศึกษาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี : ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๒ โดยมีมติคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ และระเบียบนี้เริ่มมีผลการบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งในระเบียบในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย ๖ ประการ คือ^{๔๖}

๑. **หลักนิติธรรม** ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒. **หลักคุณธรรม** ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยแรงศรัทธาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. **หลักความโปร่งใส** ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๔. **หลักความมีส่วนร่วม** ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความเห็นการไต่สวนการประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

๕. **หลักความรับผิดชอบ** ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. **หลักความคุ้มค่า** ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยแรงศรัทธาให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

^{๔๖} สุจิตต์ นิมิติกุล, *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี*, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย บทบัญญัติต่างๆ รวม ๙ หมวด หมวดที่ ๒-๘ เป็นหมวดที่เกี่ยวกับวิธีในการปฏิบัติงานส่วนในหมวด ที่ ๑ เป็นการกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่าบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในภาพรวมซึ่งที่จะ เป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและเป็นแนวทางใน การปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำการกิจใดภารกิจหนึ่งว่าต้องมีความมุ่งหมายให้ บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ

๑. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่การบริหารราชการที่สามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

๒. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ตรงตาม วัตถุประสงค์ ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result - based Management) และ การจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการผลงาน (Performance Agreement) ในทุกระดับ

๓. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารที่จะต้อง พิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยมีการทำให้สามารถวิเคราะห์ ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่างๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับรวมทั้งจัดระบบ การวางแผนการทำงานและวัดผลงานแต่ละบุคคลที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ

๔. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็นซึ่งได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการ ปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การ ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ชิดกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูป One-stop service

๕. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ การทบทวนและ ปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและ ความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

๖. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการซึ่ง ได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน ผู้รับบริการเป็น หลักโดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลากหลายวิธี และเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

๗. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการ ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเองซึ่งจะทำให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้ บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการดังกล่าวข้างต้น เป็นหัวข้อสำคัญในการกำหนดความหมายของการบริหารราชการที่ดี ที่พึงประสงค์ตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓/๑ ที่ได้บัญญัติไว้ว่าการบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐควมมีประสิทธิภาพความคุ้มค่าในเชิง ภารกิจแห่งรัฐการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจาย ภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน...ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ

ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ^{๔๗}

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน^{๔๘} จากรายงานผลการประชุมประจำปี ระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ พบว่า องค์ประกอบของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเน้นเกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลและการให้บริการของรัฐ ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม ประกอบด้วย กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรมสามารถ ปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่ เปลี่ยนไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วโปร่งใสตรวจสอบได้และได้รับการ ยอมรับจากประชาชน

๒. หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกณฑ์ใน การใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับส่วนราชการเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

๓. หลักความรับผิดชอบต่อ ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้องการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติคุณภาพของงานทั้งด้าน ปริมาณความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวน การร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

๔. หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

๕. หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่างๆรวมถึงการ ประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบจำนวนผู้เข้าร่วมแสดง ความคิดเห็น หรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานเรื่องต่างๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

๖. หลักคุณธรรม ประกอบด้วย การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรใน ชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

องค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีของ กระทรวงมหาดไทย มี ๑๑ องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรม ความโปร่งใส ความเป็นธรรมและความเสมอภาค ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความเสมอภาคทางเพศ ความอด กลิ่นอดทน หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบต่อ และการเป็นผู้กำกับดูแล เป็นองค์ประกอบของ

^{๔๗} ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๙ ตอนที่ ๙๙ ก ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕, หน้า ๑-๒.

^{๔๘} สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, (Good Governance), รายงานประจำปี ๒๕๔๑- ๒๕๔๓”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน), หน้า ๒.

ธรรมาภิบาลที่มุ่งเน้นไปทางด้านบริหารการปกครองการพัฒนา และการกระจายอำนาจ โดยมีความหมายดังนี้^{๔๙}

๑. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องประสานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในการบริการประชาชน

๒. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศน์ และทรัพยากรธรรมชาติ

๓. ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตนไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

๔. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่างๆต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการ และสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

๕. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

๖. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากร และมีวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

๗. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promotion of gender balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุกๆ ด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

๘. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse Perspectives) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผลหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

๙. การดำเนินการตามหลักธรรม (Operating by rule of law) พัฒนา ปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

๑๐. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

๑๑. การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้องค์การท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชน หรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินการแทน

ฉะนั้น แนวคิดในการที่จะทำให้ระบบธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดขึ้นในสังคมเพื่อที่จะช่วยให้ประเทศที่ประสบปัญหาเหล่านี้ได้ฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสามารถพัฒนาประเทศให้กลับเข้าสู่สภาวะปรกติเป็นสังคมที่มีเสถียรภาพ เป็นสังคมที่ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อีกทั้งจะทำให้เป็นสังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน จากแนวความคิดดังกล่าวนี้ปฏิเสธไม่ได้

^{๔๙} สูดจิต นิมิตรกุล, *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี*, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓ - ๑๔.

เลยว่าส่วนหนึ่งเป็นอิทธิพลที่มาจากธนาคารโลก ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากในการส่งเสริมสนับสนุนให้ระบบนี้เกิดขึ้นได้จริงในสังคม โดยการนำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลมาเป็นเงื่อนไขในการที่จะปล่อยเงินกู้หรือการให้ความช่วยเหลือกับบรรดาประเทศต่างๆ โดยได้กำหนดไว้เป็น มาตรฐานสากล ซึ่งธนาคารโลกมีความหวังว่าแนวความคิดนี้จะช่วยป้องกันปัญหาการดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลในประเทศที่กำลังพัฒนาที่ต้องการเน้นเรื่องความเชื่อมั่น ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของรัฐบาล^{๕๐}

สำหรับประเทศไทย แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลตามคำเรียกใช้ตามภาษาไทยเป็นแนวคิดที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง หลังจากประเทศไทยเจอวิกฤติทางเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๐ โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งบางมาตราที่ได้บัญญัติขึ้นก็มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และโดยเฉพาะในหนังสือการแถลงเจตจำนงในการขอกู้เงินจาก IMF ที่ทำให้ประเทศไทยต้องผูกพันกับคำว่าธรรมาภิบาล และหลังจากนั้นเป็นต้นมาก็ดูเหมือนว่า คำๆ นี้จะเป็นคำที่สังคมไทยพูดถึงกันมาก รวมทั้งเป็นจุดสนใจของนักวิชาการของกลุ่มต่างๆ ต่างก็เริ่มออกมาแสดงความคิดเห็นกับหลักธรรมาภิบาลกันอย่างแพร่หลาย ดังเราจะเห็นจากงานวิจัยจากสถาบันต่างๆ หรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานขององค์กรต่างๆ ที่ได้นำหลักการนี้มาประยุกต์ใช้กับองค์กรของตนเอง หรือแม้แต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๔๐-๒๕๔๔) ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘) และฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๔๐-๒๕๔๔) ก็ได้ให้ความสำคัญ ในการที่จะสร้างระบบธรรมาภิบาล ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยได้กำหนดรายละเอียด ยุทธศาสตร์วัตถุประสงค์เป้าหมาย แนวทางในการพัฒนาไปสู่แนวทางการบริหารจัดการที่ดี และเมื่อจะค้นหาการมีตัวตนที่เป็นรูปธรรมของหลักธรรมาภิบาลในประเทศไทย ก็ต้องนึกถึงสถาบันการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยหรือที่เรียกว่า TDRT เนื่องจากสถาบันแห่งนี้ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลเพื่อหาแนวทางในการป้องกันและกอบกู้ประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ โดยทาง TDRT ได้กำหนดเรื่องธรรมาภิบาลในสังคมไทยให้เป็น ๑ ใน ๔ ของหัวข้อหลักๆ และมีข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย^{๕๑} โดยที่ TDRT ได้ให้คำนิยามคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กฎเกณฑ์การปกครองบำรุงรักษาสังคม บ้านเมืองที่ดี อันหมายถึงการจัดการบริหารสังคมที่ดีในทุกๆ ด้านและทุกระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Independent organization) องค์กรเอกชน ชุมชน และสมาคมเพื่อกิจกรรมต่างๆ นิติบุคคลภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (Civil society)^{๕๒}

^{๕๐} เจริญ เจษฎาวัลย์, การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล (Setting good governance standards), (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พอดี จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๓๕.

^{๕๑} มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, อ้างใน ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์. “ธรรมาภิบาลในความหมายของภาครัฐ เอกชนและประชาชน: กรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนถ่านหิน “หินกรูด”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕, หน้า ๑๙.

^{๕๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙.

หลังจากนั้นทางคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ ก.พ. นำผลจากการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาจัดทำบันทึกเรื่องการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี^{๕๓} จากนั้นในสมัยของนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้กำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ ในข้อที่ ๔.๒ ว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย ๖ ประการ ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ให้เป็นอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๔. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาสัมพันธ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

๕. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

อีกทั้งในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีดังกล่าว ยังได้กำหนดกลยุทธ์ แนวทางการปฏิบัติและมาตรการในดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างระบบธรรมาภิบาลและสังคมที่ดีว่าต้องมีการปฏิรูปใน ๓ ส่วน อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓ ได้กำหนดไว้ว่า ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๓/๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นว่า

“มาตรา ๓/๑ การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลด

^{๕๓} สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ., Good Governance กับการพัฒนาข้าราชการ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน, ๒๕๔๕), หน้า ๘.

ขั้นตอนการปฏิบัติงานการลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็นการกระจายภารกิจ และทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่นการกระจายอำนาจตัดสินใจการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน การจัดสรรงบประมาณและการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้”^{๕๔}

เพื่อให้มีการนำหลักการในมาตรา ๓/๑ ไปใช้ในทางปฏิบัติ อันก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ต่อมาในสมัยในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ขึ้น ดังที่มีเนื้อความในมาตรา ๖ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

๑. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
๒. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
๓. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
๔. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
๕. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
๖. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ
๗. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ^{๕๕}

อีกทั้งในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ นี้ ยังได้กำหนดรายละเอียด เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน วัตถุประสงค์ การศึกษาวิเคราะห์และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริหารต่างๆ เป็นหมวดๆ ไว้ถึง ๗ หมวด (หมวดที่ ๒ -หมวดที่ ๘) ไว้เป็นแนวทางการบริหาร การปกครอง อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย^{๕๖} โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดที่ ๔ ว่าด้วยการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ในบทบัญญัติส่วนนี้ได้กำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการว่าต้องปฏิบัติตามหลักการ ๓ ประการด้วยกันคือ ๑.หลักความโปร่งใส ๒.หลักความคุ้มค่า และ ๓.หลักความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ (หลักความรับผิดชอบต่อ) สำหรับหลักธรรมาภิบาลนี้ แม้แต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ (ฉบับที่ ๑๘) ที่ร่างโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) โดยที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ผ่านการแปรญัตติจากนั้นจึงได้แจกจ่ายเผยแพร่ไปยังประชาชนทั่วประเทศ เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติในวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๕๔} ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๙ ตอนที่ ๙๙ ก ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕, หน้า ๑-๒.

^{๕๕} ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖, หน้า ๒.

^{๕๖} พระราชบัญญัติ (เสริมชัย ชยมงคล), หลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร: ชัยมงคลพรินต์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๐.

หลังจากที่มีการออกเสียงประชามติผ่านพ้นไปโดยมีผู้เห็นชอบ ๕๗.๘๑% จากผู้ไปใช้สิทธิ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ จากนั้นจึงประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา^{๕๗}

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับนี้ ก็ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล ดังจะเห็นได้ในบางมาตราของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีการกล่าวถึงแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเอาไว้เช่นกัน ดังจะยกตัวอย่างให้เห็นในบางมาตรา ดังนี้

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายหรือหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

มาตรา ๕๖ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่นหรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๘ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อนิติและเสรีภาพของตน

มาตรา ๖๒ บุคคลย่อมมีสิทธิตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๗๔ บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงานลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมอันวามสะอาด และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา ๗๘ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินดังต่อไปนี้

๑) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

๒) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐ ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม

^{๕๗}วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐”, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/>, [๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗].

มาตรา ๘๔ (๒) สนับสนุนให้มีการใช้คุณธรรมจริยธรรมและหลักธรรมาภิบาล ควบคู่กับ การประกอบกิจการ

มาตรา ๘๗ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

๒) ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพ หรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น^{๕๘}

ดังนั้น สำหรับหลักธรรมาภิบาลในประเทศไทย ก็เริ่มมีการใช้กันแพร่หลายภายหลังจาก ที่ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ และหลังจากภาวะวิกฤตทาง เศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐^{๕๙} ผลจากการประสบวิกฤตครั้งนี้สุดท้ายไทยเองต้องแก้ปัญหาโดยการขอกู้เงิน จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จำนวน ๑๗.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากการที่ไทยกู้เงินครั้งนี้เองต้องทำให้ประเทศไทยต้องผูกพันกับคำว่าธรรมาภิบาล ทั้งนี้ก็เพราะว่ากองทุนการเงินระหว่าง ประเทศได้วางกฎระเบียบเงื่อนไขแก่บรรดาประเทศต่างๆ ที่จะได้รับความช่วยเหลือทางการเงินว่า การ ที่ประเทศนั้นจะได้รับเงินกู้จาก IMF ประเทศเหล่านั้น จะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นและมีการ ดำเนินการ ตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาการรับสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด^{๖๐} และตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาดูเหมือนว่าธรรมาภิบาลก็ได้เป็นที่สนใจของเหล่านักวิชาการทั้งหลาย ต่างก็ ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งได้คัดค้านศัพท์ในความหมายในภาษาไทยเพื่อมาใช้แทนคำว่า Good governance ใช้เสียใหม่ เพื่อให้สังคมได้มีโอกาสเลือกใช้จนกว่าจะมีความลงตัว แต่สุดท้ายคำ ว่า ธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดูเหมือนจะเป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับที่ ๑๘ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ก็ยังคงย ังใช้คำว่า ธรรมาภิบาล เช่นกัน และดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ก็คือความเป็นมาของแนวความคิดของหลัก ธรรมาภิบาลในประเทศไทยตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ของโลกใบนี้ ก็อาจที่จะหลีกเลี่ยงเสียไม่ได้ที่จะได้รับรู้รับทราบกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับ โลกใบนี้อีกทั้งประเทศไทยเองต้องมีความผูกพันเกี่ยวข้องกับหลักการนี้โดยตรงอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล เป็นขั้นตอนในการบริหารงานที่จัดขึ้นในองค์กรหรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ ดี ซึ่งนับว่าเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดีที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยนำหลักการเหล่านี้ มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานที่เป็นขั้นตอน หรือกระบวนการในการทำงานในองค์กรให้มีความ แข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนา

^{๕๘} ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐, หน้า ๒๒-๒๘

^{๕๙} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) สังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๗.

^{๖๐} สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ., Good Governance กับการพัฒนาข้าราชการ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

ประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืนและมีเสถียรภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒.๒.๓ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทศพิธราชธรรมสู่หลักธรรมาภิบาล

ในทางพระพุทธศาสนาแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลเป็นหลักของการปกครองโดยธรรม หรือ ธรรมรัฐ อันเป็นหลักการของนักปกครองผู้ยิ่งใหญ่ตามคติทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่าจักรพรรดิ ผู้เป็นธรรมราชา ก็ต้องเคารพธรรม ถือธรรมเป็นใหญ่ จัดดำเนินการปกครองโดยธรรม^{๖๑} หรือที่เรียกว่า ระบบธัมมิกราชาคือพระราชาที่ประกอบด้วยธรรม^{๖๒} อันเป็นนักปกครองตามอุดมคติตามหลักการของพระพุทธศาสนาที่เรียกว่าจักรพรรดิ ซึ่งเป็นธรรมราชาก็เป็นผู้ปกครองแผ่นดินโดยธรรมโดยไม่ต้องใช้ทัณฑ์หรือศัตราวุธ^{๖๓}

ดังนั้นแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล จึงเป็นหลักการที่มีอยู่ในพระพุทธศาสนาอย่างยาวนาน อันเป็นหลักการที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนไว้ทั้งหมดว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรต่อผู้ที่เราเกี่ยวข้องกับทั้งหมด เพียงแต่ไม่ได้ใช้คำนี้จริงๆ แล้วก็คือหลักการปกครองโดยธรรมของพระมหากษัตริย์ในสมัยก่อน หรือที่เรียกว่าทศพิธราชธรรมของพระมหากษัตริย์ โดยมีธรรมะข้ออื่นๆเป็นองค์ประกอบ^{๖๔} ดังที่ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้กล่าวว่า Good Governance ก็คือหลักการปกครองที่ดีมีมาแต่โบราณ หลักที่เราเรียกว่า ทศพิธราชธรรมของพระมหากษัตริย์ไทยแต่โบราณก็คือ Royal Good Governance นั่นเอง และก็มี ธรรมะอื่นๆ เป็นอุปกรณ์อีก เช่น สังคหวัตถุ จักรวรรดิวัตร พละ ๕ จะเห็นได้ว่าทศพิธราชธรรมเป็น ประธานแล้วจักรวรรดิวัตร สังคหวัตถุธรรม พละ ๕ เป็น Royal Good Governance จำเป็นที่จะต้องมีใน สังคมมาแต่โบราณและมีมาก่อนฝรั่ง เพราะฉะนั้นไทยเราก็มีหลัก ธรรมาภิบาลจะเรียกว่าทศพิธราช ธรรมาภิบาลก็ได้มีมาแต่โบราณ^{๖๕}

หลักทศพิธราชธรรมนี้ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) กล่าวว่า ในตำราของฝรั่งไม่มีพระราชาที่ประกอบไปด้วยไปด้วยทศพิธราชธรรม ฉะนั้นในหนังสือที่ฝรั่งเขียนมาเขาจึงรังเกียจพระราชา แต่ทางฝ่ายตะวันออกเรายังมีพระราชาที่ประกอบไปด้วยทศพิธราชธรรม ไม่มีส่วนที่น่ารังเกียจเลย ยิ่งเป็นพระราชาเผด็จการมีศีลธรรมด้วยแล้วยิ่งดี คือมันยิ่งเร็ว มันไม่จุ่มง่ามเหมือนประชาธิปไตยจุ่มง่าม^{๖๖}

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักการที่มีจุดกำเนิดมาจากหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสสอนให้ผู้ปกครองบ้านเมืองในทุกระดับชั้นได้ยึดถือธรรมเป็นใหญ่ อันได้แก่ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม หลักการ กฎ กติกาที่ชอบธรรมที่เรียกว่าหลัก

^{๖๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **สลายความขัดแย้ง - สังคมศาสตร์ที่ยั่งยืนถึงธรรมชาติ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ สวัย จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๗๐.

^{๖๒} พุทธทาสภิกขุ, **ธรรมะกับการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๓๓๐.

^{๖๓} เรื่องเดียวกัน, พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **สลายความขัดแย้ง - สังคมศาสตร์ที่ยั่งยืนถึงธรรมชาติ**, หน้า ๑๓๗.

^{๖๔} สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., **Good governance กับการพัฒนาข้าราชการ**, หน้า ๑๒๕.

^{๖๕} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) สังคมไทย**, หน้า ๗๙.

^{๖๖} พุทธทาสภิกขุ, **การศึกษาของโลกหนังสือชุดหมุนล้อธรรมจักรของพุทธทาส**, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๕), หน้า ๑๗๕-๑๗๖.

ธรรมาธิปไตยอันเป็นการตัดสินใจด้วยปัญญา โดยมีเจตนาที่เป็นธรรม หลักทศพิธราชธรรมจึงเป็นหลักธรรมที่ผู้ปกครองบ้านเมือง โดยเฉพาะผู้ปกครองที่ได้นับถือพระพุทธศาสนาได้ทรงประพฤติปฏิบัติสืบมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน หรือแม้แต่เมื่อครั้งในยุครัตนโกสินทร์ศก ก็ได้มีพระนิพนธ์ในเรื่องพระมงคลวิเสสเถา ซึ่งเป็นเรื่องที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (สา ปุสฺสเทโว) สมเด็จพระสังฆราชรูปที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม แต่ครั้งยังเป็นพระศาสนโสภณ ได้ถวายพระธรรมเทศนาแต่ครั้งรัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๕ ได้ถวายมาจนตลอดเวลาของท่านจวบจนท่านสิ้นพระชนม์ ต่อมาสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงรับหน้าที่แทน เริ่มต้นเมื่อรัตนโกสินศก พ.ศ.๒๔๔๓ จนถึงรัตนโกสินทร์ศก พ.ศ.๒๔๕๓ รวมเทศนาทั้งหมดมี ๑๐ กัณฑ์ด้วยกัน และในพระมงคลวิเสสเถานี้เป็นการพรรณนาถึงพระราชจรรยาของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินในการบำเพ็ญทศพิธราชธรรมนั้นให้ยิ่งๆเป็นการอุปถัมภ์พระราชจรรยาให้ถาวรไพบูลย์^{๖๗} โดยท่านเรียกรูปแบบการปกครองนั้นว่า รัฏฐาภิบาลนโยบาย คือราชกรณียกิจที่ทรงจัดขึ้นด้วยพระบรมเดชานุภาพเพื่อประโยชน์คุณแก่พระราชอาณาจักรทั้งประชาชนข้าขอบขัณฑสีมา^{๖๘} ดังเนื้อความตอนหนึ่งว่า

พระราชจรรยารัฏฐาภิบาลนโยบายข้อ ๓ คือราชกรณียกิจที่ทรงจัดขึ้นด้วยพระบรมราชานุภาพ เพื่อเป็นประโยชน์แก่พระราชอาณาจักรกับทั้งประชาชนข้าขอบขัณฑสีมา...ในฝ่ายพระราชอาณาจักรแผนกอารักขา ได้ทรงตั้งพระราชบัญญัติจัดการทหารขึ้นใหม่ เพื่อรักษาความสงบในรัชสีมาข้อนี้เป็นพระราชธุระของพระมหากษัตริย์เจ้ามาตั้งแต่ครั้งโบราณ แม้ในจักรวัติสูตรก็แสดงว่าพระเจ้าจักรพรรดิราชมีจาตุรงคินีเสนา คือกองทัพอัน ๔ เหล่า พลช้าง พลม้า พลรถ พลเดิน สำหรับประกอบกับจักรรัตนะประดับพระเดชานุภาพ ทรงจัดธรรมการรักษาวรรณคดี คือการปกครองด้วยรักษาป้องกันอันเป็นไปโดยราชธรรมในประเทศผู้พึ่งบารมีทั่วไปทุกหมู่ ตลอดถึงเดรัจฉานบางเหล่าที่ควรบำรุงไว้^{๖๙}

สำหรับหลักทศพิธราชธรรมนี้ก็ไม่ได้จำเพาะเจาะจงว่าต้องเป็นพระมหากษัตริย์เท่านั้น ต้องประพฤติปฏิบัติตาม แท้ที่จริงหลักทศพิธราชธรรมเป็นหลักคุณธรรมที่ใช้ได้กับผู้ปกครองในทุกระดับชั้น ดังพระนิพนธ์ของเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ที่ว่า

ทศพิธราชธรรมนี้เมื่อพิจารณาด้วยดีจักเห็นได้ว่า มิใช่เป็นธรรมเฉพาะท่านผู้ปกครองประชาชนชั้นสูงสุดเท่านั้น แต่เป็นธรรมสำหรับผู้ปกครองทั่วไปตั้งแต่ส่วนใหญ่ เช่น ประมุขของประเทศชาติและรัฐบาลตลอดถึงส่วนน้อย เช่น หัวหน้าครอบครัว ทั้งเป็นธรรมสำหรับผู้อยู่ในปกครองด้วยเพราะการปกครองจักดำเนินไปได้เรียบร้อยดี ผู้อยู่ในปกครองก็จำต้องประพฤติธรรมนี้ด้วยตามฐานะ เพราะฉะนั้นราชธรรมนี้จึงเป็นธรรมสำหรับคนที่อยู่ด้วยกันเป็นหมู่เหล่า ตั้งแต่ครอบครัวหนึ่งจนถึงประเทศชาติหรือทั้งหมดพึงประพฤติต่อกัน เพื่ออยู่ด้วยกันเป็นสุขสงบและมีความเจริญโดยลำดับต่อไป^{๗๐} ทศพิธราชธรรมจะมีชื่อเรียกว่า ธรรมสำหรับพระราชา แต่ประชาชนพสกนิกรทั้งหลายก็สามารถนำมาเป็นหลักประพฤติปฏิบัติได้ เมื่อประพฤติตามนั้นแหละจะเกิดโอกาสมากมายสะดวกในการที่พระองค์

^{๖๗} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, พระมงคลวิเสสเถา, พิมพ์ครั้งที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), (คำนำ).

^{๖๘} อ้างแล้ว, หน้า ๙๙.

^{๖๙} อ้างแล้ว, หน้า ๙๙-๑๐๐.

^{๗๐} สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์, การปกครองแนวพุทธศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๓.

ทรงดำรงอยู่ในทศพิธราชธรรม ทำให้มีทศพิธราชธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองบ้านเมือง บ้านเมืองนี้เต็มไปด้วยทศพิธราชธรรม ขอให้มองกันให้ดี ๆ ว่าทศพิธราชธรรมนั้นจะสามารถคุ้มครองบ้านเมืองป้องกันบ้านเมืองพัฒนาบ้านเมืองในฐานะที่เป็นธรรมะที่จะช่วยได้จริง^{๗๑}

ดังนั้นหลักทศพิธราชธรรมจึงเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญที่ผู้ปกครองบ้านเมืองในทุกๆระดับชั้นพึงจะต้องประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า เมื่อพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า ดำรงทศพิธราชธรรมนี้ให้ตั้งบริบูรณ์ด้วยดีในพระองค์พระราชวงศานุวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาทและอาณาประชาราษฎร์ข้าขอบขัณฑสีมา ย่อมมีความสวามิภักดิ์นับถือรักใคร่ ตั้งใจจะประกอบราชกิจฉลองพระเดชพระคุณโดยเต็มกำลังกายและเต็มกำลังความคิดโดยซื่อสัตย์สุจริตมิได้คิดทรยศ ช่วยบำรุงรัฐชนบทให้สมบูรณ์มั่งคั่งสมดังพระราชประสงค์ทุกประการ เบื้องหน้าแต่นั้นเมื่อทรงพิจารณาด้วยพระปรีชาญาณถึงวุฒิสุผล ก็จะทรงเห็นกุศลธรรมส่วนชอบ ๑๐ อย่างนี้^{๗๒}

๒.๒.๔ ธรรมาภิบาลกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ส่วน เช่น มีการบริหารจัดการที่ดี มีผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถ ขณะเดียวกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างดีด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจึงจะเข้มแข็ง และสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาตำบลได้ตามเป้าหมาย แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลมีบทบาทในหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ได้มีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานระดับท้องถิ่น นับว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน และเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า กรอบแนวทางการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบไปด้วย

๑. ภาวะผู้นำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการขึ้นนำองค์กร ต้องมีการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ มีระบบการกำกับดูแลและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและชุมชน โดยมีแนวทางการดำเนินการ คือ

๑.๑ บทบาทหลักของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การสร้างความร่วมมือจากทุกส่วนในองค์กรทราบทิศทางการพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

๑.๒ ปรับปรุงระบบการบริหารให้เอื้อต่อการทำงาน เช่น การมอบอำนาจการกระจายอำนาจในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ การบริหารงานแนวใหม่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการ

^{๗๑} พระธรรมโกศาจารย์ (เงื่อม อินฺทปญฺโญ), โชคดีมีโอกาสได้ตามรอยพระยุคลบาทโดยทศพิธราชธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๙.

^{๗๒} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, ประมวลพระนิพนธ์ฯ พระธรรมเทศนา, “ทศพิธราชธรรมจริยาติกถา” ถวายในงานพระราชพิธีรัชดาภิเษก เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๒, หน้า ๔๑, อ้างใน ปฐม ตาคะนันทน์, คณะสงฆ์สร้างชาติ สมัยรัชกาลที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๕๑), หน้า ๒๖-๒๗.

ทำงาน ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ เรียนรู้ร่วมกันจากความสำเร็จและความล้มเหลวในการทำงาน การให้คำปรึกษา (Coaching) ให้แก่ผู้บริหารระดับรองลงมา

๑.๓ การจัดลำดับความสำคัญของการให้บริการประชาชนและมีการสร้างระบบความรับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละเรื่อง

๑.๔ มีการทบทวนสมรรถนะการทำงานทั้งในปัจจุบันและแนวทางในอนาคตโดยการพิจารณาผลการดำเนินการและขีดความสามารถในอนาคตว่าผลการดำเนินการเป็นอย่างไรเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากนั้นจึงนำผลการพิจารณาขีดความสามารถที่มีอยู่มาประเมินว่าท้องถิ่นมีความสามารถแค่ไหนในการที่จะรองรับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป

๑.๕ มีระบบการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทิศทางและความคาดหวังการสื่อสารควรเป็นไปในลักษณะสองทิศทาง มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับฟังปัญหาในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น จัดรายการพบผู้บริหารอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๒. กำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ มีการปฏิบัติการให้มีตัวชี้วัดหลักของผลการดำเนินงาน และมีการคาดการณ์ผลการดำเนินงาน ซึ่งแนวทางการดำเนินการจะมุ่งเน้นประเด็นสำคัญ ดังนี้

๒.๑ มีแผนปฏิบัติการและแนวทางการดำเนินการตามแผนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่วางไว้ มีการกำหนดตัวชี้วัดหลักของผลการดำเนินการ และผลสัมฤทธิ์ของงานและแผนการในอนาคต

๒.๒ มีการกำหนดเป้าหมายแผนการทำงานระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการ และงบประมาณที่ต้องใช้และต้องเผยแพร่ให้พนักงานขององค์กรและประชาชนทราบทั่วกัน

๒.๓ มีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ขององค์กรให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ เช่น ปลัด หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วน

๒.๔ เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า โดยจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถปฏิบัติการตามแผนได้สำเร็จรวมไปถึงการบริหารงบประมาณค่าใช้จ่ายให้สามารถสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงานได้อย่างเพียงพอ

๒.๕ คำนึงถึงความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นมีการเตรียมการเพื่อรองรับสถานะของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๒.๖ มีการกำหนดมาตรฐานและตั้งเป้าหมายโดยใช้การเปรียบเทียบ (Benchmark)

๓. การมุ่งเน้นประชาชนผู้รับบริการในการดำเนินงานของท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนรวมทั้งคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยมีแนวทางดังนี้

๓.๑ เข้าใจถึงความต้องการและความคาดหวังของประชาชนในแต่ละกลุ่มเป้าหมายรวมไปถึงภาคเอกชนด้วย

๓.๒ มีกระบวนการศึกษาเรียนรู้ถึงความคาดหวังของผู้รับบริการ

๓.๓ มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๓.๔ มีช่องทางที่ประชาชนสามารถตอบรับหรือแสดงความคิดเห็นกลับมาได้โดยการสื่อสารแบบสองทางกับประชาชน และการพบปะและเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ

๓.๕ มีกลไกการเข้าถึงความต้องการของประชาชน

๓.๖ นำข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนมาเพื่อวางแผนการปรับปรุงการทำงาน

๓.๗ มีการจัดทำแผนการปรับปรุงการให้บริการประชาชน

๓.๘ มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบการปรับปรุงการให้บริการ

๓.๙ การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนและการทำให้ประชาชนพึงพอใจในการให้บริการ

๔. การวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการข้อมูล มีการรวบรวม วิเคราะห์ จัดการและปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลที่จัดเก็บและประมวลผลอย่างเป็นระบบ ข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยสามารถนำมาใช้กำหนดทิศทางการทำงาน และมีระบบการรายงานที่สม่ำเสมอต่อเนื่องและทันการณ์

๕. การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีการพัฒนาพนักงานส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ที่สอดคล้องกับระบบงาน และการสร้างแรงจูงใจแก่พนักงาน มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

๕.๑ มีการมอบอำนาจ/กระจายอำนาจลงไปถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้มีความคิดริเริ่มและเพื่อให้พนักงานมีบทบาทมากขึ้นในการตัดสินใจ

๕.๒ มีการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์

๕.๓ มีระบบการสับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม

๕.๔ สร้างระบบแรงจูงใจ เช่น มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่วัดจากผลงานอย่างแท้จริง

๕.๕ ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน

๕.๖ มีระบบการทำงานที่ทำให้พนักงานสามารถสื่อสารและแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

๖. การบริหารจัดการกระบวนการ จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีแนวทางการบริหารจัดการ ดังต่อไปนี้

๖.๑ กระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

๖.๒ ปรับปรุงระบบการปฏิบัติราชการเพื่อลดระยะเวลาการทำงานร้อยละ ๓๐-๕๐

๖.๓ ออกแบบกระบวนการใหม่ให้สอดคล้องกับระบบงานและบทบาทภารกิจ

๖.๔ จัดตั้งศูนย์บริการร่วมในองค์กร เพื่อเป็นจุดรวมการให้บริการแก่ประชาชน

๖.๕ จัดทำแผนและมาตรการลดค่าใช้จ่าย

๖.๖ คำนวณรายจ่ายต่อหน่วยงานบริการสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบ

๖.๗ จัดให้มีระบบการสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่นการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้

๖.๘ แก่ไขระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการมอบอำนาจการอนุมัติ การอนุญาต และการสั่งการให้เสร็จสิ้น ณ จุดให้บริการเดียวกัน

๖.๙ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ^{๗๓}

^{๗๓} สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “คู่มือการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๕-๙.

ดังนั้น การยึดหลักธรรมาภิบาลในกระบวนการต่างๆ ที่กล่าวมานี้จึงเป็นกลไกที่ทำให้คนในท้องถิ่นสามารถพัฒนาความเป็นอยู่ของคนให้ดีขึ้น เพราะทุกคนสามารถร่วมฟังและร่วมตัดสินใจในโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลคิดขึ้นมา และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายได้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเท่าเทียมกัน และสามารถตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ซึ่งเป็นการช่วยลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้อีกทางหนึ่ง^{๗๔}

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

การจัดตั้งเทศบาล เริ่มปรากฏตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ ในรูปของธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนครธรรมาภิบาล พ.ศ. ๒๔๖๑ โดยใช้กับเมืองจำลอง “ดุสิตธานี” ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายการปกครองท้องถิ่นฉบับแรกโดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรก ประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะ ประการที่สอง เป็นสถาบันการสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตยเทศบาลจัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีการจัดตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ การจัดตั้งเทศบาลกระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและมีการแบ่งเทศบาลออกเป็น ๓ ประเภท แต่ละประเภทมีเงื่อนไขการจัดตั้ง ดังนี้^{๗๕}

๑. เทศบาลตำบล ใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวกำหนดคือ พื้นที่ใดจะจัดตั้งเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๑๒ ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ประชากร ๗,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

๒. เทศบาลเมือง คือท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นที่มีประชากร ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

๓. เทศบาลนคร คือ ท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

เทศบาล หรือ “การปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายถึง หน่วยงานการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งๆ โดยเฉพาะ และหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้จัดตั้งขึ้นและจะอยู่ในความดูแลของรัฐ^{๗๖} ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบอบการปกครองที่สืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จึงเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง^{๗๗} ซึ่งเทศบาลนั้นถือได้ว่าเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นราชการที่จัดอยู่ในระเบียบบริหาร

^{๗๔} วาริณ วังชัย, “คู่มือแนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามหลักธรรมาภิบาล”, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๕๗), หน้า ๙-๑๐.

^{๗๕} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา, พิมพ์ที่บริษัทสุชมและบุตรจำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๒๙.

^{๗๖} ไกรวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕.

^{๗๗} ประทาน คงฤทธิ์ศึกษกร, ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

ราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากอำนาจทางการปกครองจากส่วนกลางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดแบบเต็มรูปที่สมบูรณ์มากที่สุดมีระดับความเป็นประชาธิปไตย มากกว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เป็นการจำลองรูปแบบการปกครองของประเทศ ระบบรัฐสภาเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่รู้จักของคนทั่วไป เทศจะตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีความเจริญมีประชากรมากโดยทั่วไปเทศบาลเมืองจะเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด^{๗๘}

เทศบาลถือได้ว่าเป็นหน่วยงานการปกครองในระดับท้องถิ่นที่เก่าแก่คุ้นเคย และเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นที่กระจายอำนาจเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ เช่น ฉบับปี ๒๕๔๐ และฉบับปี ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของตนเอง อันเป็นการพัฒนาพื้นฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เทศบาลยังแบ่งเป็น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล โดยในพื้นที่นี้นำเทศบาลตำบล ๒ แห่ง มาศึกษาเปรียบเทียบ เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๐ เช่น รักษาความเรียบร้อยของประชาชน บำรุงศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รวมทั้งมีอำนาจในการบริหารจัดการหรือปฏิบัติงานให้บริการพัฒนาเทศบาลทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง^{๗๙}

สรุปได้ว่า เทศบาล คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองของรัฐบาล ที่เกิดจากอำนาจการปกครองของรัฐบาลมีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของตนเอง เช่น รักษาความเรียบร้อยของประชาชน บำรุงศิลป จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น อันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งมีอำนาจในการบริหารจัดการหรือปฏิบัติงานให้บริการประชาชน และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้มีความสงบสุขและทั่วถึง

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมือง

เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๒, มาตรา ๕๓, และมาตรา ๕๔ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองมีหน้าที่ ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้^{๘๐}

^{๗๘}เฉลิมพล แก้วแกมเมือง, “อาคารสำนักงานเทศบาลนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๔๕).

^{๗๙}สุนันทา กาหยี, “การเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารจัดการระหว่างเทศบาลตำบลห้วยยอดกับเทศบาลตำบลนาง ในอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓).

^{๘๐}กองราชการส่วนตำบล สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, กรมการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๔๙ - ๑๕๑.

มาตรา ๕๒ สภาเทศบาลเมืองมีสมาชิกสิบแปดคนและให้คณะเทศมนตรีประกอบด้วยนายกเทศมนตรีกับเทศมนตรีอื่นอีกสองคน ในกรณีที่เทศบาลเมืองแห่งใด มีรายได้จัดเก็บตั้งแต่ยี่สิบล้านบาทขึ้นไปก็ให้มีเทศมนตรีเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน

มาตรา ๕๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้

๑. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
๒. ให้มีการบำรุงทางบกและทางน้ำ
๓. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
๔. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
๕. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
๖. ให้ราษฎรได้มีการศึกษาอบรม
๗. หน้าที่อื่นๆ ซึ่งคำสั่งกระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา ๕๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลอาจจัดกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

๑. ให้มีน้ำสะอาดหรือประปา
๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
๓. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือหรือท่าข้าม
๔. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
๕. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๖. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนไข้
๗. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๘. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
๙. ให้มีเทศพาณิชย์

ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวเทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบัญญัติแห่งกฎหมายในกรณีต่อไปนี้

๑. เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
๒. เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติหรือให้อำนาจตราเทศบัญญัติในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งพันบาท

นอกจากนี้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองดังกล่าว ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในเทศบาล แต่ต้องแจ้งให้เทศบาลทราบล่วงหน้าตามสมควรในกรณีนี้หากเทศบาลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นชอบของเทศบาลไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย

รายได้และค่าใช้จ่ายของเทศบาล

การที่เทศบาลจะสามารถดำเนินการต่างๆ ได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียาได้เป็นของตนเองในการดำเนินงานของเทศบาล การจัดเก็บรายได้และการใช้จ่ายจะถูกควบคุมกำหนดโดยตรงจากรัฐบาล โดยรัฐบาลจะกำหนดเป็นกฎหมายว่าจะมียาได้กี่ประเภท มีอะไรบ้าง และจะได้มาอย่างไรบ้าง เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ฯลฯ และอัตราในการจัดเก็บภาษี รวมทั้งการแบ่งสรรรายได้ประเภทภาษีให้แก่เทศบาลส่วนกลางก็เป็นผู้กำหนดอีกด้วย

เมื่อเทศบาลมียาได้แล้ว ก็จำเป็นจะต้องกำหนดแนวทางในการใช้จ่ายในรูป เทศบัญญัติงบประมาณประจำปีโดยผ่านความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเสียก่อน และการตรวจสอบบัญชีจะเป็นการควบคุมสุดท้ายเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้บัญญัติรายได้ในอันที่จะได้รับและค่าใช้จ่ายของเทศบาลไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๖๖ เทศบาลอาจมียาได้ ดังต่อไปนี้

๑. ภาษีอากรตามแต่จะกฎหมายกำหนดไว้
๒. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
๓. รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
๔. รายได้จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
๕. พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
๖. เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ
๗. เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๘. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้ทูลให้
๙. รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๖๗ เทศบาลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

๑. เงินเดือน
๒. ค่าจ้าง
๓. เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
๔. ค่าใช้สอย
๕. ค่าวัสดุ
๖. ค่าครุภัณฑ์
๗. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
๘. เงินอุดหนุน

การจ่ายเงินตามมาตรา ๖๗ (๘) และการจ่ายเงินเพื่อการลงทุนเทศบาลจะกระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติการจ่ายเงินตามมาตรา ๖๗ (๙) ถ้าเป็นการชำระหนี้เงินกู้เมื่อกำหนดชำระเทศบาลจะต้องชำระเงินกู้คืนจากทรัพย์สินของเทศบาลไม่ว่าจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประเภทนี้ไว้หรือไม่

มาตรา ๖๘ การจ่ายเงินค่าป่วยการให้แก่นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล การจ่ายเงินค่าป่วยแก่ประธานสภา รองประธานสภา สมาชิกสภาเทศบาล และ การจ่ายค่าเบี้ยประชุมให้แก่คณะกรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้นให้เป็นไปตามข้อบังคับซึ่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดตามฐานะของเทศบาล

ลักษณะโครงสร้างสภาเทศบาลและฝ่ายบริหาร

สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามจำนวนดังนี้^{๘๑}

๑. สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คน
๒. สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๘ คน
๓. สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๔ คน

นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งและมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้ ในกรณีที่นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลา ๔ ปีก็ให้ถือว่าเป็น ๑ วาระและเมื่อได้ดำรงตำแหน่ง ๒ วาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีก เมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. เทศบาลตำบลให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน ๒ คน
๒. เทศบาลเมืองให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน ๓ คน
๓. เทศบาลนครให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน ๔ คน

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกิน ๒ คน เทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกิน ๓ คน และเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกิน ๕ คน

ส่วนงานของเทศบาล

ส่วนงานของเทศบาลประกอบด้วยหน่วยงานหลัก ๖ ส่วน ดังนี้^{๘๒}

๑. สำนักงานปลัดเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎระเบียบแบบแผนนโยบายของเทศบาล เป็นเลขานุการของสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการ งานประชาสัมพันธ์ งานนิติการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานทะเบียน ตลอดจนงานอื่นๆ ที่มีได้กำหนดไว้เป็นงานใดโดยเฉพาะ เช่น สถานธนาบาล

๒. ส่วนการคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและการบัญชี การจัดเก็บภาษีต่างๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย งานจัดทำงบประมาณ งานผลประโยชน์ของเทศบาล ควบคุมดูแลพัสดุและทรัพย์สินของเทศบาล

^{๘๑} ภิวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๗.

^{๘๒} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๒ - ๓๔.

๓. ส่วนสาธารณสุข มีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือด้านการเจ็บป่วยของประชาชน การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การสุขาภิบาล การรักษาความสะอาด งานสัตวแพทย์ ตลาดสาธารณะ สุสาน ฼าปนสถานสาธารณะ และงานด้านสาธารณสุข ตลอดจนควบคุมการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง สุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น การแต่งผม การจำหน่ายอาหาร ซึ่งรวมทั้งงานสาธารณสุขอื่นๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

๔. ส่วนช่าง มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานโยธา งานบำรุงรักษาทางบก ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ งานสำรวจแบบแผน งานสถาปัตยกรรม ผังเมือง งานสาธารณูปโภค งานเกี่ยวกับไฟฟ้า และงานควบคุมการก่อสร้างอาคาร เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

๕. ส่วนการประปา มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการและจำหน่ายน้ำสะอาด ตลอดจนจัดเก็บขยะผลประโยชน์ในการนี้

๖. ส่วนการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาของเทศบาล งาน การสอน การนิเทศ การศึกษา งานสวัสดิการสังคม และนันทนาการ ตลอดจนการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ ข้อมูลพื้นที่วิจัย

๒.๔.๑. ประวัติความเป็นมาของเทศบาลเมืองสามพราน

เทศบาลเมืองสามพราน เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล ซึ่งได้ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๙๘ และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๒ ตอนที่ ๗๔ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๔๙๘ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตสุขาภิบาลสามพรานใหม่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๑๙ ต่อมาได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลสามพราน โดยพระราชบัญญัติเปลี่ยนฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒ และได้เปลี่ยนแปลงฐานะจากเทศบาลตำบลสามพรานมาเป็นเทศบาลเมืองสามพราน ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๐

๒.๔.๒ สภาพทั่วไป

๑) ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลเมืองสามพราน ตั้งอยู่ที่ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางเพชรเกษมประมาณ ๓๕ กิโลเมตร หรือเส้นทางถนนพระบรมราชชนนี (ปิ่นเกล้า – นครชัยศรี) ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ตำบลต่างๆในเขตอำเภอสามพราน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ หมู่ที่ ๖ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ และหมู่ที่ ๑ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตลาด

ทิศใต้ ติดกับ แม่น้ำท่าจีน (นครชัยศรี)

ทิศตะวันออก ติดกับ แม่น้ำท่าจีน (นครชัยศรี) หมู่ที่ ๒ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตลาด หมู่ที่ ๕ องค์การบริหารส่วนตำบลยายชา และหมู่ที่ ๗ องค์การบริหารส่วนตำบลสามพราน

ทิศตะวันตก ติดกับ หมู่ที่ ๖ และหมู่ที่ ๗ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่^{๘๓}

๒) อาณาเขตการปกครอง

เทศบาลเมืองสามพราณ มีพื้นที่ ๕,๐๐๐ ไร่ หรือ ๘.๑๕ ตารางกิโลเมตร โดยมีเขตการปกครองและบริหาร ประกอบด้วย หมู่ที่ ๗ และหมู่ที่ ๘ ตำบลสามพราณ หมู่ที่ ๗ ตำบลคลองใหม่ พื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ ๖ ตำบลคลองใหม่ พื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ ตำบลท่าตลาด และพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ ๕ ตำบลยายชา

แสดงจำนวน ๑๕ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ ดังนี้

ชุมชนประตู ๑	มีนางปรียา ณ บางช้าง	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนบุญนั้น	มีนางสาวธิดิยา เจริญยศ	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนศิริมงคล	มีนายธีทัต เจริญพร	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนตลาด	มีนายเอกสิทธิ์ ผลไทย์พิเชฐ	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนริมน้ำ	มีนายปัญญา จันทร์สมบูรณ์	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนบางพระ	มี ร.ต.ถวิล คุ่มสวัสดิ์	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนสรรเพชร	มีนางพจนา โอเจริญ	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนศุภมงคล	มีนายเจริญชัย บุญมา	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนท่ายายโหมด	มีนายสุชาติ แก้วดี	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนน้ำจันทน์	มีนางบุญมา นาเลี้ยง	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนสายเจ็ด	มีนายบุญดิฐ รัตนบัติ	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนพระยะ	มีนางสมทรง จินเลี้ยง	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนสะแกเล็ก	มีนางจันทิพย์ บัวพิมพ์	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนทางแยกสามพราณ	มีนางเฉลิมขวัญ สุขสมบัติ	เป็นประธานชุมชน
ชุมชนหลังโรงเรียนนายร้อย	มี ร.ต.ต.ทงศักดิ์ วารีสดี	เป็นประธานชุมชน

๓) ประชากร

เทศบาลเมืองสามพราณ มีครัวเรือนทั้งสิ้น ๗,๙๑๙ ครัวเรือน ประชากรรวมทั้งสิ้น ๑๗,๒๖๓ คน แยกเป็นชาย ๘,๙๑๖ คน หญิง ๘,๓๔๗ คน หมู่ ๗ ตำบลสามพราณ มีประชากรมากที่สุด หมู่ ๕ ตำบลยายชา มีประชากรน้อยที่สุด

^{๘๓} สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญ, สำนักงานเทศบาลเมืองสามพราณ, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www.samphrancy.go.th/index.php?option=content&mode=cate&id=1\[๒๑ ก.พ.๒๕๕๗\]](http://www.samphrancy.go.th/index.php?option=content&mode=cate&id=1[๒๑ ก.พ.๒๕๕๗]).

ตารางที่ ๒.๑ แสดงการกระจายตัวของประชากรและจำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม^{๔๔}

ตำบล	หมู่ที่	ครัวเรือน	พื้นที่ ตร.กม.	จำนวนประชากร		
				ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม
คลองใหม่ (เฉพาะในเขต)	๖	๔๑๓	๐.๙๕๖	๕๑๙	๕๖๓	๑,๐๘๒
คลองใหม่	๗	๘๒๔	๑.๔๖๘	๙๙๒	๑,๐๔๓	๒,๐๓๕
สามพราน	๗	๑,๙๔๗	๑.๘๕๕	๓,๓๗๖	๒,๓๓๐	๕,๗๐๖
สามพราน	๗	๑,๓๕๗	๑.๑๒๗	๑,๓๖๐	๑,๔๗๑	๒,๘๓๑
ท่าตลาด (เฉพาะในเขต)	๑	๑,๐๙๓	๐.๙๓๗	๘๙๖	๙๕๗	๑,๘๕๓
ท่าตลาด (เฉพาะในเขต)	๒	๑,๕๔๙	๑.๓๑๘	๑,๔๕๖	๑,๕๗๘	๓,๐๓๔
ยายชา (เฉพาะในเขต)	๕	๗๓๖	๐.๔๘๙	๓๑๗	๔๐๕	๗๒๒
รวม		๗,๙๑๙	๘.๑๕	๘,๙๑๖	๘,๓๔๗	๑๗,๒๖๓

๒.๔.๓ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) การคมนาคม - การจราจร

เทศบาลเมืองสามพราน มีเส้นทางคมนาคมติดต่อทางน้ำและทางบกโดยมีถนน จำนวน ๒๗ สาย และแขวงทางหลวงสมุทรสาคร ได้ถ่ายโอนถนนสามพราน (ทางหลวงหมายเลข ๓๐๙๘ เดิม) ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นถนนศรียานนท์ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลส่วนถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงสมุทรสาคร จำนวน ๒ สาย คือ ถนนสายพุทธมณฑลสาย ๗ เริ่มจากแยกถนนเพชรเกษม ถึง สุดเขตเทศบาล และถนนเพชรเกษมช่วงสะพานโพธิ์แก้ว ถึงแยกคลองใหม่ถนนส่วนใหญ่ของเทศบาลเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง และถนนลูกรัง ซึ่งถนนที่เป็นลูกรังหรือถนนผิวหินคลุก ซึ่งเป็นถนนลักษณะนี้มีจำนวนน้อยและเป็นถนนที่เป็นทางเข้าออกของชุมชนเท่านั้นจะเกิดปัญหาฝุ่นละอองในฤดูแล้ง และปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน โดยเทศบาลจะดำเนินการก่อสร้างถนนให้เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และถนนแอสฟัลต์ติกคอนกรีตให้หมดในอนาคต โดยสรุปชื่อถนนในเขตเทศบาลเมืองสามพรานได้ดังนี้

- ๑) ถนนสามพราน แยกเข้าอำเภอสามพรานถึงที่ว่าการอำเภอสามพราน ระยะทาง ๒,๒๑๙ เมตร
- ๒) ถนนสามพราน ๑ เข้าตลาด ระยะทาง ๘๐๐ เมตร
- ๓) ถนนสามพราน ๑/๑ เข้าโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านสามพราน ระยะทาง ๗๕ เมตร
- ๔) ถนนสามพราน ๑/๒ เข้าตลาดสามพราน ระยะทาง ๒๓๖ เมตร

^{๔๔}เทศบาลเมืองสามพราน, “แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐”, (ถ่ายเอกสารเย็บเล่ม), ๒๕๕๗.

- ๕) ถนนสามพราน ๑/๓ เข้าร้านจินดาแก๊ส ระยะทาง ๒๕๐ เมตร
- ๖) ถนนสามพราน ๑/๔ เข้าโรงเรียนสุพิยานุกุลเดิม ระยะทาง ๓๐๐ เมตร
- ๗) ถนนสามพราน ๑/๕ เข้าโรงน้ำแข็ง ระยะทาง ๒๕๐ เมตร
- ๘) ถนนสามพราน ๑/๖ เข้าโรงงานสยามนีออน ระยะทาง ๒๕๐ เมตร
- ๙) ถนนสามพราน ๒ ซอยข้างโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ระยะทาง ๘๓๔ เมตร
- ๑๐) ถนนสามพราน ๓ โรงหนัง ระยะทาง ๒๓๖ เมตร
- ๑๑) ถนนสามพราน ๔ ซอยโรงงานมาลี ระยะทาง ๒,๒๐๐ เมตร
- ๑๒) ถนนสามพราน ๕ ซอยบุญนั้น ระยะทาง ๘๕๐ เมตร
- ๑๓) ถนนสามพราน ๖ ซอยร่วมมิตร ระยะทาง ๔๒๕ เมตร
- ๑๔) ถนนสามพราน ๗ ซอยยิ่งเจริญ ระยะทาง ๘๑๕ ระยะทาง
- ๑๕) ถนนสามพราน ๘ ซอย ภ.ป.ร. ระยะทาง ๓๕๗ เมตร
- ๑๖) ถนนสามพราน ๙ โรงเรียนสามพรานวิทยา ระยะทาง ๑,๔๔๗ เมตร
- ๑๗) ถนนสามพราน ๑๐ ซอยน้ำจันทน์ ระยะทาง ๓๒๕ เมตร
- ๑๘) ถนนสามพราน ๑๑ ซอยอะไร ระยะทาง ๔๓๐ เมตร
- ๑๙) ถนนสามพราน ๑๒ ซอยแสงเพชร ระยะทาง ๒,๒๐๐ เมตร
- ๒๐) ถนนสามพราน ๑๓ ถนนนายอำเภอ ระยะทาง ๒,๐๐๐ เมตร
- ๒๑) ถนนสามพราน ๑๔ โรงหล่อเสา ระยะทาง ๒,๐๐๐ เมตร
- ๒๒) ถนนสามพราน ๑๕ ถนนริมคลองบางพระ ระยะทาง ๑,๕๙๐ เมตร
- ๒๓) ถนนสามพราน ๑๕/๑ ข้างบ้านพักโอตานิ ระยะทาง ๓๕๐ เมตร
- ๒๔) ถนนสามพราน ๑๖ ซอยฉัตรมงคล ระยะทาง ๑,๕๙๐ เมตร
- ๒๕) ถนนสามพราน ๑๗ ทำยายโหมด ระยะทาง ๒,๐๐๐ เมตร
- ๒๖) ถนนสามพราน ๙ ซอย ๓ แยกซอยจากถนนสามพราน ระยะทาง ๔๗๘ เมตร
- ๒๗) ถนนสามพราน ๙ ซอย ๕ แยกซอยจากถนนสามพราน ระยะทาง ๔๙๒ เมตร

เนื่องจากเมืองสามพราน มีถนนเพชรเกษมซึ่งเป็นถนนสายหลักอยู่ใต้ในพื้นที่ประกอบกับเป็นเขตอุตสาหกรรมอีกทั้งใกล้กรุงเทพฯ ทำให้มีสภาพการจราจรคับคั่งโดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วนสำหรับเส้นทางคมนาคมทางน้ำ ได้แก่แม่น้ำท่าจีน (นครชัยศรี)

การจัดการขนส่งมวลชน มีรถปรับอากาศประจำทางสาย ๘๔ ของบริษัทยูเนี่ยนบัส เซอร์วิส จำกัด จากสามพราน – รถไฟฟ้า BTS (คลองสาน)

๒) การประปา

การประปาในเขตเทศบาลเมืองสามพรานอยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาสามพราน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ได้รับบริการจากการประปาส่วนภูมิภาค

๓) การไฟฟ้า

การไฟฟ้าในเขตเทศบาลเมืองสามพรานอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอสามพราน โดยประชาชนมีไฟฟ้าใช้เกือบทุกหลังคาเรือนจำนวนไฟฟ้าสาธารณะครอบคลุมถนนเกือบทุกสาย ยกเว้นถนนที่เป็นของเอกชนบางสาย

๔) การสื่อสาร

การไปรษณีย์ มีที่ทำการไปรษณีย์อำเภอสามพราน จำนวน ๑ แห่ง ระบบการไปรษณีย์ นับว่าเจริญก้าวหน้ามาก และได้รับความนิยมจากประชาชนมากขึ้นเนื่องจากราคาค่าบริการยังอยู่ในขั้นเหมาะสม มีความปลอดภัยสะดวกและรวดเร็ว ถึงมือผู้รับอย่างแน่นอน

โทรศัพท์ มีสำนักงานบริการโทรศัพท์อำเภอสามพราน จำนวน ๑ แห่ง จำนวนผู้ใช้บริการ โทรศัพท์บ้านประมาณร้อยละ ๘๐ ของจำนวนประชากร

เครื่องกระจายเสียงทางไกลแบบไร้สาย เทศบาลเมืองสามพรานได้ติดตั้งเครื่องกระจายเสียงทางไกลแบบไร้สายในพื้นที่เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนได้ครอบคลุมร้อยละ ๑๐๐

ป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในชุมชน ๑๕ ป้าย ครอบคลุมทั้ง ๑๕ ชุมชน

เว็บไซต์ www.Samphrancity.go.th

๒.๔.๔ ด้านเศรษฐกิจ

๑) โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

เทศบาลเมืองสามพราน มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนซึ่งเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชผลประชาชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม และบางพื้นที่ประกอบกิจการพาณิชย์กรรมหนาแน่น มีโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน ๒๘ แห่ง ซึ่งจะมีประชากรทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลเดินทางเข้ามาทำงาน รายได้เฉลี่ยของประชากร /คน /ปี อยู่ในระดับปานกลาง

๒) การเกษตรกรรม

เทศบาลเมืองสามพราน มีพื้นที่สำหรับทำการเกษตร ประมาณ ๗๖๒ ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ประมาณร้อยละ ๙๐ ของพื้นที่การเกษตร กล่าวโดยรวมภายในสวนจะมีการปลูกพืชอยู่ ๔ - ๕ ชนิด คั้นสวนก็จะปลูกมะพร้าว และมะพร้าวพันธุ์พื้นเมืองภายในสวนก็ปลูกไม้ผลหลัก เช่น มะม่วง ชมพู ฝรั่ง มะนาว ตามความต้องการของเกษตรกร ร่องสวนก็จะเลี้ยงปลาควบคู่ไปด้วย

๓) การพาณิชย์กรรมและบริการ

พื้นที่บริเวณตลาดสดสามพรานบริเวณปากทางถนนพุทธมณฑลสาย ๗ และริมถนนศรียานนท์ (ทางเข้าที่ว่าการอำเภอสามพราน) มีผู้ประกอบการร้านค้าอยู่เป็นจำนวนมาก

มีธนาคารพาณิชย์ จำนวน ๖ แห่ง ได้แก่

๑. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
๒. ธนาคารออมสิน
๓. ธนาคารธนชาติ จำกัด
๔. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด
๕. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
๖. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

มีสถานีน้ำมัน จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

๑. บริษัทไทยซินเช็นเตอร์ (ปั๊ม ESSO)
๒. หจก.กิจสมบูรณ์ออยส์ จำกัด (สถานีบริการน้ำมันบางจาก)
๓. สุรชัย ออยส์

๔. บริษัท ปตท. บริการธุรกิจค้าปลีก จำกัด

มีตลาดสด จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่

๑. ตลาดสดเอกชน จำนวน ๒ แห่ง (ของคุณพรพจน์ และคุณจุไร ม่วงนา)

๒. ตลาดสดเทศบาลเมืองสามพราน จำนวน ๑ แห่ง

มีซูเปอร์มาร์เก็ต มินิมาร์ท จำนวน ๑๕ แห่ง ได้แก่

๑. ร้านอุณนันท

๒. ร้านคุณมณี อภิชนางกูร

๓. ร้านคุณชัยวัฒน์ พร้อมโกมล

๔. บริษัทไทยซินเซ็นเตอร์ (ปั๊ม ESSO MINI MART)

๕. ร้าน 7 ELEVEN (ประตู ๔)

๖. ร้าน 7 ELEVEN (สาย ๗)

๗. ร้าน เทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรส

๘. ร้านหนึ่งซูเปอร์

๙. ร้าน 7 ELEVEN (ตรงข้ามซอยเข้าโรงเรียนสามพรานวิทยา)

๑๐. ร้าน แฟมิลี่ มาร์ท (ปากซอยโรงงานมาลี)

๑๑. บริษัท ปตท. บริการธุรกิจค้าปลีก จำกัด

๑๒. หจก.กิจสมบูรณ์ออยส์ จำกัด (สถานีบริการน้ำมันบางจาก)

๑๓. ร้าน ซี เจ เอ็กซ์เพรส (ตลาดสามพราน)

๑๔. ร้าน ซี เจ เอ็กซ์เพรส (แยกสามพราน)

๑๕. ร้าน ซี เจ เอ็กซ์เพรส (สาย ๗)

ห้างสรรพสินค้า จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ เทสโก้ โลตัส ถนนเพชรเกษม

สถานบริการ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ ๑. บอส โฮเทลส์ ๒. คัมสามพราน

๔) การอุตสาหกรรม

มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ซึ่งผลิตสินค้าจำหน่ายทั้งใน และ ต่างประเทศ จำนวน ๒๘ แห่ง โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น โรงงานมาลีสามพราน, บริษัท ยาง โอทานิ, บริษัท บุญช่วยอุตสาหกรรม จำกัด, บริษัท สยามยูไนเต็ดรีไซเคิล จำกัด, บริษัท พาราไทร์ 1995 จำกัด, บริษัท แพชั่นฟู้ดส์ จำกัด เป็นต้น

๕) การท่องเที่ยว

เทศบาลเมืองสามพรานมีสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงกับเขตเทศบาล คือ วัดไร่ขิง ตลาดน้ำดอนหวาย สวนสามพราน และฟาร์มจระเข้สามพราน

๒.๔.๕ ด้านสังคม

๑) ชุมชน

มีชุมชน จำนวน ๑๕ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่ายายโหมด, ชุมชนบุญนัน, ชุมชนศุภมงคล, ชุมชนน้ำจืด, ชุมชนสายเจ็ด, ชุมชนสะแกเล็ก, ชุมชนพระยะ, ชุมชนบางพระ, ชุมชนทางแยกสามพราน, ชุมชนศิริมงคล, ชุมชนสรรเพชญ, ชุมชนตลาดสามพราน, ชุมชนริมน้ำ, ชุมชนประตู ๑ และ ชุมชนหลังโรงเรียนนายร้อย มีครัวเรือนจำนวน ๗,๙๑๙ ครัวเรือน

๒) ศาสนา

ประชากรที่นับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ ๙๙ มีวัดจำนวน ๑ แห่งแต่ไม่มีมาบ่นสถาน

๓) วัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ (เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย)

- ๓.๑) วันขึ้นปีใหม่ เดือนมกราคม กิจกรรมทำบุญตักบาตร ขอพรวันขึ้นปีใหม่
- ๓.๒) วันสงกรานต์ เดือนเมษายน กิจกรรมสรงน้ำพระและรดน้ำดำหัวขอพรผู้สูงอายุ
- ๓.๓) วันวิสาขบูชา ประมาณเดือนพฤษภาคม กิจกรรมเวียนเทียนที่วัด
- ๓.๔) วันเข้าพรรษา ประมาณเดือนกรกฎาคม กิจกรรมถวายเทียนจำนำพรรษา
- ๓.๕) วันลอยกระทง ประมาณเดือนพฤศจิกายน กิจกรรมจัดงานประเพณีลอยกระทง

๕) การศึกษา

มีสถานศึกษา จำนวน ๙ แห่ง ราชการ จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่

๑. โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย
๒. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
๓. โรงเรียนสามพรานวิทยา
๔. โรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านสามพราน
๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเทศบาลเมืองสามพราน

เอกชน จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

๑. โรงเรียนเบญญาพัฒน์ (บวรธนวิทย์)
๒. โรงเรียนสกลวิทยา
๓. โรงเรียนภัทรนุสรณ์
๔. โรงเรียนสุคนธ์ธีรวิทย์ (เสริมสิทธวิทย์)

๒.๔.๖ ด้านการสาธารณสุข

ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน มีสถานพยาบาลที่ให้บริการทางการแพทย์ ดังนี้

๑) โรงพยาบาลในเขตเทศบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นโรงพยาบาลของรัฐบาล คือโรงพยาบาลสามพราน มีขีดความสามารถในการให้บริการ จำนวน ๖๐ เตียง

๒) มีศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน ๑ แห่ง

๓) คลินิกเอกชน จำนวน ๑๐ แห่ง

๔) บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานในสถานพยาบาลในเขตเทศบาลเมืองสามพราน

- แพทย์ จำนวน ๑๓ คน
- ทันตแพทย์ จำนวน ๑๐ คน
- เภสัชกร จำนวน ๑๑ คน
- พยาบาลวิชาชีพ จำนวน ๖๖ คน

๕) ประเภทการเจ็บป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุข ทุกแห่ง ๕ อันดับแรก ได้แก่ โรคต่อมไทรอย์และเบาหวาน โรคระบบกล้ามเนื้อ โรคระบบไหลเวียนเลือด (ความดันโลหิตสูง) โรคระบบทางเดินอาหาร และโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ

๒.๔.๗ ด้านการกีฬา

๑) ลานกีฬาในร่มเอนกประสงค์ ๖๐๐ ที่นั่ง ในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพรานได้รับเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๑๕๕๑ (จากงบประมาณการพัฒนากีฬาประจำปี ๒๕๕๙)

๒.๔.๘ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สถานที่หรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการป้องกันสาธารณภัย มีจำนวน ๒ แห่ง คือ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองสามพราน ตั้งอยู่เลขที่ ๓๐๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโรงเรียนนายร้อยตำรวจ สำหรับศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองสามพราน มีรายละเอียดดังนี้

๑) สถิติเพลิงไหม้ในช่วงเดือน (ต.ค.๕๖ - มี.ค.๕๗) รวม ๑๐ ครั้ง (ไฟไหม้บ้าน - ครั้งไฟไหม้โรงงาน ๒ ครั้ง และไฟไหม้หญ้า ๘ ครั้ง)

๒) รถยนต์ดับเพลิง จำนวน ๓ คัน แยกเป็น

ก. คันที่ ๑ บรรจุน้ำได้ ๒,๕๐๐ ลิตร ซื้อเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ราคา ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท

ข. คันที่ ๒ บรรจุน้ำได้ ๒,๕๐๐ ลิตร ซื้อเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ราคา ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท

ค. คันที่ ๓ บรรจุน้ำได้ ๖,๐๐๐ ลิตร มีครันท้าย ซื้อเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐

ราคา ๕,๙๗๐,๐๐๐ บาท

๓) รถบรรทุกน้ำ จำนวน ๑ คัน บรรจุน้ำได้ ๕,๐๐๐ ลิตร

๔) รถบรรทุกน้ำ จำนวน ๑ คัน บรรจุน้ำได้ ๑๐,๐๐๐ ลิตร

๕) รถตรวจการณ์ จำนวน ๑ คัน ซื้อเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕

๖) พนักงานดับเพลิง จำนวน ๑๐ คน

๒.๔.๙ ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากข้อมูลสถิติคดีอาชญากรรม ๕ กลุ่มของสถานีตำรวจภูธรสามพราน ตั้งแต่เดือน ต.ค. ๕๖ - ก.พ. ๕๗ พบว่า คดีที่เกิดขึ้นโดยแยกเป็น

๑) คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ มีการแจ้งความ ๑ คดี จับกุมได้ ๑ ราย

๒) คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ มีการแจ้งความ ๑๑ คดี จับกุมได้ ๕ ราย

๓) คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน มีการแจ้งความ ๑๕ คดี จับกุมได้ ๙ ราย

๔) คดีที่น่าสนใจ มีการแจ้งความ ๑๖ ราย จับกุมได้ ๕ ราย

๕) คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย มีการแจ้งความ ๒๕๕ คดี จับกุมได้ ๒๗๗ ราย

สำหรับคดีที่มีสัดส่วนของการแจ้งความค่อนข้างสูง คือยาเสพติดให้โทษ อาวุธปืน และคดีลักทรัพย์ ตามลำดับ ปัจจุบันมีกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) จำนวน ๓๒ จุด ในเขตเทศบาลเมืองสามพราน เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนและสามารถตรวจติดตามกรณีเกิดเหตุความไม่สงบในพื้นที่ได้

๒.๔.๑๐ ด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๑) อุณหภูมิ จังหวัดนครปฐมมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๘.๗ องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด ๓๒.๕ องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๒.๗ องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน อากาศจะร้อนและแห้งเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุดจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จะมีฝนทั้งช่วงในระยะ เดือน มิถุนายนถึงกลางเดือนกรกฎาคม

ฤดูหนาว อากาศเย็นและมีหมอกในตอนเช้า เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือน กุมภาพันธ์ โดยจะมีมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนและมองโกเลียแผ่ลงมาเป็นช่วงๆ ทำให้อากาศของ จังหวัดหนาวเย็นเป็นระยะๆ ช่วงที่อากาศหนาวที่สุดอยู่ระหว่างเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคม

๒) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน (นครชัยศรี) คลอง จำนวน ๘ คลอง ได้แก่

๑. คลองบางหลวง หมู่ ๒ ตำบลท่าตลาด สภาพคลองใช้งานได้
๒. คลองสรรเพชญ หมู่ ๑, ๒ ตำบลท่าตลาด สภาพคลองใช้งานได้
๓. คลองนายหมก หมู่ ๗ ตำบลสามพราน สภาพคลองใช้งานได้
๔. คลองนายหนู หมู่ ๗ ตำบลสามพราน สภาพคลองใช้งานได้
๕. คลองสามพราน (คลองอำเภ) หมู่ ๗ ตำบลสามพราน สภาพคลองใช้งานได้
๖. คลองชูเกียรติ หมู่ ๖ ตำบลคลองใหม่ และหมู่ ๑ ตำบลท่าตลาด สภาพคลองใช้งานได้
๗. คลองตาไซ หมู่ ๘ ตำบลสามพราน สภาพคลองใช้งานได้
๘. คลองบางพระ หมู่ ๘ ตำบลสามพราน สภาพคลองใช้งานได้

คลองในพื้นที่โดยสภาพการใช้งานในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นทางระบายน้ำไม่นิยมเป็น ทางสัญจร แต่จะใช้แม่น้ำนครชัยศรีเป็นทางสัญจรทางน้ำ

๓) การระบายน้ำ

- ๑) ระยะเฉลี่ยที่น้ำท่วมขังนานที่สุด ปี ๒๕๕๔ ประมาณช่วงเดือน ต.ค.- พ.ย.
- ๒) เครื่องสูบน้ำ จำนวน ๑ เครื่อง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๕ นิ้ว
- ๓) เครื่องสูบน้ำ จำนวน ๑ เครื่อง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๒ นิ้ว
- ๔) เครื่องสูบน้ำ จำนวน ๒ เครื่อง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๐ นิ้ว
- ๕) เครื่องสูบน้ำ จำนวน ๓ เครื่อง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๘ นิ้ว
- ๖) เครื่องสูบน้ำ จำนวน ๖ เครื่อง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๗ นิ้ว

๒.๔.๑๑) ด้านการเมืองและการบริหาร

๑) สภาพเทศบาลเมืองสามพราน

เทศบาลเมืองสามพราน เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในรูปแบบสภาพเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน ๑๘ คน และนายกเทศมนตรี จำนวน ๑ คน มาจากการ เลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น ประกอบเป็นองค์กรของเทศบาลได้แก่ สภาพเทศบาล (ฝ่าย นิติบัญญัติ) และนายกเทศมนตรี (ฝ่ายบริหาร) ฝ่ายนิติบัญญัติ

๒) ส่วนการบริหารของเทศบาล

เทศบาลเมืองสามพราน เป็นเทศบาลชั้นกลางกำหนดส่วนราชการภายในแบ่งส่วนบริหาร ออกเป็น ๖ ส่วน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- นักบริหารงานเทศบาล จำนวน ๒ อัตรา

๓) สำนักปลัดเทศบาล

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาล และราชการที่มิได้กำหนดให้ เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดในเทศบาลโดยเฉพาะรวมทั้งกำกับและเร่งรัด การปฏิบัติราชการ

ของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายแนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาล ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานทะเบียนราษฎร งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และงานรักษาความสงบ ฝ่ายวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานวิเคราะห์นโยบายและแผน งานนิติกรรมสัญญา งานพัฒนาชุมชน และงานบริการข้อมูลข่าวสารทางท้องถิ่น โดยมีอัตรากำลัง จำนวน ๔๕ อัตรา จำแนกเป็น

พนักงานเทศบาล	จำนวน	๑๗	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๒	อัตรา
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	๑๐	อัตรา
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	๑๖	อัตรา

๓) กองคลัง

มีหน้าที่ดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการเงินและบัญชี พัสดุ และทรัพย์สินของเทศบาลประกอบด้วย ๒ ฝ่าย ได้แก่ ๑) ฝ่ายบริหารงานคลัง มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุและทรัพย์สิน และงานธุรการ ๒) ฝ่ายพัฒนารายได้ มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานผลประโยชน์และกิจการพาณิชย์ งานแผนที่ภาษี และทะเบียนทรัพย์สิน โดยมีอัตรากำลัง จำนวน ๒๐ อัตรา จำแนกเป็น

พนักงานเทศบาล	จำนวน	๑๐	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๕	อัตรา
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	๓	อัตรา
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	๒	อัตรา

๔) กองช่าง

มีหน้าที่ดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ การจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรม ตรวจสอบการก่อสร้าง ควบคุม อาคารตามระเบียบกฎหมาย ฯลฯ ประกอบด้วย ๒ ฝ่าย ได้แก่ ๑) ฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานวิศวกรรม งานสถาปัตยกรรม และงานธุรการ ๒) ฝ่ายการโยธา มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานสวนสาธารณะ งานอาคารสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ โดยมีอัตรากำลัง จำนวน ๔๐ อัตรา จำแนกเป็น

พนักงานเทศบาล	จำนวน	๙	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๓	อัตรา
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	๓	อัตรา
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	๒๕	อัตรา

๕) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

มีหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย งานป้องกันโรคติดต่อ งานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและงานอื่นๆ เกี่ยวกับการให้บริการด้านสาธารณสุข งานสัตวแพทย์ ฯลฯ ประกอบด้วย ๑) ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม งานรักษาความสะอาด งานศูนย์บริการสาธารณสุข

และงานธุรการ ๒) ฝ่ายบริการสาธารณสุข มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานส่งเสริมสุขภาพ งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ โดยมีอัตรากำลัง จำนวน ๓๘ อัตรา จำแนกเป็น

พนักงานเทศบาล	จำนวน	๖	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๓	อัตรา
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	๒	อัตรา
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	๒๗	อัตรา

๖. กองการศึกษา

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและพัฒนาศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา และการศึกษานอกระบบการศึกษา เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา ฯลฯ ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานการศึกษา มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานการศึกษาปฐมวัย งานโรงเรียน งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน และงานธุรการ โดยมีอัตรากำลัง จำนวน ๕๔ อัตรา จำแนกเป็น

พนักงานเทศบาล	จำนวน	๖	อัตรา
พนักงานครูเทศบาล	จำนวน	๒๗	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	จำนวน	-	อัตรา
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	๑๖	อัตรา
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	๕	อัตรา

๗) หน่วยงานตรวจสอบภายใน

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการตรวจสอบบัญชี เอกสารการเบิกจ่าย เอกสารการรับเงินทุกประเภท การตรวจสอบการเก็บรักษาหลักฐานการบัญชี งานตรวจสอบพัสดุและการเก็บรักษา งานตรวจสอบทรัพย์สินและการทำประโยชน์จากทรัพย์สินเทศบาล และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีอัตรากำลัง จำนวน ๒ อัตรา พนักงานเทศบาล จำนวน ๑ อัตราและพนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน ๑ อัตรา มีกรอบอัตรากำลังพนักงาน ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไปรวมทั้งสิ้น ๑๙๕ อัตรา จำแนกเป็น

พนักงานเทศบาลสามัญ	จำนวน	๕๒	อัตรา
พนักงานครูเทศบาลสังกัดสถานศึกษา	จำนวน	๒๗	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๑๓	อัตรา
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	๓๑	อัตรา
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	๗๒	อัตรา

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ในการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยจะได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามทัศนะของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$) ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับมาก ๒. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ ต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลัก อิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๕๕}

จงศักดิ์ ผดุงทรัพย์ ได้วิจัยเรื่อง “กลไกการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของตุลาการ” ผลการวิจัยพบว่า กลไกการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของตุลาการ ด้านการบรรจุแต่งตั้ง คือมีการกำหนดอายุขั้นต่ำ มีการกำหนดประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการฝึกอบรมเกี่ยวกับการโยกย้ายมีการกำหนดบัญชีอาวุโสศาลในการแต่งตั้งโยกย้ายและกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งทางการบริหารเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ มีการกำหนดตัวบุคคล ผู้พิจารณาความดีความชอบในลำดับต่างๆ และมีการใช้ระบบบัญชีเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งแบบแบ่งเกี่ยวกับการขึ้นดำรงตำแหน่งหรือการเลื่อนตำแหน่ง มีการจัดลำดับอาวุโสของตัวผู้พิพากษา เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยมีการตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงในชั้นต้นก่อนมีการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยเว้นแต่ความผิดที่ชัดแจ้ง^{๕๖}

นรากร พลหาญ ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่าสูงสุด รองลงมาคือการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรมตามลำดับ ๒. ความตระหนักมุ่งมั่นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อสร้างธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูงทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในส่วนงานต่างๆ มีความเข้าใจในนโยบายและการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ตนเองได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจปฏิบัติตาม

^{๕๕} กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๕๖} จงศักดิ์ ผดุงทรัพย์, “กลไกการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของตุลาการ”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

ภารกิจและรับผิดชอบต่องาน มีการทุ่มเทความรู้ความสามารถให้กับการปฏิบัติงานในตำแหน่งและหน้าที่ของตนบุคลากรมีความผูกพันในงานที่ปฏิบัติ และเสียสละทุ่มเทให้เวลากับการปฏิบัติงาน ทั้งยังมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานปฏิบัติงานด้วยความสุจริต โปร่งใสและเปิดเผย มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานจึงส่งผลให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความตระหนักรู้มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างธรรมาภิบาล ๓. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในส่วนงานต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมในยุคปัจจุบัน เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารที่มีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลต่างๆได้จากหลายช่องทาง โดยสะดวกและมีความรวดเร็ว กอปรกับทางภาครัฐและส่วนงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดแนวทางและพัฒนาส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ดังจะเห็นได้จากการแบ่งปันความรู้ในกระบวนการเรียนรู้ (KM) ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีเนื้อหาและสาระเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลส่งผลให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยโดยส่วนใหญ่ มีความตื่นตัวในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในระดับสูง^{๘๗}

นภดล จริยะกุล ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสภาพโสดและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพเกษตรกรรม คำขาย และรับจ้าง^{๘๘}

พุกษา พุทธิรักษ์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก” ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลการบริหารจัดการสหกรณ์ทั้ง ๔ ด้าน โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารจัดการในด้านทานที่น้อยที่สุดได้แก่ สหกรณ์ได้ให้ความช่วยเหลือและให้สวัสดิการต่างๆ แก่สมาชิกอย่างเหมาะสมและพอเพียง ในการที่จะให้สหกรณ์ ให้ความช่วยเหลือและให้สวัสดิการต่างๆ แก่สมาชิกอย่างพอเพียงได้นั้น เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ถ้าบุคคล ๓ ฝ่ายร่วมมือกัน ดังนี้ สมาชิกของสหกรณ์มีความสำนึกในการเป็นเจ้าของสหกรณ์ มีความเชื่อมั่นในสหกรณ์ มีความภักดีช่วยอุดหนุนกิจการของสหกรณ์ ตลอดจนให้ความร่วมมือแก่ สหกรณ์ด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจต่อสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนหรือพวกพ้อง ในทางมิชอบ พร้อมทำให้ความเสมอภาคต่อบรรดาสมาชิกโดยทั่วหน้ากัน ยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมายสหกรณ์ ผู้จัดการและฝ่ายจัดการ รู้จักงานในหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี

^{๘๗} นรากร พลหาญ, “การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^{๘๘} นภดล จริยะกุล, “การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา” **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒).

มีความซื่อสัตย์ สุจริต อุทิศเวลาให้แก่สหกรณ์ ยกย่องให้เกียรติกับสมาชิกทุกคนด้วยดีทั่วหน้ากัน ด้วยเหตุนี้ถ้าทั้ง ๓ ฝ่าย ทำได้ดังนี้ สหกรณ์ก็จะดำเนินงานไปได้ด้วยดี ประสบผลสำเร็จ เมื่อสหกรณ์ประสบผลสำเร็จแล้ว ความช่วยเหลือและสวัสดิการต่างๆ แก่สมาชิกก็จะมีอย่างเพียงพอ^{๘๙}

รพีพร แสงผ่อง ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี และมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ ๒) กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓) กรรมการบริหาร และสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีตำแหน่งของกรรมการบริหารและสมาชิกสภา จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^{๙๐}

รุ่งนภา ตาอินทร์ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ๗ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างมากกับการการบริหารองค์กร คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ปัจจัยด้านระบบและวิธีการบริหารงาน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านทักษะการบริหารและปัจจัยด้านค่านิยมร่วมหรือวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร ปัจจัยทั้ง ๗ ประการมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จที่องค์กร^{๙๑}

^{๘๙} พุกกะ พุทธิรักษ์, “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

^{๙๐} รพีพร แสงผ่อง, “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๓).

^{๙๑} รุ่งนภา ตาอินทร์, “ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและมีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีการเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๙๒}

ธินิตา จูติภากร ได้วิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ ๓) ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ๔) การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานมีความแตกต่างกันคือเทศบาลได้ให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารงานน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล^{๙๓}

พ.ท.เสนาะ สภาพไทย ได้วิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นว่าการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลางและจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบกที่มีอายุ สถานภาพ การศึกษา ระดับรายได้ ชัยยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน^{๙๔}

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร พอที่จะสรุปได้ว่า การบริหารงานต้องมีคุณลักษณะของการบริหารที่ดีและมีการบริหารงานการดูแลภายในองค์กรด้วยหลักการบริหารที่ดีเพื่อให้งานนั้นเป็นไปอย่างเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมและมีความโปร่งใสในการบริหารองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้วางนโยบายเอาไว้การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรมาบริหาร และจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพและมีการปกครองที่ดี โดยมีการวางแผน การตัดสินใจที่ดีการพัฒนาบุคลากรให้ผลตอบแทน จึงจะทำให้เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ

^{๙๒}สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗).

^{๙๓}ธินิตา จูติภากร, “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๖).

^{๙๔}พ.ท.เสนาะ สภาพไทย, “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗).

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล ในการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยจะได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

พระคณพศ กิตติสารโร (ประกอบเสียง) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๘๘ คน มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๗๒ คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๗๗ คน มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๕ คน มีประสบการณ์ทำงาน ๕ - ๑๐ ปี จำนวน ๖๘ คน และมีตำแหน่งลูกจ้าง จำนวน ๗๕ คน ๒. พนักงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการ ตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการ ตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๓. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ทำงาน ที่อยู่ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่าผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ๔. ปัญหาในการบริหารงานพบว่า บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อกฎหมายหรือหลักธรรมาภิบาลเกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมา การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง^{๙๕}

กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์ ได้วิจัยเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาเปรียบเทียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเรื่อง การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๔ ของกระทรวงการคลังพบว่าหลักเกณฑ์ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญนักโดยเฉพาะเรื่องหลักความโปร่งใส หลักความซื่อสัตย์สุจริต หลักความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ และหลักความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อย เช่น บริษัทจดทะเบียนต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น หรือผู้ลงทุนเป็นหลักสำคัญแต่บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย โดยคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ และบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่เป็น

^{๙๕} พระคณพศ กิตติสารโร (ประกอบเสียง), “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

รัฐวิสาหกิจที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยที่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้นเพื่อปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจหรือกิจกรรมนั้นๆ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประเมินผลงานฝ่ายจัดการและคณะกรรมการเอง และจัดทำจรรยาบรรณ ของกรรมการผู้บริหาร และพนักงานด้วยกระบวนการสรรหาคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพิจารณา ควรเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และมีความเป็นอิสระเพื่อจะกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยโดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและดูแลผู้ถือหุ้น ต้องมีหลักธรรมาภิบาลทุกหน่วยและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด^{๙๖}

นพพล สุรนครินทร์ ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัย ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.^{๙๗}

เจนสรวง เจนสัจจวรรณ ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลหนองไผ่ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี กับประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองไผ่” ผลการวิจัยพบว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลหนองไผ่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และปัจจัยที่ทำให้พื้นที่ตำบล หนองไผ่มีทุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงเกิดจากลักษณะเฉพาะของพื้นที่และรูปแบบความสัมพันธ์ของประชาชนในพื้นที่ซึ่งเอื้อต่อรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี และสามารถสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงและภาพรวมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กได้อย่างเด่นชัด^{๙๘}

^{๙๖} กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕).

^{๙๗} นพพล สุรนครินทร์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗).

^{๙๘} เจนสรวง เจนสัจจวรรณ, “ธรรมาภิบาลด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลหนองไผ่ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”, **ภาคินพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐).

ทัศนวรรณ พลปัญญา ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลกับการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองจ่อมอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลหนองจ่อมได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงหลักธรรมาภิบาลต่างๆแล้วพบว่า เทศบาลตำบลหนองจ่อม มีสภาพการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบ รองลงมาตามลำดับความสำคัญ คือ หลักคุณธรรมหลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส ส่วนประชาชนผู้ใช้บริการด้านขยะสามารถรับรู้ถึงการจัดการขยะตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองจ่อมทุกหลักและมีความพึงพอใจในการจัดการขยะตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าลำดับความมากน้อยของการรับรู้การจัดการขยะตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลได้สอดคล้องกับลำดับความมากน้อยของความพึงพอใจในการจัดการขยะ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลด้วย โดยประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดการขยะตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองจ่อมมากที่สุด คือ หลักนิติธรรม รองลงมาตามลำดับความสำคัญ คือ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความโปร่งใส^{๙๙}

สุธี เดชเพชร ได้วิจัยเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานเรือนจำ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางบางขวาง” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีผลทำให้ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานเรือนจำกลางบางขวางตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมและรายด้านทั้ง ๖ ด้าน ไม่มีผลทำให้ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานเรือนจำกลางบางขวางตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านระดับการศึกษาในภาพรวมไม่มีผลทำให้ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานเรือนจำกลางบางขวางตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติราชการแทนในภาพรวม มีผลทำให้ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานเรือนจำกลางบางขวางตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และด้านระดับชั้นในภาพรวม มีผลทำให้ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานเรือนจำกลางบางขวางตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕๑๓^{๑๐๐}

สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒนา ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติ และได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการ ชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๑๐๑}

^{๙๙} ทัศนวรรณ พลปัญญา, “ธรรมาภิบาลกับการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองจ่อมอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

^{๑๐๐} สุธี เดชเพชร, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานเรือนจำ: กรณีศึกษาเรือนจำกลางบางขวาง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๑๐๑} สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗).

นภดล สุรนครินทร์ ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกันมีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.^{๑๐๒}

เบญจวรรณ วันดีศรี ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด^{๑๐๓}

ธินิตา ฐิติภากร ได้วิจัยเรื่อง “ การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบ ความโปร่งใสในการบริหารเทศบาล ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ ๓) ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ๔) การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงาน^{๑๐๔}

รพีพร แสงผ่อง ได้วิจัยเรื่อง “ กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี และกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบต่อ ๒)

^{๑๐๒} นภดล สุรนครินทร์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗).

^{๑๐๓} เบญจวรรณ วันดีศรี, “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๖).

^{๑๐๔} ธินิตา ฐิติภากร, “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๖).

กรรมการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มี เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลัก ธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓) กรรมการบริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีตำแหน่งของกรรมการบริหารและสมาชิกสภา จำนวนครั้งที่ เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมชาติแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^{๑๐๕}

อภิชาติ โชติชัชวาลกุล ได้วิจัยเรื่อง “ หลักธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วน ตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑)ความคิดเห็นเกี่ยวกับ หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๖ ด้านอยู่ในระดับมาก ๒) ระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ พบว่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ ๓) ปัญหาและแนวทางในการทำงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า จะต้องมีการทำงานแบบโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และยุติธรรม มีการวางแผนการทำงาน ร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน^{๑๐๖}

คราค (Clarke, Vicki Clinell Burge) ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการ กระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานา” ผลการวิจัยพบว่า ในประเทศที่ ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติ ต่างๆ ของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลัก ธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือ พรรคถือพวกพ้อง^{๑๐๗}

ฟิลิป คิมเมท (Kimmet, Philip) ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบ การเมืองการปกครองในอาเซียน ๔ ประเทศ” ผลการวิจัยพบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาล ได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๔ ประเทศนี้ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบ กับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมถึงการมี ส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งในปี ๒๐๐๔ ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูป รูปแบบการปกครอง นอกจากนั้นประเทศใน

^{๑๐๕} รุทิส แสงผ่อง, “กระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรรมการบริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๔๗).

^{๑๐๖} อภิชาติ โชติชัชวาลกุล, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา ในเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

^{๑๐๗} Clarke. Vicki Clinell Burge, “In search of good governance : Decentralization and democracy in Ghana” (Ph.D. Dissertation, Northern Illinois University, 2001).

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่ บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจซับซ้อน เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหาร ประเทศใหม่ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลัก ธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนา ทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง^{๑๐๘}

บลูเมล (Blumei) ได้วิจัยเรื่อง “ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ความร่วมมือกันระหว่าง นักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา)” ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาล มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ ต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ ต่างๆ ส่วนปัจจัยอื่นที่ช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยาก็ คือการปรับตัวเข้าหากันเพื่อสร้างความร่วมมือกลุ่มย่อยๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล^{๑๐๙}

งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ซึ่งมีความ หลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะการบริหารงานขององค์กรต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยต่างๆเหล่านี้ มักจะมีหลักการสำคัญที่ตรงกัน จะต่างกันบ้างก็เป็นเรื่องของรายละเอียดและการผลของการวิจัย จึง อาจสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักเกณฑ์การบริหารการปกครองบ้านเมือง ตามวิถีทางธรรมาภิปไตย เป็นการบริหารการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรมมีกฎเกณฑ์ที่ดีใน การบำรุงรักษาบ้านเมือง และสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคมรวมทั้งมีการจัดระบบ องค์กรและกลไกต่างๆ ในส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐบาลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรอิสระ องค์กรเอกชน กลุ่มชมรมและสมาคมต่างๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคล ภาคเอกชน และ ภาคประชาชนสังคม เป็นต้น

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยเกี่ยวข้องกับ เทศบาล มีดังต่อไปนี้

พระครูนนทวิวัฒน์ (วิธมโม) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลัก สาราณียธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลปลายบางได้บริหารงานตามหลักสาราณียธรรมทั้ง ๖ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ ๓.๖๑ เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตาม หลักสาราณียธรรม ๖ อยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการ บริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสาราณียธรรมธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบล

^{๑๐๘} Philip. Kimmet, “The Politics of Good Governance in the Asean 4” (Master Degree, Griffith University, 2005).

^{๑๐๙} Christina M.Blumei, “Foreign Aid, Donor Coordination and the Pursuit of Good Governance (Kenya)”, (Ph.D. Dissertation, University of Maryland, 2000).

ปลายบาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามเพศ และอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลตามหลัก สาราณียธรรม ๖ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๑๐}

จักรวาล ภัคดีสกุลสวรรค์ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความรู้และบทบาทคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น กรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการชุมชน ผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภาท้องถิ่น ๒) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น กรรมการชุมชน เทศบาลตำบลนาจานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาชุมชนที่ดี และเห็นว่าชุมชนหนึ่งๆ จะมีคณะกรรมการได้ ๙-๑๑ คน ๓) การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของกรรมการชุมชน กรรมการชุมชนทั้งหมดได้ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาชุมชนและการปกครองท้องถิ่น และด้านการพัฒนาสาธารณสุขของชุมชน ๔) สมรรถนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน พบว่า กรรมการชุมชนมีความพร้อมที่จะเป็นผู้นำ และมีคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ มีความกระตือรือร้น สนใจ และเรียนรู้ที่จะพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำมาซึ่งความเจริญของชุมชน มีความรู้เข้าใจบทบาทหน้าที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการกำหนดนโยบายมีการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี^{๑๑๑}

ชนิกานต์ ถาวรยุติการต์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามแนวคิด Malcolm Baldrige : กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลนครนนทบุรีตามแนวคิด Malcolm Baldrige ทั้ง ๗ ด้าน ซึ่งได้แก่ ๑) ด้านภาวะผู้นำ ๒) ด้านสารสนเทศและการวิเคราะห์ ๓) ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ ๔) ด้านการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ๕) ด้านการจัดการกระบวนการคุณภาพ ๖) ด้านการสนใจลูกค้าและความพึงพอใจลูกค้า ๗) ด้านผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคพบว่า ปัญหาภายนอกเทศบาลคือประชาชนไม่เคารพสิทธิซึ่งกันและกันโดยตั้งรัฐเข้ามาเป็นตัวกลางเพื่อไกล่เกลี่ยและปัญหาภายในเทศบาล คือไม่สามารถบริการประชาชนตามที่ประชาชนคาดหวังติดขัดที่กฎระเบียบ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ ๑) มีการจัดทำคู่มือ Malcolm และติดตามผลเป็นระยะ

^{๑๑๐} พระครูนนทวิวัฒน์ (วีระมโน), “การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสาราณียธรรม ๖: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๑๑๑} จักรวาล ภัคดีสกุลสวรรค์, “การศึกษาความรู้และบทบาทคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓).

๒) สร้างให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ๓) มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการให้บริการ ๔) การรณรงค์ให้ประชาชนมีความผูกพันกับชุมชน^{๑๑๒}

นาริรัตน์ กว้างขวาง ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานเทศบาลตามหลักสาราณียธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มารับบริการจากเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานเทศบาลตามหลักสาราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน การเปรียบเทียบการบริหารงานเทศบาลตามหลักสาราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนมีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตามหลักสาราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ในการติดต่อ ที่ต่างกัน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตามหลักสาราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๑๓}

สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒนา ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง” ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบาย และเทศบัญญัติในด้านต่างๆ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบโดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉางพบว่า เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและการกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ชุมชน แต่จะเข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๑๑๔}

^{๑๑๒} ชนิกันต์ ถาวรยุติการต์, “การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามแนวคิด Malcolm Baldrige กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐).

^{๑๑๓} นาริรัตน์ กว้างขวาง, “การบริหารงานเทศบาลตามหลักสาราณียธรรม ๖: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๑๔} สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง” **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

เสนาะ สภาพไทย. พ.ท. ได้วิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลางและจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบกที่มีอายุ สถานภาพ การศึกษา ระดับรายได้ ชัยยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน^{๑๑๕}

พรเพ็ญ อยู่บำรุง ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑)การบริหารจัดการของเทศบาลโดยรวมร้อยละ ๗๑.๑๐ อยู่ในระดับมีปัญหา สำหรับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของเทศบาลโดยรวมร้อยละ ๖๔.๖๖ ประสิทธิภาพต่ำ โดยที่ร้อยละ ๖๘.๖๗ ประสิทธิภาพด้านต้นทุนค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมีประสิทธิภาพ ส่วนร้อยละ ๖๖.๔๗ ประสิทธิภาพด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ และร้อยละ ๕๘.๘๒ ประสิทธิภาพด้านกระบวนการบริหารมีประสิทธิภาพต่ำ และไม่มีบริการจัดการของเทศบาลตำบลภายใต้สิทธิมนุษยชนและสุจริตชนโดยรวมร้อยละ ๔๔.๖๐ ๒)การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเทศบาลจะต้องจัดมีคณะกรรมการประเมินผลความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเทศบาลตำบลทั้งระบบและจัดการวางแผนงานด้านบุคลากร สร้างแนวการบริหารจัดการด้านงบประมาณด้วยการจัดให้มีระบบ การพิจารณาผ่านกระบวนการตรวจสอบและประเมินผล การใช้จ่ายในรูปของคณะกรรมการ กำหนดนโยบายพัฒนาศักยภาพการบริหารงานให้มีคุณธรรมและคงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นสู่การสร้างวัฒนธรรมวิถีชีวิตสิทธิมนุษยชนและสุจริตชน^{๑๑๖}

อรัญญา ม่วงแดง ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อบริการประชาชนภายใต้หลักธรรมาภิบาลแต่ละด้านสอดคล้องทุกด้านคือ ๒ ใน ๓ มีความพึงพอใจการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะเรื่อง การจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่มีผลบังคับใช้กับชุมชนมีความพึงพอใจหลักการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะเรื่องฝ่ายบริหารงานของเทศบาลได้ใช้กลไกประชาพิจารณ์ ในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชนพึงพอใจหลักความรับผิดชอบต่อ โดยเฉพาะเรื่องมีการบันทึกเรื่องร้องเรียนและมีการรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนนั้นๆ ให้ประชาชนทราบ พึงพอใจหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะเรื่องมีการจัดสรรตำแหน่งของบุคลากรตามความเหมาะสม ความชำนาญเฉพาะด้านในหน้าที่ปฏิบัติ พึงพอใจหลักความโปร่งใส โดยเฉพาะเรื่อง มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใสของสมาชิกสภาเทศบาลในการปฏิบัติงาน

^{๑๑๕}เสนาะ สภาพไทย.พ.ท., “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙).

^{๑๑๖}พรเพ็ญ อยู่บำรุง, “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑).

และพึงพอใจหลักคุณธรรมโดยพนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม^{๑๑๗}

อัมพร รุ่งศรี ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท” ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาการดำเนินงานและประสิทธิผลของนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัด และตามการประเมินของประชาชน พบว่ามีความสอดคล้องกันทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการเกษตร ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผลประเมินอยู่ในระดับมากและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาที่ตั้งไว้^{๑๑๘}

สุเทพ คุณกิตติ ได้วิจัยเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. กระบวนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครขอนแก่นประกอบด้วยหลักสำคัญ ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและความยุติธรรมหลักความรับผิดชอบได้จัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์โดยประชาชน มีระบบการติดตาม ตรวจสอบผลการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและแจ้งผลไปยังผู้ร้องเรียนโดยตรงหลักการมีส่วนร่วม นำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของเทศบาล ภายใต้แนวคิดร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลได้ด้วยกันหลายช่องทาง ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ หลักความคุ้มค่า หรือหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่เทศบาลเพื่อการประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและให้บริการอย่างรวดเร็ว เสมอภาคและเป็นธรรม ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ๒. ปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสามารถชนะการประกวดและได้รับรางวัลจากสถาบันหรือองค์กรต่างๆ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือด้านความโปร่งใส และตรวจสอบได้ในการบริหารงานของเทศบาล ด้านความเป็นธรรม การทำงานที่มุ่งประชาชน การมุ่งเน้นประโยชน์ของส่วนรวม^{๑๑๙}

^{๑๑๗} อริยัญญา ม่วงแดง, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบางลำพูน”, สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘).

^{๑๑๘} อัมพร รุ่งศรี, “ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓).

^{๑๑๙} สุเทพ คุณกิตติ, “หลักธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๘).

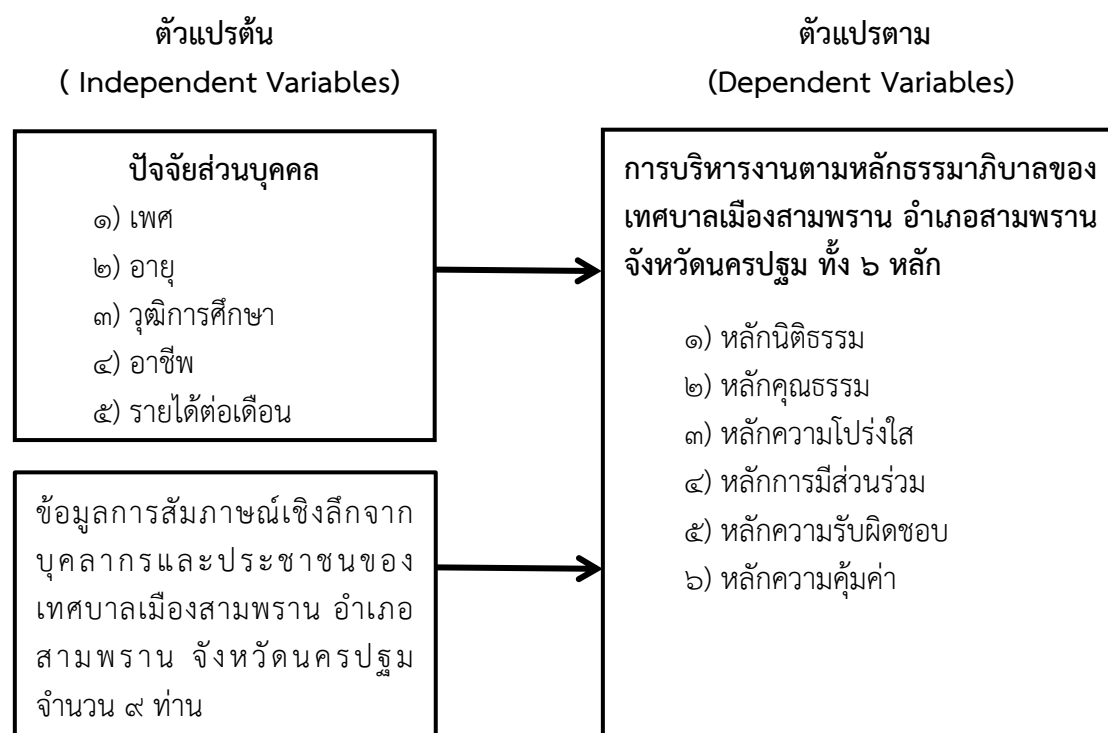
สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “เทศบาล” เป็นการปฏิบัติตาม หลักในการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของระเบียบบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จึงจะทำให้เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อศึกษาหารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาของเทศบาลให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบายวัตถุประสงค์ที่ได้วางเป้าหมายเอาไว้

๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” จากการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ (ต่อเดือน)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ ๖) หลักความคุ้มค่าในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ดังแสดงไว้ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยกำหนดรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๗,๒๖๓ คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบพื้นที่ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๗,๒๖๓ คน ที่ได้จากสูตรการคำนวณของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

^๑สำนักงานเทศบาลเมืองสามพราณ, แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.samphrancity.go.th/index.php?option=content&mode=cate&id=1> [๑๘ พ.ย.๒๕๕๗].

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ค่าความคลาดเคลื่อน
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 ประชากรทั้งหมด ๑๗,๒๖๓ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{17,263}{1 + 17,263(0.05)^2}$$

$$n = \frac{17,263}{1 + 17,263(0.0025)}$$

$$n = \frac{17,263}{1 + 43.157}$$

$$n = \frac{17,263}{44.157}$$

$$n = 390.94$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ ๓๙๑ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีจำนวน ๓๙๑ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

เทศบาล	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ตำบลคลองใหม่	๓,๑๑๗	๗๑
ตำบลสามพราณ	๘,๕๓๗	๑๙๓
ตำบลท่าตลาด	๔,๘๘๗	๑๑๑
ตำบลยายชา	๗๒๒	๑๖
รวม	๑๗,๒๖๓	๓๙๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๙ ท่าน ได้แก่

๑) ตัวแทนฝ่ายพระสงฆ์ จำนวน ๒ รูป

๑. พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราณ
๒. พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา

๒) ข้าราชการฝ่ายการเมือง จำนวน ๒ ท่าน

๓. นายไพบุลย์ ภูซงค์ นายกเทศมนตรีเมืองสามพราณ
๔. ดร.สมเกียรติ พิณทอง รองนายกเทศมนตรี

๓) ข้าราชการฝ่ายประจำ จำนวน ๑ ท่าน

๕. นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราณ

๔) ผู้นำชุมชน จำนวน ๒ ท่าน

๖. คุณธันฐภัทร ธรรมธนจิต ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลยายชา
๗. คุณสมภัสสร จินประชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๖ ตำบลยายชา

๕) ตัวแทนประชาชน จำนวน ๒ ท่าน

๘. นางฐานิตา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราณ
๙. นางวิไลวรรณ พูนสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราณ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามเพศ, อายุ, วุฒิการศึกษา, อาชีพ และรายได้ (ต่อเดือน) จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม มีทั้งหมด ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ ๕ ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การนำหนักของคะแนนดังนี้^๒

^๒ ชูติระ ระบอบ และคณะ, **ระเบียบวิธีวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

- ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
- ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
- ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

๓.๓.๓ แบบสัมภาษณ์

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความค่าเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ได้แก่

๑. ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. อาจารย์ ดร.ธิดา วัฒนภูมิ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๑.๐๐ ซึ่งอธิบายได้ว่า เครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๓) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไผ่เชิง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๓ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๗๑

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structrue Interview) โดยมีโครงสร้างการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งมีจำนวน ๙ ท่าน ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๙๑ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๘๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๘ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

^๓สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจุฬารักษกิจ จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลาและสถานที่ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผลมี ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๒๑ – ๕.๐๐

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๑ – ๔.๒๐

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๖๑ – ๓.๔๐

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๘๑ – ๒.๖๐

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๘๐

การแปลความหมาย

กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

^๔ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.

สำหรับข้อความปลายเปิด ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้กำหนดตามกรอบของการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามกรอบที่ได้กำหนดเอาไว้ แล้วนำมาทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๙๑ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๘๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๘ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนจำแนกตาม เพศ, อายุ, วุฒิการศึกษา, อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังใน ตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๘๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๔๘	๓๘.๙๐
หญิง	๒๓๒	๖๑.๑๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๒	๕.๘๐
๒๑ – ๓๐ ปี	๑๐๕	๒๗.๖๐
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๒๔	๓๒.๖๐
๔๑ – ๕๐ ปี	๘๔	๒๒.๒๐
๕๑ ขึ้นไป	๔๕	๑๑.๘๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๘๒	๒๑.๖๐
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๕๔	๔๐.๕๐
ปริญญาตรี	๑๓๘	๓๖.๓๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๖	๑.๖๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๑๒๑	๓๑.๘๐
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๑๐๒	๒๖.๘๐
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๕๙	๑๕.๕๐
รับจ้าง	๘๗	๒๒.๙๐
อื่นๆ (ระบุ).....	๑๑	๒.๙๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๓๘๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๑๑๕	๓๐.๓๐
๕,๐๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๓๒	๓๔.๗๐
๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๖๘	๑๗.๙๐
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๖๕	๑๗.๑๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๐ และเป็นเพศชายจำนวน ๑๔๘ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๙๐

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๓๑ – ๔๐ ปี มีจำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๐ รองลงมา มีอายุระหว่าง ๒๑ – ๓๐ ปี จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๐ และน้อยที่สุดมีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๐

วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีจำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๐ รองลงมา มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๐ และน้อยที่สุดมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๐

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘๐ รองลงมา มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘๐ และน้อยที่สุดมีอาชีพอื่นๆ (ระบุ) จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๐

รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๐ รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๐ และน้อยที่สุดมีรายได้ต่อเดือน สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป มีจำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๐

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ทั้ง ๖ ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความรับผิดชอบ

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม

(n=๓๘๐)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านหลักนิติธรรม	๓.๗๗	๐.๖๒๑	มาก
๒. ด้านหลักคุณธรรม	๓.๗๙	๐.๖๑๖	มาก
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	๓.๘๒	๐.๖๒๕	มาก
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๓.๗๖	๐.๖๖๖	มาก
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	๓.๘๗	๐.๖๑๖	มาก
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	๓.๗๔	๐.๖๐๖	มาก
รวม	๓.๗๙	๐.๕๓๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๙$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม

(n=๓๘๐)

ด้านหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. บุคลากรของเทศบาลปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ	๓.๘๙	๐.๗๑๙	มาก
๒. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนรับทราบเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน	๓.๘๐	๐.๗๐๓	มาก
๓. การบริหารงานของเทศบาลมีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ	๓.๘๓	๐.๗๒๐	มาก
๔. มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	๓.๖๗	๐.๗๔๐	มาก
๕. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารเทศบาล เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย	๓.๖๙	๑.๙๐๖	มาก
รวม	๓.๗๗	๐.๖๒๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๗)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม

(n=๓๘๐)

ด้านหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. บุคลากรของเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม	๓.๘๓	๐.๗๔๗	มาก
๒. บุคลากรของเทศบาลมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ	๓.๘๕	๐.๖๗๑	มาก
๓. บุคลากรของเทศบาลมีความซื่อสัตย์ สุจริตยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม	๓.๗๗	๐.๗๑๕	มาก
๔. บุคลากรของเทศบาลปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม	๓.๗๘	๐.๖๙๒	มาก
๕. บุคลากรของเทศบาลบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรมและเสมอภาค	๓.๗๔	๐.๗๘๐	มาก
รวม	๓.๗๙	๐.๖๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๙$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส

(n=๓๘๐)

ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การบริหารงานของเทศบาล มีการสรุป/เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น ประชาสัมพันธ์/ปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบ	๓.๘๕	๐.๗๒๕	มาก
๒. เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงานของเทศบาล ตลอดถึงแผนงานและโครงการต่างๆ	๓.๗๘	๐.๗๒๖	มาก
๓. การจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเป็นธรรม	๓.๘๔	๐.๗๐๐	มาก
๔. มีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ	๓.๘๖	๐.๗๒๘	มาก
๕. ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง	๓.๘๒	๐.๗๖๕	มาก
รวม	๓.๘๒	๐.๖๒๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๒$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม

(n=๓๘๐)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน	๓.๘๔	๐.๗๕๘	มาก
๒. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระที่จะเสนอความคิดเห็นและสามารถแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน	๓.๗๖	๐.๗๓๑	มาก
๓. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน	๓.๗๕	๐.๗๘๑	มาก
๔. เทศบาลมีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหา และความต้องการของประชาชน	๓.๗๕	๐.๗๕๐	มาก
๕. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนดนโยบาย, การออกระเบียบ, ข้อบังคับของเทศบาล	๓.๗๓	๐.๙๑๗	มาก
รวม	๓.๗๖	๐.๖๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ

(n=๓๘๐)

ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นำโครงการกิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม	๓.๘๗	๐.๗๔๒	มาก
๒. เทศบาลมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชน และเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน	๓.๙๐	๐.๗๒๕	มาก
๓. การให้บริการต่างๆ ของเทศบาลให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของชุมชน	๓.๘๘	๐.๗๓๒	มาก
๔. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างชัดเจน	๓.๘๔	๐.๖๙๔	มาก
๕. บุคลากรของเทศบาล มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	๓.๘๘	๐.๖๗๕	มาก
รวม	๓.๘๗	๐.๖๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ

(n=๓๘๐)

ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน	๓.๗๘	๐.๗๑๑	มาก
๒. มีการรณรงค์ให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๗๗	๐.๖๗๓	มาก
๓. การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับการกิจ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล	๓.๖๙	๐.๗๐๙	มาก
๔. การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับ	๓.๗๓	๐.๗๔๖	มาก
๕. การบริหารจัดการของเทศบาลมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นหลัก	๓.๗๗	๐.๗๒๗	มาก
รวม	๓.๗๔	๐.๖๐๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๔$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ

(n=๓๘๐)

การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาล เมืองสามพราณ อำเภอ สามพราณ จังหวัดนครปฐม	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๔๘ คน)		หญิง (๒๓๒ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านหลักนิติธรรม	๓.๗๙	๐.๖๓๘	๓.๗๖	๐.๖๑๐	๐.๕๐๗	๐.๖๑๓
๒. ด้านหลักคุณธรรม	๓.๗๙	๐.๖๒๕	๓.๗๙	๐.๖๑๑	๐.๐๔๔	๐.๙๖๕
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	๓.๘๔	๐.๖๑๘	๓.๘๑	๐.๖๓๑	๐.๔๙๕	๐.๖๑๒
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๓.๗๕	๐.๖๔๕	๓.๗๗	๐.๖๘๑	-๐.๓๔๙	๐.๗๒๗
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	๓.๗๙	๐.๖๑๗	๓.๙๒	๐.๖๑๐	-๒.๑๓๐*	๐.๐๓๔
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	๓.๗๗	๐.๖๐๙	๓.๗๓	๐.๖๐๔	๐.๗๕๖	๐.๔๕๐
รวม	๓.๗๙	๐.๕๓๙	๓.๘๐	๐.๕๓๐	-๐.๑๓๔	๐.๘๙๔

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ จากผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t – test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนในด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ (n=๓๘๐)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม		SS	DF	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๐๑	๔	๐.๕๐๐	๑.๓๐๑	๐.๒๖๔
	ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๑๘๒	๓๗๕	๐.๓๘๔		
	รวม	๑๔๖.๑๘๓	๓๗๙			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๙๒	๔	๐.๐๗๓	๐.๑๙๐	๐.๙๔๓
	ภายในกลุ่ม	๑๔๓.๖๕๖	๓๗๕	๐.๓๘๓		
	รวม	๑๔๓.๙๔๗	๓๗๙			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๘๓	๔	๐.๗๒๑	๑.๘๕๗	๐.๑๑๗
	ภายในกลุ่ม	๑๔๕.๕๕๒	๓๗๕	๐.๓๘๘		
	รวม	๑๔๘.๔๓๕	๓๗๙			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๖๔	๔	๐.๓๙๑	๐.๘๗๘	๐.๔๗๗
	ภายในกลุ่ม	๑๖๗.๐๔๕	๓๗๕	๐.๔๔๕		
	รวม	๑๖๘.๖๐๙	๓๗๙			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๓๑	๔	๐.๒๕๘	๐.๖๗๖	๐.๖๐๔
	ภายในกลุ่ม	๑๔๒.๘๖๗	๓๗๕	๐.๓๘๑		
	รวม	๑๔๓.๘๙๗	๓๗๙			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๙๑	๔	๐.๓๙๘	๑.๐๘๔	๐.๓๖๔
	ภายในกลุ่ม	๑๓๗.๖๑๙	๓๗๕	๐.๓๖๗		
	รวม	๑๓๙.๒๑๐	๓๗๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๓๒	๔	๐.๐๘๓	๐.๒๘๙	๐.๘๘๕
	ภายในกลุ่ม	๑๐๗.๔๕๕	๓๗๕	๐.๒๘๗		
	รวม	๑๐๗.๗๘๗	๓๗๙			

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F- test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n=๓๘๐)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม		SS	DF	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๒๙	๓	๐.๖๔๓	๑.๖๗๖	๐.๑๗๒
	ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๒๕๔	๓๗๖	๐.๓๘๔		
	รวม	๑๔๖.๑๘๓	๓๗๙			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๐๓	๓	๐.๔๐๑	๑.๐๕๖	๐.๓๖๘
	ภายในกลุ่ม	๑๔๒.๗๔๕	๓๗๖	๐.๓๘๐		
	รวม	๑๔๓.๙๔๗	๓๗๙			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๒.๓๑๗	๓	๐.๗๗๒	๑.๙๘๗	๐.๑๑๕
	ภายในกลุ่ม	๑๔๖.๑๑๙	๓๗๖	๐.๓๘๙		
	รวม	๑๔๘.๔๓๕	๓๗๙			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๑๓	๓	๐.๖๓๘	๑.๔๓๘	๐.๒๓๑
	ภายในกลุ่ม	๑๖๖.๖๙๖	๓๗๖	๐.๔๔๓		
	รวม	๑๖๘.๖๐๙	๓๗๙			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๕๔	๓	๐.๒๕๑	๐.๖๖๐	๐.๕๗๗
	ภายในกลุ่ม	๑๔๓.๑๔๓	๓๗๖	๐.๓๘๑		
	รวม	๑๔๓.๘๙๗	๓๗๙			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๗๑	๓	๐.๗๒๔	๑.๙๘๕	๐.๑๑๖
	ภายในกลุ่ม	๑๓๗.๐๓๙	๓๗๖	๐.๓๖๔		
	รวม	๑๓๙.๒๑๐	๓๗๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๕๕	๓	๐.๔๑๘	๑.๔๗๖	๐.๒๒๑
	ภายในกลุ่ม	๑๐๖.๕๓๒	๓๗๖	๐.๒๘๓		
	รวม	๑๐๗.๗๘๗	๓๗๙			

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F- test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๘๐)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม		SS	DF	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๘๗	๔	๐.๑๔๗	๐.๓๗๘	๐.๘๒๕
	ภายในกลุ่ม	๑๔๕.๕๙๖	๓๗๕	๐.๓๘๘		
	รวม	๑๔๖.๑๘๓	๓๗๙			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๔๗	๔	๐.๔๑๒	๑.๐๘๕	๐.๓๖๔
	ภายในกลุ่ม	๑๔๒.๓๐๑	๓๗๕	๐.๓๗๙		
	รวม	๑๔๓.๙๔๗	๓๗๙			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๔๖	๔	๐.๒๑๑	๐.๕๓๗	๐.๗๐๙
	ภายในกลุ่ม	๑๔๗.๕๙๐	๓๗๕	๐.๓๙๔		
	รวม	๑๔๘.๔๓๕	๓๗๙			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๓๒	๔	๐.๑๐๘	๐.๒๔๑	๐.๙๑๕
	ภายในกลุ่ม	๑๖๘.๑๗๗	๓๗๕	๐.๔๔๘		
	รวม	๑๖๘.๖๐๙	๓๗๙			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๓๙	๔	๐.๓๘๕	๑.๐๑๓	๐.๔๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๔๒.๓๕๙	๓๗๕	๐.๓๘๐		
	รวม	๑๔๓.๘๙๗	๓๗๙			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	๒.๖๒๕	๔	๐.๖๕๖	๑.๘๐๒	๐.๑๒๘
	ภายในกลุ่ม	๑๓๖.๕๘๔	๓๗๕	๐.๓๖๔		
	รวม	๑๓๙.๒๑๐	๓๗๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๐๔	๔	๐.๑๗๖	๐.๖๑๖	๐.๖๕๑
	ภายในกลุ่ม	๑๐๗.๐๘๓	๓๗๕	๐.๒๘๖		
	รวม	๑๐๗.๗๘๗	๓๗๙			

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F- test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=๓๘๐)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม		SS	DF	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๖๓๔	๓	๐.๘๗๘	๒.๓๐๐	๐.๐๗๗
	ภายในกลุ่ม	๑๔๓.๕๔๙	๓๗๖	๐.๓๘๒		
	รวม	๑๔๖.๑๘๓	๓๗๙			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๓๐	๓	๐.๓๗๗	.๙๙๒	๐.๓๙๗
	ภายในกลุ่ม	๑๔๒.๘๑๗	๓๗๖	๐.๓๘๐		
	รวม	๑๔๓.๙๔๗	๓๗๙			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๗๒	๓	๐.๔๕๗	๑.๑๖๙	๐.๓๒๑
	ภายในกลุ่ม	๑๔๗.๐๖๓	๓๗๖	๐.๓๙๑		
	รวม	๑๔๘.๔๓๕	๓๗๙			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๗๑	๓	๐.๑๕๗	.๓๕๑	๐.๗๘๘
	ภายในกลุ่ม	๑๖๘.๑๓๗	๓๗๖	๐.๔๔๗		
	รวม	๑๖๘.๖๐๙	๓๗๙			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๑๔	๓	๐.๖๗๑	๑.๗๗๙	๐.๑๕๑
	ภายในกลุ่ม	๑๔๑.๘๘๔	๓๗๖	๐.๓๗๗		
	รวม	๑๔๓.๘๙๗	๓๗๙			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๗๑	๓	๑.๐๕๗	๒.๙๒๑*	๐.๐๓๔
	ภายในกลุ่ม	๑๓๖.๐๓๙	๓๗๖	๐.๓๖๒		
	รวม	๑๓๙.๒๑๐	๓๗๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๘๖	๓	๐.๓๖๒	๑.๒๗๖	๐.๒๘๒
	ภายในกลุ่ม	๑๐๖.๗๐๑	๓๗๖	๐.๒๘๔		
	รวม	๑๐๗.๗๘๗	๓๗๙			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F- test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านหลักความคุ้มค่า

(n=๓๘๐)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน			
		ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๒.๘๖	๓.๖๙	๓.๗๙	๓.๖๑
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๓.๘๖	-	๐.๑๗	๐.๐๗	๐.๒๕*
๕,๐๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๙	-	-	-๐.๑๐	๐.๐๘
๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๙	-	-	-	๐.๑๘
สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๖๑	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สำหรับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นด้านหลักคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมชาติของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
 ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐานที่	ตัวแปรทดสอบ	t	F	Sig	ผลการทดสอบ	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	-๐.๑๓๔	-	๐.๘๙๔	-	✓
๒	อายุ	-	๐.๒๘๙	๐.๘๘๕	-	✓
๓	วุฒิการศึกษา	-	๑.๔๗๖	๐.๒๒๑	-	✓
๔	อาชีพ	-	๐.๖๑๖	๐.๖๕๑	-	✓
๕	รายได้ต่อเดือน	-	๑.๒๗๖	๐.๒๘๒	-	✓

จากตารางที่ ๔.๑๕ สรุปได้ว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ
 เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
 สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ
 เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
 สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ
 เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
 สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ
 เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
 สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมชาติของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖ – ๔.๒๗ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
๑	ประชาชนบางส่วนยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ	๒๑
๒	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลบางส่วนมักอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการทุจริตคอร์รัปชัน	๑๔
๓	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลบางส่วนไม่ค่อยปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ	๑๐

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม คือ ประชาชนบางส่วนยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ จำนวน ๒๑ คน รองลงมาคือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลบางส่วนมักอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการทุจริตคอร์รัปชัน จำนวน ๑๔ คน และน้อยที่สุดคือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลบางส่วนไม่ค่อยปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ จำนวน ๑๐ คน

ตารางที่ ๔.๑๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	เจ้าหน้าที่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน	๑๑
๒	ควรอธิบายถึงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆแก่ประชาชนอย่างชัดเจน	๙
๓	ควรมีการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับหรือไม่	๗

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม คือ เจ้าหน้าที่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนจำนวน ๑๑ คน รองลงมาคือ ควรอธิบายถึงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆแก่ประชาชนอย่างชัดเจน จำนวน ๙ คน และน้อยที่สุดคือ ควรมีการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับหรือไม่ จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๔.๑๘ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
๑	ขาดการบูรณาการเรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน	๑๒
๒	ยังมีการเล่นพรรคเล่นพวกอยู่	๙
๓	เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยยึดหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน	๘

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม คือ ขาดการบูรณาการเรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน จำนวน ๑๒ คน รองลงมาคือยังมีการเล่นพรรคเล่นพวกอยู่ จำนวน ๙ คน และน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่ไม่ค่อยยึดหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน จำนวน ๘ คน

ตารางที่ ๔.๑๙ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	ควรสร้างจิตสำนึกในด้านคุณธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่	๑๔
๒	ควรมีการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและความซื่อสัตย์แก่เจ้าหน้าที่	๑๑
๓	ควรมีการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ด้านวินัย	๗

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม คือควรสร้างจิตสำนึกในด้านคุณธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ จำนวน ๑๔ คน รองลงมาคือควรมีการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและความซื่อสัตย์แก่เจ้าหน้าที่ จำนวน ๑๑ คน และน้อยที่สุดคือควรมีการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ด้านวินัย จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๔.๒๐ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
๑	ไม่มีการชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ของการบริหาร	๑๒
๒	การบริหารงานไม่มีความโปร่งใสเท่าที่ควร	๙

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส คือ ไม่มีการชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ของการบริหาร จำนวน ๑๒ คน รองลงมา คือ การบริหารงานไม่มีความโปร่งใสเท่าที่ควร จำนวน ๙ คน

ตารางที่ ๔.๒๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	เจ้าหน้าที่ควรมีความโปร่งใสในการบริหารงานทุกครั้ง	๑๒
๒	ควรมีการชี้แจงรายละเอียดด้านงบประมาณและการบริหารงานด้านอื่นๆ	๙
๓	เจ้าหน้าที่ควรมีการทำประชาวิจารณ์ทุกครั้งก่อนที่จะมีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ	๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส คือ เจ้าหน้าที่ควรมีความโปร่งใสในการบริหารงานทุกครั้ง จำนวน ๑๒ คน รองลงมา คือ ควรมีการชี้แจงรายละเอียดด้านงบประมาณและการบริหารงานด้านอื่นๆ จำนวน ๙ คน และน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ควรมีการทำประชาวิจารณ์ทุกครั้งก่อนที่จะมีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ จำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๔.๒๒ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
๑	ไม่ค่อยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน	๗
๒	ไม่มีการนำความคิดเห็นของประชาชนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือไม่ค่อยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน จำนวน ๗ คน รองลงมา คือไม่มีการนำความคิดเห็นของประชาชนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๔.๒๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น	๑๔
๒	ไม่ควรมีการเล่นพวกจนทำให้คนดีมีฝีมือไม่มีโอกาสทำงาน	๗
๓	ควรจะมีการนำความคิดเห็นของประชาชนมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบ้าง	๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้นจำนวน ๑๔ คน รองลงมา คือไม่ควรมีการเล่นพวกจนทำให้คนดีมีฝีมือไม่มีโอกาสทำงาน จำนวน ๗ คน และน้อยที่สุดคือควรจะมีการนำความคิดเห็นของประชาชนมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบ้างจำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๔.๒๔ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
๑	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ขาดความรับผิดชอบในการบริหารงาน	๖
๒	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน	๔

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลขาดความรับผิดชอบในการบริหารงาน จำนวน ๖ คน รองลงมา คือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน จำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๔.๒๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานให้มากขึ้น	๖
๒	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรมีการให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานให้มากขึ้น จำนวน ๖ คน รองลงมา คือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรมีการให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๔.๒๖ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม **ด้านหลักความคุ้มค่า**

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
๑	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล มีการทุจริตด้านทรัพยากรซึ่งทำให้ทรัพยากรบางอย่าง บางประเภทไม่เพียงพอต่อการใช้งาน	๑๑
๒	เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๖

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความความคุ้มค่า คือบุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล มีการทุจริตด้านทรัพยากรซึ่งทำให้ทรัพยากรบางอย่างบางประเภทไม่เพียงพอต่อการใช้งาน จำนวน ๑๑ คน รองลงมา คือเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด จำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม **ด้านหลักความคุ้มค่า**

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรมีการคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักในการทำงาน	๗
๒	บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรมีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการใช้งาน	๔

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความคุ้มค่า คือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรมีการคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักในการทำงาน จำนวน ๗ คน รองลงมา คือ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลควรมีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการใช้งาน จำนวน ๔ คน

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

การสัมภาษณ์นี้ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ใน ๖ ด้าน คือ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๙ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑) หลักนิติธรรม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำให้ทราบว่า ด้านหลักนิติธรรมนั้นยังมีความไม่โปร่งใสภายในองค์กรซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปและบุคคลภายนอกไม่ได้รับสิทธิในการตรวจสอบเท่าที่ควร^๑ ทำให้การทำงานบางอย่างไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ^๒ ซึ่งเรื่องนี้มาจากการที่กฎระเบียบต่างๆ นั้นไม่มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัดของทางเทศบาลเอง^๓ เมื่อเป็นเช่นนั้นสถานประกอบการประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ จนเป็นเหตุให้เกิดความไม่เข้าใจในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่^๔ แต่ก็ยังมีประชาชนบางกลุ่มที่รู้กฎระเบียบต่างๆ เป็นอย่างดีแต่ไม่ยอมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านั้นเพราะกลัวที่จะเสียผลประโยชน์ไป^๕ ซึ่งทางเทศบาลมักจะมองในด้านลบว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะทำตัวให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนได้^๖ จนเป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเท่าที่ควร^๗ และอีกสาเหตุหนึ่งคือการสื่อสารระหว่างทางเทศบาลและประชาชนที่อาจจะมีความเข้าใจในเรื่องของกฎระเบียบที่ต่างกันออกไป^๘ ซึ่งในเรื่องที่ทางด้านเทศบาลเองได้มีการเชิญบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมาช่วย

^๑สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๒สัมภาษณ์ นางฐานิตา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๓สัมภาษณ์ คุณธนฐภัทร ธรรมธนจิต ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลยายชา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๔สัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ พิณทอง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๕สัมภาษณ์ นายประยุทธ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๖สัมภาษณ์ คุณสมภัสสร จินประชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลยายชา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๗สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๘สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ชี้แจงให้คำแนะนำตามวาระอันสมควร^๔ เพื่อจะได้เป็นการปรับทัศนคติความเข้าใจตลอดถึงอธิบายกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับเทศบาลให้มีความเข้าใจได้ง่าย^{๑๐}

จึงสรุปได้ว่า ทางเทศบาลเองยังมีความไม่โปร่งใสภายในองค์กรซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปและบุคคลภายนอกไม่ได้รับสิทธิในการตรวจสอบเท่าที่ควรทำให้การทำงานบางอย่างไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ จนเป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเท่าที่ควร ซึ่งในเรื่องที่ทางด้านเทศบาลเองได้มีการเชิญบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมาช่วยชี้แจงให้คำแนะนำตามวาระอันสมควร

๒) หลักคุณธรรม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำให้ทราบว่า ด้านหลักคุณธรรมนั้นในบางครั้งเจ้าหน้าที่ยังขาดการยึดความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงาน^{๑๑} ไม่มีการยึดถือระเบียบที่ทางเทศบาลได้กำหนดไว้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน^{๑๒} ซึ่งมักจะถูกมองในด้านลบว่าชอบอวดอำนาจในการปฏิบัติงานเสมอจนลืมความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน^{๑๓} ซึ่งในตอนนี้ทางเทศบาลได้มีการพยายามที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่^{๑๔} เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ได้ยึดหลักของความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงานหรือไม่^{๑๕} ซึ่งในเรื่องนี้ควรที่จะมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของทางเทศบาล^{๑๖} อาจจะเป็นเพราะทางเจ้าหน้าที่ขาดการฝึกอบรมความรู้ด้านคุณธรรม^{๑๗} โดยอาจจะเป็นการจัดกิจกรรมอบรมโดยให้มีการปฏิบัติธรรมและธรรมฟังเทศนาในหัวข้อเกี่ยวกับคุณธรรมเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจของเจ้าหน้าที่^{๑๘} เพื่อให้เจ้าหน้าที่เทศบาลมีจิตสำนึกที่ดีในการยึดมั่นความถูกต้อง

^๔สัมภาษณ์ นายไพบุลย์ ภูซงค์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑}สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒}สัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ พิณทอง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นางฐานิตา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายไพบุลย์ ภูซงค์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๕}สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๖}สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๗}สัมภาษณ์ คุณสมภัสสร จินประชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๘}สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพรานอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

และสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด^{๑๙} โดยมีเป้าหมายหลักคือการสร้างความน่าเชื่อถือและเคารพจากประชาชนจากการที่เจ้าหน้าที่ใช้หลักของความถูกต้องในการทำงาน^{๒๐}

จึงสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ยังขาดการยึดความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงานทั้งยังไม่มี การยึดถือระเบียบที่ทางเทศบาลได้กำหนดไว้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ในตอนนี้ทางเทศบาลเอง ได้มีการพยายามที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ยึดหลักของความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร

๓) หลักความโปร่งใส

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำให้ทราบว่า ด้านหลักความโปร่งใสในทาง เทศบาลไม่สามารถชี้แจงให้รับทราบทั้งเรื่องการเมือง^{๒๑} การเงินรายรับ รายจ่ายต่างๆได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเอกสารต่างๆ^{๒๒} ซึ่งทางเทศบาลควรที่จะมีการชี้แจงให้ชัดเจนให้มากกว่านี้เพื่อ เป็นการยืนยันว่าทางเทศบาลนั้นมีความโปร่งใสในการทำงาน^{๒๓} เพราะทุกวันนี้บุคลากรควรจะต้องมี ความบริสุทธิ์ใจในการทำงานและให้ข้อมูลที่มีความชัดเจน^{๒๔} ซึ่งในการทำงานบางอย่างของทาง เทศบาลนั้นยังมีการปกปิดการทุจริตและเปิดเผยข้อมูลที่เป็นเท็จอยู่^{๒๕} ทางเทศบาลควรที่จะมีการ ประชุมปรึกษาหารือกับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจ^{๒๖} และยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับ ประชาชนว่าทางเทศบาลนั้นมีการทำงานที่มีความโปร่งใสสามารถที่จะให้ประชาชนตรวจสอบได้ทุก ขั้นตอน^{๒๗} โดยการชี้แจงทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์หรือการติดประกาศตามสถานที่ ชุมชนต่างๆเป็นต้น^{๒๘} หรืออีกทางหนึ่งทางเทศบาลควรที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบการ

^{๑๙}สัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ พิณทอง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๐}สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสสามพราน เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสาม พราน จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๑}สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๒}สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๓}สัมภาษณ์ นางฐานิดา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๔}สัมภาษณ์ พระพิพัฒน์ศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๕}สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๖}สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๗}สัมภาษณ์ นายไพบุลย์ ภูซงค์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัด นครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๘}สัมภาษณ์ พระพิพัฒน์ศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ทำงานโดยทำเป็นหนังสือคู่มือการตรวจสอบและผลการดำเนินงานของเทศบาล^{๒๙} ในวิธีนี้จะเป็นประโยชน์ในการสร้างความน่าเชื่อถือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่เทศบาลเพราะเมื่อมีการชี้แจงและได้อธิบายรายละเอียดต่างๆ ให้ทราบถึงความเป็นมาและบทสรุปของงานและรายรับ-รายจ่ายอย่างถี่ถ้วนก็จะไม่เกิดความสงสัยและไม่ไว้วางใจขึ้น^{๓๐}

จึงสรุปได้ว่า ทางเทศบาลไม่สามารถชี้แจงให้รับทราบทั้งเรื่องการเมืองการเงินรายรับรายจ่ายต่างๆ ได้อย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเอกสารต่างๆทางเทศบาลควรที่จะมีการชี้แจงให้ชัดเจนให้มากกว่านี้เพื่อเป็นการยืนยันว่าทางเทศบาลนั้นมีความโปร่งใสในการทำงานทางเทศบาลควรที่จะมีการประชุมปรึกษาหารือกับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าทางเทศบาลนั้นมีการทำงานที่มีความโปร่งใสสามารถที่จะให้ประชาชนตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

๔) หลักการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำให้ทราบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วมนั้นทางเทศบาลให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมาก^{๓๑} และในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ก็ยังถือว่าน้อยพอสมควร^{๓๒} ความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ก็ได้มีการรับฟังแต่กลับไม่มีการนำกลับไปปรับปรุงหรือปฏิบัติตามที่ได้สัญญาเอาไว้^{๓๓} ซึ่งในความเป็นจริงผู้บริหารควรที่จะรับฟังพิจารณาและนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการบริหารงานต่อไป^{๓๔} โดยทางเทศบาลควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลให้มากขึ้น^{๓๕} ซึ่งไม่ควรที่จะเล่นพรรคเล่นพวกกันมากจนเกินไป^{๓๖} โดยทางเทศบาลควรสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ หน่วยงานมากขึ้น^{๓๗} แต่ประชาชนส่วนใหญ่กลับไม่มองว่าขณะที่ทางเจ้าหน้าที่เทศบาลกำลังให้บริการ

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระครูอุบลพัฒนารักษ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพรานอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๓} สัมภาษณ์ คุณธัญภัทร ธรรมธจิต ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๔} สัมภาษณ์ คุณสมภัสสร จินประชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นางฐานิตา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

แก่ประชาชนประชาชนบางกลุ่มกลับไม่ยอมให้ความร่วมมือเพราะยังมองเจ้าหน้าที่ในแง่ลบอยู่^{๓๘} ซึ่งในความเป็นจริงทั้งสองฝ่ายควรที่จะปรับความเข้าใจเรื่องหน้าที่ของตนแล้วหันมาให้ความร่วมมือกันและกันให้ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานไปพร้อมๆกัน^{๓๙} และจะต้องชี้แจงให้ทั้งสองฝ่ายทราบถึงผลดีและผลเสียที่จะช่วยให้ลดปัญหาทั้งยังช่วยในการตัดสินใจในการทำงานอีกด้วยเช่นกัน^{๔๐}

จึงสรุปได้ว่า ทางเทศบาลให้ความสนใจกันการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมากความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ก็ได้มีการรับฟังแต่กลับไม่มีการนำกลับไปปรับปรุงหรือปฏิบัติตามที่ได้สัญญาเอาไว้ซึ่งในความเป็นจริงผู้บริหารควรที่จะรับฟังพิจารณาและนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการบริหารงานต่อไป

๕) หลักความรับผิดชอบ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำให้ทราบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบนั้นควรที่จะสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมในการสร้างความเข้าใจในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบ^{๔๑} เพราะในหลายๆครั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มักจะขาดความรับผิดชอบในการทำงานอยู่^{๔๒} ในบางครั้งบุคลากรก็ยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานอยู่ซึ่งอาจจะมาจากความที่ยังไม่เคยชินกับงาน^{๔๓} ซึ่งบางปัญหายังไม่ได้การช่วยเหลือแก้ไขเท่าที่ควรจากเจ้าหน้าที่^{๔๔} จะอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เองควรที่จะเอาใจใส่ในการทำงานให้มากกว่านี้เพราะพวกเขาไม่ใช่ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลเทศบาลเพียงผู้เดียวยังมีประชาชนที่ทำหน้าที่นี้อีกแรงหนึ่งเช่นกัน^{๔๕} เจ้าหน้าที่ไม่ควรที่จะมองข้ามพลังของประชาชนเพราะประชาชนก็เป็นส่วนหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ควรที่จะเอาใจและรับผิดชอบเช่นกัน^{๔๖} ควรทำงานที่เน้นความเอาใจใส่กันและกันให้มากกว่านี้ไม่ว่าจะเป็นระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนหรือระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันเอง^{๔๗} และควรที่

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายไพฑูรย์ ภูซงค์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ พิณทอง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๐} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๒} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๔} สัมภาษณ์ คุณสมภัสสร จินประชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลยายชา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๕} สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๖} สัมภาษณ์ นางฐานิตา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๗} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

จะมีการมอบรางวัลเล็กน้อยๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และเป็นที่รักของประชาชน^{๔๘} ซึ่งเป็นการยกย่องต่อเจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่องานและยังเป็นการเรียกศรัทธาคืนจากประชาชนด้วยเช่นกัน^{๔๙} เพราะความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นสิ่งที่ประชาชนคาดหวังว่าจะได้รับมากที่สุด^{๕๐}

จึงสรุปได้ว่า ทางเทศบาลควรที่จะสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมในการสร้างความเข้าใจในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบเพราะในหลายๆครั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มักจะขาดความรับผิดชอบในการทำงานอยู่ เพราะในบางครั้งบุคลากรก็ยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานอยู่ซึ่งอาจจะมาจากความที่ยังไม่เคยชินกับงานก็เป็นได้ จะอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เองควรที่จะเอาใจใส่ในการทำงานให้มากกว่านี้ เพราะพวกเขาไม่ใช่ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลเทศบาลเพียงผู้เดียวยังมีประชาชนที่ทำหน้าที่นี้อีกแรงหนึ่งเช่นกัน

๖) หลักความคุ้มค่า

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำให้ทราบว่า ด้านหลักความคุ้มค่านั้นการทำงานบางอย่างมีความล่าช้าไม่มีคุณภาพตามที่เคยพูดไว้^{๕๑} และทรัพยากรบางอย่างที่รัฐมอบให้มาบุคลากรบางคนกลับนำไปใช้เป็นของส่วนตัวซึ่งทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานไม่เพียงพอจนเป็นเหตุให้ผลของงานไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์^{๕๒} ซึ่งสิ่งที่ประชาชนต้องการคือการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเพราะมันจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากประชาชนเป็นอย่างมาก^{๕๓} แต่ถึงกระนั้นการที่บุคลากรยังขาดความตระหนักในการใช้ทรัพยากรต่างๆอย่างไม่ประหยัดและไม่คุ้มค่าอยู่ทางเทศบาลเองก็จะขาดการได้รับความน่าเชื่อถือจากประชาชน^{๕๔} ซึ่งงานโดยส่วนมากนั้นมักจะเห็นแค่รายละเอียดต่างๆ ไปแต่จะไม่ค่อยเห็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ได้พรรณนาไว้แต่แรกว่าเป็นอย่างไร^{๕๕} ซึ่งเจ้าหน้าที่เอง ควรที่จะเอาใจใส่กับงานให้มากกว่านี้เพื่อที่จะให้งานที่ทำนั้นออกมาดีที่สุด^{๕๖} การใช้ทรัพยากร

^{๔๘}สัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ พิณทอง รองนายกเทศมนตรีเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๙}สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๐}สัมภาษณ์ พระครูคุลพัฒน์ภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๑}สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูนสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๒}สัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ พิณทอง รองนายกเทศมนตรีเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๓}สัมภาษณ์ นางฐานิตา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๔}สัมภาษณ์ พระพิพัฒนศึกษากร เจ้าคณะตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๕}สัมภาษณ์ คุณสมภัสสร จินประชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๖}สัมภาษณ์ นางฐานิตา เพชรสว่าง ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

บางอย่างควรที่จะมีการใช้แล้วสรรหาหรือสร้างมาทดแทนเพื่อที่จะได้มีไว้ใช้ในอนาคตข้างหน้าต่อไป^{๕๗} เพราะทรัพยากรบางอย่างเมื่อมีการนำมาใช้แล้วบางอย่างกลับไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกและบางที่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้แต่กลับไม่สามารถนำมาใช้ได้อีกเพราะเจ้าหน้าที่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องของทรัพยากรที่ดีพอ^{๕๘} และควรที่จะสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่ามากที่สุด^{๕๙} ซึ่งถ้าหากการที่ทางเทศบาลมีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรทางธรรมชาติให้คุ้มค่ามากที่สุดสิ่งที่จะตามมาคือประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่ทางเทศบาลกำลังทำอยู่^{๖๐}

จึงสรุปได้ว่า การทำงานบางอย่างมีความล่าช้าไม่มีคุณภาพตามที่เคยพูดไว้และทรัพยากรบางอย่างที่รัฐมอบให้มาบุคลากรบางคนกลับนำไปใช้เป็นของส่วนตัวซึ่งทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานไม่เพียงพอจนเป็นเหตุให้ผลของงานไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของงานด้วยเช่นกันซึ่งสิ่งที่ประชาชนต้องการคือการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเพราะมันจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากประชาชนเป็นอย่างมาก

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๘} สัมภาษณ์ พระครูอุบลพัฒนาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูนสวัสดิ์ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๐} สัมภาษณ์ พระพิพัฒน์ศิษการ เจ้าคณะตำบลยายชา เทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือทำให้ทราบถึงระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ตลอดจนถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในกระบวนการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ให้มีประโยชน์ต่อ หน่วยงาน และประชาชนสืบไป สามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

จากแผนภาพที่ ๔.๑ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ให้ดียิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

๑) **ด้านหลักนิติธรรม** บุคลากรของเทศบาลเมืองสามพราณปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ และการบริหารงานของเทศบาลมีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับทราบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่างๆที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน

๒) **ด้านหลักคุณธรรม** บุคลากรของเทศบาลเมืองสามพราณมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม มีภาวะความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม

๓) **ด้านหลักความโปร่งใส** เทศบาลเมืองสามพราณมีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ มีการสรุป/เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น การประชาสัมพันธ์/ปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบเป็นต้น อีกทั้งการจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเป็นธรรม

๔) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** เทศบาลเมืองสามพราณเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน ประชาชนมีอิสระที่จะเสนอความคิดและสามารถแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

๕) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** เทศบาลเมืองสามพราณมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชน เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน มีการให้บริการต่างๆของเทศบาลให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของชุมชน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

๖) **ด้านหลักความคุ้มค่า** เทศบาลเมืองสามพราณใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน มีการรณรงค์ให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการของเทศบาลมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นหลัก

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๑) การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

๒) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน ๓๙๑ คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และวิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๓๔ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๐ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๐ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีจำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๐ มีอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘๐ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๐

๕.๑.๒ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ความคิดเป็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) **ด้านหลักนิติธรรม** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๗

๒) **ด้านหลักคุณธรรม** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๙

๓) **ด้านหลักความโปร่งใส** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๒

๔) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๖

๕) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๗

๖) **ด้านหลักความคุ้มค่า** ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๔

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ปัญหา อุปสรรค คือ

๑) **ด้านหลักนิติธรรม** พบว่า ประชาชนยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายและข้อบังคับต่างๆซึ่งเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่มักอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการทุจริตคอร์ปชั่น

๒) **ด้านหลักคุณธรรม** พบว่า เจ้าหน้าที่ขาดการบูรณาการเรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานในองค์กรเองก็ยังมีการเล่นพรรคเล่นพวกอยู่ และที่สำคัญเจ้าหน้าที่ไม่ค่อยยึดหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน

๓) **ด้านหลักความโปร่งใส** พบว่า ทางเทศบาลไม่มีการชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ของการบริหารงานเป็นเหตุให้ประชาชนมองว่าการบริหารงานไม่มีความโปร่งใสเท่าที่ควร

๔) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** พบว่า เทศบาลไม่ค่อยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และยังไม่มีการนำความคิดเห็นของประชาชนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อที่จะให้มีการสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ถูกจุด

๕) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** พบว่า เจ้าหน้าที่ขาดความรับผิดชอบในการบริหารงานเพื่อให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการระเบียบแบบแผนต่างๆ ทั้งยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ดีด้วยเช่นกัน

๖) **ด้านหลักความคุ้มค่า** พบว่า ในองค์กรเองมีการทุจริตด้านทรัพยากรซึ่งทำให้ทรัพยากรบางอย่างบางประเภทไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และทางเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เทศบาลได้เท่าที่ควรจะเป็นและไม่ค่อยจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการถ้วนเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ คือ

๑) **ด้านหลักนิติธรรม** พบว่า เจ้าหน้าที่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ควรมีการอธิบายถึงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆแก่ประชาชนอย่างชัดเจน และควรมีการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับหรือไม่

๒) **ด้านหลักคุณธรรม** พบว่า ควรสร้างจิตสำนึกในด้านคุณธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยอาจเป็นฝึกอบรมด้านคุณธรรมและความซื่อสัตย์แก่เจ้าหน้าที่ และควรมีการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ด้านวินัยด้วยเช่นกัน

๓) **ด้านหลักความโปร่งใส** พบว่า เจ้าหน้าที่ควรมีความโปร่งใสในการบริหารงานทุกครั้ง ควรมีการชี้แจงรายละเอียดด้านงบประมาณและการบริหารงานด้านอื่นๆ และเจ้าหน้าที่ควรมีการทำประชาวิจารณ์ทุกครั้งก่อนที่จะมีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบว่าทางเทศบาลมีการจัดทำโครงการใดบ้าง

๔) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** พบว่า เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น ไม่ควรมีการเล่นพวกจนทำให้คนดีมีฝีมือไม่มีโอกาสทำงาน และควรจะมีการนำความคิดเห็นของประชาชนมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบ้าง

๕) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** พบว่า เจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานให้มากขึ้น ควรมีการให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และเพื่อที่จะได้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่คนอื่นๆ ต่อไป

๖) **ด้านหลักความคุ้มค่า** พบว่า ควรมีการคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักในการทำงานให้มากขึ้น ควรมีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการใช้งานเพื่อให้การทำงานของทางเทศบาลบรรลุตามวัตถุประสงค์และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ถูกต้อง

๕.๑.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) **ด้านหลักนิติธรรม** ทางเทศบาลเองยังมีความไม่โปร่งใสภายในองค์กรซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปและบุคคลภายนอกไม่ได้รับสิทธิในการตรวจสอบเท่าที่ควรทำให้การทำงานบางอย่างไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ จนเป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเท่าที่ควรซึ่งในเรื่องที่ทางเทศบาลเองได้มีการเชิญบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมาช่วยชี้แจงให้คำแนะนำตามวาระอันสมควร

๒) **ด้านหลักคุณธรรม** เจ้าหน้าที่ยังขาดการยึดความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ทั้งยังไม่มีกรยึดถือระเบียบที่ทางเทศบาลได้กำหนดไว้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงานในตอนนี้ทางเทศบาลเองได้มีการพยายามที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ยึดหลักของความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร

๓) **ด้านหลักความโปร่งใส** ทางเทศบาลไม่สามารถชี้แจงให้รับทราบทั้งเรื่องการเมืองการเงินรายรับ รายจ่ายต่างๆได้อย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเอกสารต่างๆทางเทศบาลควรที่จะมีการชี้แจงให้ชัดเจนให้มากกว่านี้เพื่อเป็นการยืนยันว่าทางเทศบาลนั้นมีความโปร่งใสในการทำงานทางเทศบาลควรที่จะมีการประชุมปรึกษาหารือกับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าทางเทศบาลนั้นมีการทำงานที่มีความโปร่งใสสามารถที่จะให้ประชาชนตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

๔) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** ทางเทศบาลให้ความสนใจกันการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมากความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ก็ได้มีการรับฟังแต่กลับไม่มีการนำกลับไปปรับปรุงหรือปฏิบัติตามที่ได้สัญญาเอาไว้ซึ่งในความเป็นจริงผู้บริหารควรที่จะรับฟังพิจารณาและนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการบริหารงานต่อไป

๕) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** ทางเทศบาลควรที่จะสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมในการสร้างความเข้าใจในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบเพราะในหลายๆครั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มักจะขาดความรับผิดชอบในการทำงานอยู่ เพราะในบางครั้งบุคลากรก็ยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานอยู่ซึ่งอาจจะมาจากความที่ยังไม่เคยชินกับงานก็เป็นได้ จะอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เองควรที่จะเอาใจใส่ในการทำงานให้มากกว่านี้เพราะพวกเขาไม่ใช่ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเทศบาลเพียงผู้เดียวยังมีประชาชนที่ทำหน้าที่นี้อีกแรงหนึ่งเช่นกัน

๖) **หลักความคุ้มค่า** การทำงานบางอย่างมีความล่าช้าไม่มีคุณภาพตามที่เคยพูดไว้และทรัพยากรบางอย่างที่รัฐมอบให้มาบุคลากรบางคนกลับนำไปใช้เป็นของส่วนตัวซึ่งทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานไม่เพียงพอจนเป็นเหตุให้ผลของงานไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของงานด้วยเช่นกันซึ่งสิ่งที่ประชาชนต้องการคือการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเพราะมันจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากประชาชนเป็นอย่างมาก

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัย เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม เป็นไปตามแนวทางของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระคณพศ กิตติสาร (ประกอบเสียง)^๑ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการ ตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

๕.๒.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกเป็นรายด้าน

๑) ด้านหลักนิติธรรม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลโดยส่วนมากได้มีการยึดหลักของกฎระเบียบข้อบังคับเป็นหลักในการบริหารงาน แต่ยังมีเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ เจริญชา^๒ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทัศนะของประชาชนต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกันและระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แต่ในส่วน of ประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

^๑พระคณพศ กิตติสาร (ประกอบเสียง), “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๒สุพจน์ เจริญชา, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดกำแพงเพชร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

๒) ด้านหลักคุณธรรม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางเทศบาลได้มีการมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เบญจวรรณ วันดีศรี^๒** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ สำหรับปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

๓) ด้านหลักความโปร่งใส ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางเทศบาลมีการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แต่ถึงกระนั้นก็ยังบางส่วนที่เล็กน้อยที่ยังไม่สามารถตรวจสอบได้เช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธิดา ฐิติการ^๓** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารเทศบาล ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ ๓) ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ๔) การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงาน

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางเทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้นแต่อาจจะไม่ทั่วถึงเท่าที่ควรซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สิริวิภา ศรีปลั่ง^๔** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานได้จัดแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านสุขภาพอาหาร ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านเป็นตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม ๔ ประเด็น คือ ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน

^๒เบญจวรรณ วันดีศรี, “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๖).

^๓ธิดา ฐิติการ, “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๖).

^๔สิริวิภาศรีปลั่ง, “การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๘).

และนโยบาย ๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยการศึกษาวิจัยในระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้าน ของตัวชี้วัด ธรรมนูญที่ได้นำมาข้างต้นของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ใน ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑-๗๐ - ๑.๙๖ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย ๑.๙๖ รองลงมาด้านสุขภาพค่าเฉลี่ย ๑.๗๙ และด้านสุขภาพอาหาร ค่าเฉลี่ย ๑.๗๐ ตามลำดับ

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมนูญของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางเทศบาลมีความรับผิดชอบในการบริหารงานมากอยู่พอสมควร ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ **อภิชาติ โชติชัชวาลกุล**^๖ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักธรรมกับการบริหารงานองค์การ บริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความ คิดเห็นเกี่ยวกับ หลักธรรมนูญกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง ๖ ด้านอยู่ในระดับ มาก ๒) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมนูญเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ พบว่าแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ ๓) ปัญหาและแนวทางในการทำงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพบว่า จะต้องมีการทำงานแบบโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และยุติธรรม มีการวาง แนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารงานตามหลักธรรมนูญของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางเทศบาล สามารถบริหารงานในเรื่องของทรัพยากรได้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่ถือว่ามากพอสมควร ซึ่งไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทัศนวรรณ พลະปัญญา**^๗ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมนูญกับการจัดการ ขยะของเทศบาลตำบลหนองจ่อมอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบล หนองจ่อมได้ใช้หลักธรรมนูญในการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงหลัก ธรรมนูญ ต่างๆแล้วพบว่า เทศบาลตำบลหนองจ่อม มีสภาพการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบ รองลงมาตามลำดับความสำคัญ คือ หลักคุณธรรมหลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความโปร่งใส ส่วนประชาชนผู้ใช้บริการด้านขยะสามารถรับรู้ถึงการ จัดการขยะตามหลักธรรมนูญของเทศบาลตำบลหนองจ่อมทุกหลักและมีความพึงพอใจในการ จัดการขยะตามหลักธรรมนูญในระดับปานกลาง

^๖อภิชาติ โชติชัชวาลกุล, “หลักธรรมนูญกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา ในเขตอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

^๗ทัศนวรรณ พลະปัญญา, “ธรรมนูญกับการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองจ่อมอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

๕.๒.๓ การอภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมุติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล**^๔ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามทัศนะของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านฉันทะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$) ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับมาก ๒. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ ต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นพพล สุรณัฏฐ์**^๕ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.

^๔กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๕นพพล สุรณัฏฐ์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗).

สมมุติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จามรี พิลาสสมบัติ**^{๑๐} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามแนวทางธรรมาภิบาล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ ตามการศึกษา ตามตำแหน่งทางราชการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการบริหารงานทั้งในส่วนที่เป็นงานบริหาร งานบริการ และงานวิชาการ

สมมุติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รพีธ แสงผ่อง**^{๑๑} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี และกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ ๒) กรรมการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓) กรรมการบริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีตำแหน่งของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาจำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

^{๑๐}จามรี พิลาสสมบัติ, “ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามแนวทางธรรมาภิบาล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา”, รายงานการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒิ, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

^{๑๑}รพีธ แสงผ่อง, “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๓).

สมมุติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย วิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เสนาะ สภาพไทย**^{๑๒} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลางและจากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบกที่มีอายุ สถานภาพ การศึกษา ระดับรายได้ ชัยยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านหลักนิติธรรม บุคลากรควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนควรอธิบายถึงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆแก่ประชาชนอย่างชัดเจน ควรมีการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับหรือไม่

๒) ด้านหลักคุณธรรม เทศบาลเมืองสามพราณควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่บุคลากร ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและความซื่อสัตย์แก่บุคลากร ตลอดจนมีการตรวจสอบบุคลากรด้านวินัยของผู้ปฏิบัติงาน

๓) ด้านหลักความโปร่งใส บุคลากรควรมีความโปร่งใสในการบริหารงานทุกครั้ง ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ถูกต้องกับความเป็นจริง มีการชี้แจงรายละเอียดด้านงบประมาณและการบริหารงานด้านอื่นๆรวมถึงการทำประชาวิจารณ์ทุกครั้งก่อนที่จะมีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น ไม่ควรมีการเล่นพรรคพวกจนทำให้คนดีมีฝีมือไม่มีโอกาสทำงาน และควรมีการนำความคิดเห็นของประชาชนมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบ้าง

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ผู้บริหารและบุคลากร ควรเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานให้มากขึ้น ควรมีความรับผิดชอบต่อผลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานและพร้อมที่จะแก้ไขในกรณีที่เกิดผลเสียอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า เทศบาลเมืองสามพราณ ควรมีการคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักในการทำงาน มีการจัดสรรงบประมาณ สร้างสรรค์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและบุคลากรในแต่ละชุมชนอย่างเสมอภาคโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่

^{๑๒}เสนาะ สภาพไทย.พ.ท., “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙).

ประชาชน และรณรงค์ให้บุคลากรของเทศบาลใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเปลี่ยนขนาดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยให้กว้าง และขนาดใหญ่ขึ้น เช่นระดับจังหวัด หรือเป็นองค์กรปกครองหรือศูนย์งานอื่น ๆ

๒) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หรือหลักธรรมอื่น ๆ ในพระพุทธศาสนา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง เช่น สัมภาษณ์แบบเชิงลึกเพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนได้อย่างครอบคลุมทุกด้านทุกปัญหา

๓) ควรศึกษาในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ร่วมกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร

๔) ควรศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมในการบริหารงานในยุคปัจจุบัน

๕) ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของเทศบาล

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กองราชการส่วนตำบล สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. กรมการปกครอง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน, ๒๕๔๒.

โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖.

_____. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๘.

เจริญ เจษฎาวัลย์. การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล (Setting Good Governance standards). กรุงเทพมหานคร: บริษัท พอดี จำกัด, ๒๕๔๕.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช ศ.ดร. Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร: สายธาร, ๒๕๔๑.

ไชยวัฒน์ คำชู. การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต, ๒๕๔๑.

ชุดิระ ระบอบ และคณะ. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒.

เด่น ชะเนติย์. การบริหารงานบุคคล. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, ๒๕๕๓.

ทิพาดี เมฆสุวรรณ. ปฏิรูประบอบราชการเพื่อความอยู่รอด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบอบราชการสำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๑.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓.

ธีระพล อรุณะกสิกร (บรรณาธิการ). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒.

ธีระรัตน์ กิจจาร์ักษ์. เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นฤมล ทับจุมพล. แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง (Governance). บรรณาธิการ ม.ร.ว.พฤษิเสฏฐ์ ชุมพล. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) สังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๔๒.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖.
- ประยูร ธมมจิตโต. พุทธวิธีในการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- ประมวล รุจนเสรี. Good Governance การบริหารที่ดีในนายอำเภอในฝัน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ๒๕๔๑.
- ประเวศ วะสี. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพมหานคร: ชาวบ้าน, ๒๕๔๒.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.
- ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และรัชณี ภู่อะกุล. ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- พฤษิเสฏฐ์ ชุมพล. คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย (Concept in Contemporary Political Science). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- พะยอม วงศ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: พรวนการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- พระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). คนสำราญงานสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). หลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๙.
- _____. หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชัยมงคลพริ้นติ้ง, ๒๕๔๘.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). พุทธวิธีในการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระธรรมโกศาจารย์ (เงื่อม อินฺทปญฺโญ). โชคดีมีโอกาสได้ตามรอยพระยุคลบาทโดย ทศพิธราชธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, ๒๕๔๙.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด. กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๔๘.
- พิทยา บวรวัฒนา. การบริหารเชิงบูรณาการ. นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พุทธทาสภิกขุ. **ธรรมะกับการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๗.
- ไพโรจน์ พรหมสาสน์. **การบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการพัฒนาชุมชน, ๒๕๔๑.
- มัลลิกา ต้นสอน. **การจัดการยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เนท จำกัด, ๒๕๔๔.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. **การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น: สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย**. กรุงเทพมหานคร: โฟร์เพช, ๒๕๔๕.
- วาริติน วังชัย. **คู่มือแนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามหลักธรรมาภิบาล**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๗.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. **ทฤษฎีองค์การ: ฉบับมาตรฐาน**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕.
- สมยศ นาวิการ. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๔๔.
- สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑.
- สมคิด บางโม. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **พระมงคลวิเสสสภา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- _____. **ประมวลพระนิพนธ์ฯ พระธรรมเทศนา**. “ทศพิธราชธรรมจริยาติกถา” ถวายในงานพระราชพิธีรัชดาภิเษก เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๒. หน้า ๔๑. อ้างใน ปฐม ตาคะนันท์. **คณะสงฆ์สร้างชาติ สมัยรัชกาลที่ ๕**. กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๕๑.
- สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์. **การปกครองแนวพุทธศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- สุพิน. เกชาคุปต์. **การจัดการปฏิบัติงาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.
- สุปรียา กมลาสน์. **กลยุทธ์การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕.
- สุทธิพร บุญส่ง. **คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ทริบเพิ้ล กรุป, ๒๕๕๐.
- สุดจิต นิमितกุล. **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี**. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓.
- เสนาะ ตีเยาว์. **หลักการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.
- สนิท จรอนันต์. **ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา. พิมพ์ที่บริษัทสุชุมและบุตรจำกัด, ๒๕๔๓.
- สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจุฬนพัลลิกซ์ จำกัด, ๒๕๔๗.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ.. **Good Governance กับการพัฒนาข้าราชการ**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๔๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สถาบันพระปกเกล้า. ทศธรรม: ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพมหานคร: ทศธรรม, ๒๕๕๒.

สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **คู่มือการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๕.

(๒) บทความ:

งานทะเบียนราษฎร: สำนักงานปลัดเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. (๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗).

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖, เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๒, เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒.

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.. Good governance กับการพัฒนาข้าราชการ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. (Good Governance). รายงานประจำปี ๒๕๕๑- ๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (ม.ป.ป.). คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. ๒๕๕๒.

อรพินท์ สพอชชัย. “สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี”. **รายงานที่ดีอาร์ไอ**. ฉบับที่ ๒๐ (มกราคม ๒๕๕๑): ๒.

(๓) วิทยานิพนธ์:

กัญญ์วราภรณ์ กลิ่นนิมโนวล. “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์. “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕.

จงศักดิ์ ผดุงทรัพย์. “กลไกการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของตุลาการ”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เจนสรร เจนสัจจวรรณ. “ธรรมาภิบาลด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลหนองไผ่ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”. **ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.**
- จักราวุธ ภักดีสกุลสวรรค์. “การศึกษาความรู้และบทบาทคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.**
- เฉลิมพล แก้วแกมเมือง. “อาคารสำนักงานเทศบาลนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.**
- ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์. “ธรรมาภิบาลในความหมายของภาครัฐ เอกชนและประชาชน: กรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนถ่านหิน “หินกรุด”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.**
- ชนิกานต์ ถาวรยุติการต์. “การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามแนวคิด Malcolm Baldrige กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐.**
- ทัศนวรรณ พลະปัญญา. “ธรรมาภิบาลกับการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองจ้อมอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่”. **การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.**
- ธนิธา ฐิตาการ. “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๖.**
- นรากร พลหาญ. “การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ: มหาวิทยาลัย เชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.**
- นภดล จริยะกุล. “การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.**
- นภดล สุรนักรินท. “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.**
- นาริรัตน์ กว้างขวาง. “การบริหารงานเทศบาลตามหลักสาราณียธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นางพิศสมัย หมกทอง. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- นพพล สุรนักครินทร์. “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๖.
- บุญฤทธิ์ เกศจำนง. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาลตำบองเหือ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.
- พระครูนนทวิวัฒน์ (วีระมโน). “การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสราณียธรรม ๖: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **ปริญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระคณพศ กิตติสาร (ประกอบเสียง). “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พรเพ็ญ อยู่บำรุง. “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑.
- รหัส แสงผ่อง. “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๗.
- รุ่งนภา ตาอินทร์. “ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.
- สุนันทา กาหยี. “การเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารจัดการระหว่างเทศบาลตำบลห้วยยอดกับเทศบาลตำบลนาหว้า ในอำเภอยะยา จังหวัดตรัง”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุธี เดชเพชร. “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานเรือนจำ: กรณีศึกษาเรือนจำกลางบางขวาง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.
- สุเทพ คุณกิตติ. “หลักธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๘.
- เสนาะ สภาไพไทย. พ.ท.. “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียน เสนาธิการทหารบก”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.
- อรัญญา ม่วงแดง. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบางลำพูน”. **สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- อัมพร รุ่งศรี. “ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

- แผนยุทธศาสตร์และการพัฒนาในช่วง ๓ ปี. **สำนักงานเทศบาลเมืองสามพราณ** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.samphrancity.go.th/index.php?options=content&mode=cate&id=3> [๒๐ ก.พ.๒๕๕๗].
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/> [๘ พ.ย.๒๕๕๗].
- สำนักงานเทศบาลเมืองสามพราณ. **แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.samphrancity.go.th/index.php?options=content&mode=cate&id=1> [๑๘ พ.ย.๒๕๕๗].
- สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญ. **สำนักงานเทศบาลเมืองสามพราณ** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.samphrancity.go.th/index.php?options=content&mode=cate&id=1> [๒๑ ก.พ.๒๕๕๗].

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๕) สัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์, วัดเดชาอนุสรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามพราน, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ พระพิพัฒน์ศึกษากร, วัดบางช้างเหนือ เจ้าคณะตำบลยายชา, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ นายไพบูลย์ ฤกษ์รงค์, นายกเทศมนตรีเมืองสามพราน, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ พิณทอง, รองนายกเทศมนตรีเมืองสามพราน, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ แก้วน้อย, ปลัดเทศบาลเมืองสามพราน, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ คุณธัญญภัทร ธรรมธจิต, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลยายชา, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ คุณสมภัสสร จินประชา, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลยายชา, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ นางฐานิตา เพชรสว่าง, ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ พูนสวัสดิ์, ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗

๒. ภาษาอังกฤษ :

(1) Books

- Price Alan. **Human Resourec Management**. In a Business Context. 2 edition. London: Thomson Learning, 2004.
- William Ouchi. **Organization and Management**. Eaglewood Cliffs: Prentice Hill, 1971.
- Morren Tatiana. Conceptualizing Civil Society Within Good Governance and Social Capital Policies. **Master Thesis**. Dalhousie University. Canada, 2001.
- Clarke. Vicki Clinel Burge. **In search of good governance : Decentralization and democracy in Ghana**. Ph.D. Dissertation. Northern Illinois University, 2001.
- Philip Kimmet. **The Politics of Good Governance in the Asean 4**. Master Degree, Griffith University, 2005.
- Christina M.Blumei. **Foreign Aid. Donor Coordination and the Pursuit of Good Governance (Kenya)**. Ph.D. Dissertation. University of Maryland, 2000.
- Agere Sam. **Promoting Good Governance: Principles. Practices and Perspective**. London: Commonwealth Secretariat, 2000.
- E.N.Chapman. **Supervisor Survival Kit**. Second edition. California: Science Research Associates Inc, 1995.
- Harold Koontz & Heinz Weihrich. **Ninth Edition Management**. New York: McGraw Hillbook, 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

๑. ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. อาจารย์ ดร.พิเชฐ หังโต

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณิต

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. อาจารย์ ดร.ธิดา หนัมนมี

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมฺมเสฏฺฐ ฐีสฺสปรจํจัตถุนิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๐๕๑๐/๕
๐๕๑๐/๕
๑๑.๕.๕๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทั้งโต

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ รักษประจำตัวนิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(Signature)
(Signature)
 (ดร.พิเชฐ ทั้งโต)
(Signature)
 ๑๒ พ.ค. ๕๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ยุธนา ปราณิต

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมฺมสฺสโฐ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ดร.ยุธนา ปราณิต

(อ.ดร.ยุธนา ปราณิต)
๑๔ พ.ค. ๕๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอลาออนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมฺมเสฏฺฐ ฐิตสัทธมฺมาภินนทฺธิ ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

อ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร
๗ / ๕ / ๕๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร. ธิดุฒิ หมั่นมี

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมฺมเสฏฺฐ ฐาตฺถสปรจํวณิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ได้ตรวจและอนุมัติแล้ว
ศ.ดร.ธิดุฒิ หมั่นมี

ภาคผนวก ข
ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

၈၄၀၈၂၁၆၁
 May 8, 2020
 (အကယ်၍ မဟာမင်းလက်မှတ်ပါ အပ်နှံပါက)
 ၂၀၂၀ ခု. ၅. ၈ ရက်

การแปลผลค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑.	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๖.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๗.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๘.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๙.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๒.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๓.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๔.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๕.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๖.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๗.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๘.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๙.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๐.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๑.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๒.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๒๓.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๔.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๕.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๖.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๗.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๘.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๙.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๐.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

นพ. S. จง.

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของแบบสอบถาม (Try Out)

สำนักงานเทศบาลเมืองไธสง

☒ สำนักงานปลัด ☐ กองช่าง

☐ กองคลัง ☐ กองสาธารณสุข

☐ กองการศึกษา ☐ กองวิชาการ

☐ กองสวัสดิการ ☐ กองอื่น ๆ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๔๒๗

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ยาว : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์ ๓๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

สำนักงานเทศบาลเมืองไธสง

เลขรับที่ 4899

วันที่ 27 ต.ค. 2557

เวลา 09.00 น.

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายกเทศมนตรีเมืองไธสง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ รัทสประจำตุนิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุธาราม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๔๘๖

ภาคผนวก ง
ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์ Reliability (Alpha)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.971	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
b1	111.43	307.151	.588	.971
b2	111.47	306.533	.588	.971
b3	111.70	299.597	.663	.971
b4	111.73	304.754	.509	.972
b5	111.50	301.224	.653	.971
c1	111.67	303.678	.680	.971
c2	111.60	305.421	.643	.971
c3	111.60	296.110	.749	.970
c4	111.60	300.455	.668	.971
c5	111.77	296.875	.860	.970
d1	111.73	296.340	.844	.970
d2	111.63	296.654	.830	.970
d3	111.60	299.145	.754	.970
d4	111.73	295.237	.801	.970
d5	111.67	297.747	.775	.970
e1	111.57	297.357	.795	.970
e2	111.67	295.678	.808	.970
e3	111.77	294.875	.770	.970
e4	111.67	298.782	.701	.971
e5	111.73	294.961	.744	.970
f1	111.63	298.723	.754	.970
f2	111.70	296.010	.869	.969

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
f3	111.63	297.068	.862	.970
f4	111.77	300.254	.656	.971
f5	111.53	295.637	.834	.970
g1	111.60	304.041	.705	.971
g2	111.70	311.528	.410	.972
g3	111.67	305.195	.668	.971
g4	111.80	303.614	.634	.971
g5	111.63	299.689	.718	.970

พระมหาชินวัฒน์ ธรรมเสฏฐ์ (หาญกุล)
 นิสิตปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อยูธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอยางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการศึกษาวิจัย
 เรียน นายกเทศมนตรีเมืองสามพราน
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เทศบาลเมืองสามพราน	
เลขที่รับ	๓๖๕๓
วันที่รับ	๒๕ ธ.ค. ๒๕๕๗
เวลา	

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโฐรหัตสประจําตัวนิติต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญา
 โทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและ
 สนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
 เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัชนันท์ อิศรเดช)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุธาราม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโฐ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๙๘๖

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเชิงลึก

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 นมัสการ เจ้าคณะอำเภอสามพราณ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ รักษาสถาบันนิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

อนุภาต วิจิตร อภิเมตธา

พ.ศ. ๒๕๕๗
 ๒๖ ธ.ค. ๕๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุธาราม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโธ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๙๘๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุदारาม แขวงบางขุนนนท์

จตุรพักตรพิมาน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 นมัสการ พระพิพัฒนศึกษากร
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโฐรหัสนิมิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุदारาม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโฐ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๙๘๖

ก.ป.
อ.ท.น.ย.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๕๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุตาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่ทยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกเทศมนตรีเมืองสามพราน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เทศบาลเมืองสามพราน	
เลขที่รับ	๒๕๖๐
วันที่รับ	๒๕ ธ.ค. ๒๕๕๗
เวลา	

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมฺมสกุโธ รัทสประจําตัวนิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าววันที่ ๒๕ ธ.ค. ๒๕๕๗

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชานันท์ อิศรเดช)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุตาราม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมสกุโธ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๙๘๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ดร.สมเกียรติ พินทอง รองนายกเทศมนตรีเมืองสามพราน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ รักษาสถาบันนิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ณัฐนันท์ ใจงามอดุญดา

ดร.สมเกียรติ พินทอง

รองนายกเทศมนตรีเมืองสามพราน

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุธาราม)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุตาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายประยุทธ์ แก้วน้อย ปลัดเทศบาลเมืองสามพราน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ รัทสปรจำตวันนิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ฉันดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ชินวัฒน์ รัทสปรจำตวันนิต

(นายประยุทธ์ แก้วน้อย)

ปลัดเทศบาลเมืองสามพราน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัชนันท์ อิศรเดช)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุตาราม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโธ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๙๘๖

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาคีรัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลไทร อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๓๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๖ ตำบลยายชา อำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏโฐรหิธสประจําตัวนิตติ ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิตติปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ฉันได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนนท์ อิศรเดช)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุธาราม)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่ธยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสมภัสสร จินประชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๖ ตำบลยายชา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมฺมเสฏฺฐ รัทสประจําตัวนํสํ ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทน์นิทาน ๖๖๖๖๖
นางสมภัสสร จินประชา

๒๔-๑๒-๕๗

เวลา ๑๓.๓๕ น.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุธาราม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๙๘๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุตาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อีเมล : ศธ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางฐานันดา เพชรสว่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ รักษาสถาบันนิติศาสตร์ ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ให้สัตยาบันการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ในนามของ ร.ว.ม.อ.

นางฐานันดา เพชรสว่าง

25/12/57

เวลา 11.00 น.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุตาราม)

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโธ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๘๘๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางวิไลวรรณ พูนสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาชินวัฒน์ ฉายา ธมมเสฏฐโธ รักษาสถาบันนิสิต ๕๖๐๑๔๐๕๓๖๘ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วัดศรีสุธาราม)

ฉันได้รับทราบเรื่อง
นางวิไลวรรณ พูนสวัสดิ์
25 ธ.ค. 57
1๐๗ ๐1, 41 ๖6

ผู้ประสานงาน: พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโธ โทร. ๐๙๒-๐๑๒-๙๙๘๖

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ประกอบหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

เรื่อง : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการกรอกข้อมูลทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน เพื่อความถูกต้องในการวิเคราะห์ และเป็นแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

พระมหาชินวัฒน์ ธรรมเสฏฐ์

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสังคมศาสตร์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑.๑ เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๑.๒ อายุ

☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี

☐ ๒๑ - ๓๐ ปี

☐ ๓๑ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๕๑ - ๖๐ ปี

☐ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

๑.๓ วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา/เทียบเท่า

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๑.๔ อาชีพ

☐ เกษตรกรรม

☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ รับราชการ

☐ รับจ้าง

☐ อื่นๆ ระบุ.....

๑.๕ รายได้ (ต่อเดือน)

☐ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

☐ ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท

☐ ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

☐ สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเห็นของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุดเพียงข้อเดียว
โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ระดับ ๕	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ ๔	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ ๓	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ ๒	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ ๑	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	ระดับของความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. หลักนิติธรรม (Equity)						
๑.๑	บุคคลากรของ เทศบาล ปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ					
๑.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนรับทราบเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน					
๑.๓	การบริหารงานของ เทศบาล มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ					
๑.๔	มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ					
๑.๕	การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารเทศบาล เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	ระดับของความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๒. หลักคุณธรรม (Integrity)						
๒.๑	บุคลากรของเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม					
๒.๒	บุคลากรของเทศบาล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ					
๒.๓	บุคลากรของเทศบาล มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม และจริยธรรม					
๒.๔	บุคลากรของเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรม มีภาวะความเป็นผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม					
๒.๕	บุคคลกรของเทศบาล บริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรมและเสมอภาค					
๓. หลักความโปร่งใส (Transparency)						
๓.๑	การบริหารงานของเทศบาล มีการสรุป/เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น ประชาสัมพันธ์/ปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบ					
๓.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงานของเทศบาล ตลอดถึงแผนงานและโครงการต่างๆ					
๓.๓	การจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเป็นธรรม					
๓.๔	มีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ					
๓.๕	ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	ระดับของความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๔. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)						
๔.๑	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน					
๔.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระที่จะเสนอความคิดเห็นและสามารถแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน					
๔.๓	เทศบาล เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน					
๔.๔	เทศบาล มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน					
๔.๕	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนดนโยบาย, การออกระเบียบ,ข้อบังคับของเทศบาล					
๕. หลักความรับผิดชอบ (Accountability)						
๕.๑	นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม					
๕.๒	เทศบาล มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน					
๕.๓	การให้บริการต่างๆของเทศบาล ให้ความสำคัญรับผิดชอบต่อสนองความต้องการของชุมชน					
๕.๔	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างชัดเจน					
๕.๕	บุคลากรของเทศบาล มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม	ระดับของความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๖. หลักความคุ้มค่า (Cost Effectiveness)						
๖.๑	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน					
๖.๒	มีการรณรงค์ให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง					
๖.๓	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับการกิจในการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล					
๖.๔	การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับ					
๖.๕	การบริหารจัดการของเทศบาล มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นหลัก					

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค โปรดให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของเทศบาลเมืองสามพราณ ให้มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลเมืองสามพราณให้ดียิ่งขึ้น

๑. ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานของเทศบาลตามกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความถูกต้อง

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๒. หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ยึดมั่นความถูกต้องดีงามด้วยความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน

ปัญหา อุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๓. หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงานของบุคลากร และผู้บริหารมีกฎเกณฑ์ต่างๆ มีการเปิดเผยตรงไปตรงมา สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๔. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากร ประชาชนมีส่วนในการทำงาน เสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๕. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรและผู้บริหารใส่ใจต่อปัญหาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลของการปฏิบัติหน้าที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้และสร้างความพึงพอใจต่อทุกฝ่าย

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๖.หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินงานอย่างรวดเร็วและมีคุณภาพที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

ขอเจริญพรขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

คำแนะนำ : แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์จำนวน ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ นามสกุล.....
 ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
 เวลา.....น.

ตอนที่ ๒

๑. ท่านคิดว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความสำคัญต่องาน อย่างไร
๒. ท่านมีวิสัยทัศน์ในการนำหลักธรรมาภิบาล มาบริหารงานอย่างไร
๓. ท่านมีแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อย่างไร
๔. ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานของเทศบาลเมืองสามพราณ โดยประยุกต์ใช้กับหลักธรรมาภิบาลใน ๖ ด้าน (หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า) อย่างไร

.....

ลงชื่อ..... (ผู้ให้สัมภาษณ์)

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ ฉายา นามสกุล : พระมหาชินวัฒน์ ธรรมเสฏฐโฐ (หาญกุล)
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันเสาร์ที่ ๒๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๑
- สถานที่เกิด : บ้านเลขที่ ๓๙ หมู่ ๔ บ้านคำกั้ง ตำบลเหล่าใหญ่
อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๕๖๑๑๐
- วุฒิการศึกษา : นักธรรมเอก, เปรียญธรรม ๓ ประโยค (ป.ธ.๓) สำนักเรียนวัดบุญมั่น
ศรัทธาราม อำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร,
ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) คณะพุทธศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- อุปสมบท : วันจันทร์ที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
ณ วัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- สังกัด : วัดสามพราน ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๑๐
โทร ๐๙๒-๐๑๒๙๙๘๖
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดสามพราน ๙๒/๘ หมู่ ๗ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๑๐